

॥ सत्यं शिवं सुन्दरम् ॥

श्रीश्रीविद्योपासना

(पूजाखण्डः)

राजराजेश्वरी भगवती

श्रीमहात्रिपुरसुंदरी-आराधना

श्रीयंत्ररचनाविधिः, श्रीयंत्रपूजनप्रयोगः, खड्गमाला, त्रिशक्तिः,
ललितासहस्रनामावलिः, अष्टांगसिद्धिक्रमः तथा मुद्राप्रकरणम्

आचार्य डॉ. हिम्मतराम महाशंकर याज्ञिक (जानी)

सिद्धान्तज्योतिषाचार्यः, मन्त्रशास्त्राचार्यः

व्याकरणशास्त्री, काव्यतीर्थः

वाचस्पतिः (पीएच.डी.)

संवत् २०४३] मूल्य रु. २०-०० [सन्ने १९८७

प्रकाशक :

ज्योतिर्विद् पं. योगेश याज्ञिक

आचार्य डॉ. हिम्मतराम महाशंकर याज्ञिक (जानी)

१३, कामदुर्गा सोसायटी वि-१,

अकुरोड, नारणपुरा,

अहमदाबाद-३८००१३

प्रथम आवृत्ति

प्रत १०००

कोपीराइट

कर्तानि स्वामीना

मुद्रक :

श्री स्वामिनारायण मुद्रण मंदिर

के. मीनाबाल भावसार

२१, पुरुषोत्तमनगर, नवाबाडज,

अहमदाबाद-३८००१३.

પ્રસ્તાવના

નાનપણથી જ દેવતાઓની ભક્તિ તરફ આકર્ષણ હતું અને પ્રસંગ મળતાં સ્તોત્રપાઠ તથા પૂજનની ભાવના રહેતી હતી. કેઈ અગમ્ય પ્રેરણાથી શિવાનંદચંદ્રી, સૌંદર્યલહરી, તથા ખીન્ન કેટલાંક સંસ્કૃત સ્તોત્રોના સમશ્લોકી અનુવાદ અને ભાવાર્થ લખાયા, સ્તોત્રસરિતા ભાગ ૧-૨ છત્યાદિ રૂપે પ્રસિદ્ધ થયા.

સૌંદર્યલહરી અને ખીન્ન દેવી સ્તોત્રોના અનુવાદવાળું પુસ્તક વધારે લોકપ્રિય નીવડ્યું અને તેની ચોથી આવૃત્તિનું ધણા સુધારા-વધારા સાથે પ્રકાશન થયું.

આરબાદ ગણેશોપાસના તરફ રુચિ વધતાં તેને પૂજનખંડ, સ્તોત્રખંડ અને રહસ્યખંડ એમ ત્રણ વિભાગોમાં તૈયાર કરી શ્રી મણેશોપાસના નામે પ્રસિદ્ધ કરવાનો સંયોગ મળ્યો. સૌંદર્યલહરી અને ખીન્ન દેવી સ્તોત્રોની ચોથી આવૃત્તિ થયા બાદ તેમાં પૂજન પદ્ધતિ રહી ગઈ છે તેવી ઊણપ મનને ડાખ્યા કરતી હતી. આજે તે ઊણપ પૂરી થતાં મનને ધણો આનંદ થાય છે. પૂજનખંડમાં પૂજકને ઉપયોગી લમલગ બધી સામગ્રી આપવામાં આવી છે.

આ પુસ્તકનું પ્રકાશન કરવામાં અમદાવાદના સુપ્રસિદ્ધ શ્રેષ્ઠ શ્રી ચીમનલાલ પોપટલાલ (રાણાશેઠ)ના સુપુત્રો અને સમસ્ત પરિવાર તરફથી પ્રોત્સાહન મળતાં તેનું પ્રકાશન થયું છે. આ માટે તેમની અભિવૃદ્ધિ થાઓ એવી ભગવતીના ચરણાવિંદમાં પ્રાર્થના છે.

આ પુસ્તક તૈયાર કરવામાં મારી દીકરી ભારતીબહેને તથા મારા વિદેશવાસી એક શિષ્યે અને મારા પરમ મિત્ર શ્રી નટવરલાલ યાત્રિકે (એમ.એ. વ્યાકરણાલંકાર) ભાગ લીધો છે. તે માટે તે ત્રણેને મારા હાર્દિક આભીર્વાદ છે. આ પુસ્તકમાં આપેલું બાલાત્રિપુરાવિધાન અમારા મિત્ર રા. રા. સાંતિલાલ મો. શાસ્ત્રી તરફથી મળ્યું છે તેને માટે તેમનો આભાર માનવામાં આવે છે.

ચૈત્ર સુદ-૧૫, સંવત ૨૦૪૭

તા. ૧૪-૪-૮૭ મંગળવાર

હિંગમતરામ બાની

સૌજન્યસાગર, ગૂઢવિદ્યાનુશાળી, ધર્મારાધનતત્પર,

મૃદુભાષી, કાય'શીલ, વાત્સલ્યમૃતિ'

૨૫. સેઠશ્રી ચીમનલાલ પૌપટલાલ (રાજાસેઠ)

આપશ્રીની મંત્રતંત્રશાસ્ત્રમાં ઘણી અભિરુચિ હતી અને રાજરાજ્યેશ્વરી લગવતી શ્રીમદ્દત્રિપુરસુંદરીની આરાધનમાં આપને જીંડજીંડે ગાઢ અભિરુચિ પણ હતી. આપની એ ભાવનાની પરિપૂર્તિ માટે આપની વાત્સલ્યરમૃતિથી આકર્ષાઈ આ ગ્રંથ આપના કરકમળમાં સાદર સપ્તેમ સમર્પણ કરીએ છીએ.

અમે છીએ આપના ચરણોપાસક

વિક્રમકુમાર ચીમનલાલ હસમખભાઈ ચીમનલાલ

ઉમેશકુમાર ચીમનલાલ હેમંતકુમાર ચીમનલાલ

મહાલક્ષ્મી અનુભાઈ ગૌતમકુમાર ચીમનલાલ

ભારતી દિલીપભાઈ

શ્રી શ્રીવિદ્યોપાસના
(પૂજાઘંટ :)

શ્રીમહાત્રિપુરસુંદરી - આશઘના

સ્વ. શ્રી ચીમનલાલ પોપટલાલ (રાણાશેઠ)

: જન્મ :

તા. ૧૫-૧૦-૧૯૦૨

સં. ૧૯૫૮ આસો સુદ ૧૩

: સ્વર્ગવાસ :

તા. ૧૪-૮-૧૯૭૮

સં. ૨૦૩૪ શ્રાવણ સુદ ૧૧

અમદાવાદ

विषयः	पृ.
१ ललितापञ्चकम् ।	१
२ श्रीयंत्रम् (चित्रम्) ।	२
३ श्रीयंत्ररचनाश्रकारः ।	३
४ प्रातः स्मरणादिगुरु- स्तोत्राणि	६
५ अथ श्रीयंत्रपूजनप्रयोगः।७ प्रातःकृत्यम् ।	
गुरुपादुकापञ्चकम्(टि)। ८	
अत्रपाजपः (टि)	१०
रश्मिमात्र मंत्रः (टि) ।	१२
मंत्रस्नानम् ।	१६
मंत्रसंख्या ।	१६
अर्धंगपारायणम् ।	१९
नाथपारायणम् ।	२०
घटिकापारायणम् ।	२१
देवद्वारगमनम् ।	२१
मंदिपूजा ।	२२
भूतशुद्धिः ।	२५
प्राणप्रतिष्ठा ।	२७
न्यासविधिः ।	२७
अंतर्मातृकान्यासः ।	२९
बहिर्मातृकान्यासः ।	२९
करशुद्धिन्यासः ।	३१

विषयः	पृ.
आत्मरक्षान्यासः	१
चतुरासनन्यासः ।	३१
बालाषडङ्गन्यासः ।	३१
वाग्देवतान्यासः ।	३२
पात्रासादनाम् ।	३३
सामान्यार्धस्थापनम् ।	३३
विशेषार्धस्थापनम् ।	३५
अथात्मपात्रस्थापनम् ।	४०
गुरुपात्रस्थापनम् ।	४०
आवाहनम् ।	४१
चतुःषष्ट्युपचारपूजा	४२
आवरणपूजा ।	४५
अथावरण पूजनम् ।	४८
द्वितीयावरणार्चनम् ।	५०
तृतीयावरणार्चनम् ।	५०
चतुर्थावरणार्चनम् ।	५१
पञ्चमावरणार्चनम् ।	५२
षष्ठावरणार्चनम् ।	५३
सप्तमावरणार्चनम् ।	५३
अष्टमावरणार्चनम् ।	५४
नवमावरणार्चनम् ।	५४
देव्या अर्चनम् ।	५५

विषयः	पृ.	विषयः	पृ.
नीराजनम् ।	५७	७ अथ षोडश्युपासकानां-	
पुष्पाञ्जलिः ।	५७	विशेषाः ।	६६
बलिदानम् ।	५७	८ देवीमानसपूजा ।	६७
स्तोत्रम् ।	५८	९ अथ खङ्गमालामंत्रः ।	७०
सुवासिनीपूजा ।	५९	१० अथ नमोऽन्तशक्तिमाला-	
तत्त्वशोधनम् ।	६०	मंत्रनामावलिः ।	७२
उद्वासनम् ।	६१	११ अथ श्रीसौभाग्याष्टोत्तर-	
शान्तिस्तवः ।	६२	शतनामस्तोत्रम् ।	७६
६ बालविधानम् ।	६३	१२ अथ नमोन्तसौभाग्याष्टो-	
अन्तर्मातृकादिन्यासाः ।	६३	त्तरशतनामावलिः ।	८०
करषडङ्गन्यासप्रकारः ।	६४	१३ अथ त्रिशतिस्तोत्रम् ।	८३
प्राणप्रतिष्ठा ।	६४	१४ अथ नमोऽन्तललिता-	
विनियोगः ।	६४	त्रिशतीनामावलिः ।	८८
अथ मंत्रः ।	६४	१५ नमोऽन्तललितासहस्र-	
अथाङ्गन्यासः ।	६४	नामावलिः ।	९४
अथ मूलमंत्रषडङ्गन्यासः ।	६५	१६ अष्टांगसिद्धिक्रमः	११६
शपोद्धारमंत्रः ।	६५	१७ मुद्राप्रकरणम्	१२५
उद्दीपनम् ।	६५		

શુદ્ધિપત્રકમ્

સામાન્ય ભૂલો વાચકે સુધારી લેવી. મુખ્ય સુધારા નીચે પ્રમાણે છે.

૧૪૮	પંક્તિ	અશુદ્ધ	શુદ્ધ
૧૨	૨૬	इति षोडशमन्त्रसमष्टि- रुपिणी याक्षुद्याष्मती विदूरह सिष्टि द्विप्रदा मूलाधारे	इति षोडशमन्त्रसमष्टि- रुपिणी चक्षुष्मती विद्या दृष्टिसिद्धिप्रदा मूलाधारे॥
૧૫	૩	सर्व सत्त्व वशं करि ५७१ ઉમેરે	सर्वलोक वशं करि
૧૫	૫	पूर्वोक्ताभिरङ्गे पादुकेत्येनामि रचत सृभिर्विद्यीभिपाङ्ग	पूर्वोक्ताभिरङ्गोपाङ्गपादुके- त्येताभिरचतसृभिर्विद्याभि
૧૫	૮	वार्ताल्याभूङ्गता	वार्ताल्याङ्गभूता
૧૬	૯	मभिसिचयेत्	मभिसिञ्चेत्
૧૬	૧૨	मृन	મૃદ
૨૦	૮	गृहित	ગૃહીત
૨૦	૧૪	हृ ल	હૃ લ
૨૨	૧૪	अमृतामभो	અમૃતામ્મો
૨૫	૫	नाड्यातरा	નાડયાન્તરા
૨૮	૪	खं ५७१ ઉમેરે	ગં
૨૯	૫	नामौ	નામૌ
૨૯	૬	द्वादशार्थे	દ્વાદશાર્થે
૨૯	૨૦	षादहत्कु	પાદહત્કુ
૩૨	૬	यल्ल	યલ્લ
૭૨	૨૦	वजरेभ्यै	વજ્રેભ્યૈ
૭૩	૨૦	ब्राह्मे	બ્રાહ્મ્યૈ
૭૩	૨૫	माहेन्दरे	માહેન્દ્ર્યૈ
૭૬	૧	श्रीसौभाग्याष्टे त्तरशतनाम स्तोत्रम् ।	શ્રીસૌભાગ્યાષ્ટોત્ત શતના સ્તોત્રમ્ ।
૭૬	૨૪	ष्टोत्तरनाम	ષ્ટોત્તરશતનામ

पृष्ठ	पंक्ति	अशुद्ध	शुद्ध
८०	१२	यत्क	भक्त
८९	२-१५	लसदाडिमपाटलायै	लसद्दाडिमपाटलायै
९५	५	रत्नघटस्थलचरणां	रत्नघटस्थस्तचरणां
९५	३	स्मितमुखी	स्मितमुखी
९६	२	मार्दवोरुद्धयान्वितायै	मार्दवोरुद्धयान्वितायै
९७	२२	भण्डासुरसै.	भण्डासुरसैनिकायै
१०३	२-९	शृङ्गारस संपूर्णायै	शृङ्गारससंपूर्णायै
१०४	१-३	मुद्गानु संतत्यै	मुद्गानुसंतत्यै
१०५	२-२५	मणिपुराञ्जनिलपायै	मणिपुराञ्जनियायै
१०६	१-२२	मुग्दौदन्मसक्तवितायै	मुग्दौदनासक्तचितायै
१०७	१-२	सर्वमृत्यु निवारिष्यै	सर्वमृत्युनिवारण्यै
१०७	२-७	श्री विधायै	श्रीविधायै
१०७	८	कमलाक्षनिषेवित्यै	कमलाक्षनिषेवित्तायै
१११	२-२८	परमञ्चविभेदिन्यै	परमंत्र विभेदिन्यै
११२	२-१४	सर्वोपनिषदुद्घुष्टायै	सर्वोपनिषदुद्घुष्टायै
११२	२-२६	कनकनक्तताटङ्कायै	कनकनक्ततटङ्कायै
११३	१३	मुग्धायै	मुग्धायै
११४	९	अनर्ध्यैकैवल्यपददायिन्यै	अनर्ध्यैकैवल्यपददायिन्यै
११६	२	आवश्यकते	आवश्यकते
१२४	८	अष्टांशविद्या	अष्टांशविद्या
१२८	६	प्रीयेयं	प्रियेयं
१२८	१४	अंगुला	अंगुली
पृष्ठ	१२८	भंती १२भी पंक्ति ५. १२७भा १६भा श्लो३भी नीये देवी.	

॥ श्रीललितापञ्चकम् ॥

प्रातःस्मरामि ललितावदनारविन्दं
चिम्बाधरं पृथुलमौक्तिकशोभिनासम् ।
आकर्णदीर्घनयनं मणिकुण्डलाढयं
मन्दस्मितं मृगमदोज्ज्वलभालदेशम् ॥१॥

प्रातर्भजामि ललिताभुजकल्पवल्लीं
रक्ताङ्गुलीयलसदङ्गुलिपल्लवाढयाम् ।
माणिक्यहेमवल्याङ्गदशोभमानां
पुण्ड्रेक्षुचापकुसुमेषुसृणीर्दधानाम् ॥२॥

प्रातर्नमामि ललिताचरणारविन्दं
भक्तेष्टदाननिरतं भवसिन्धुपोतम् ।
पद्मासनादिसुरनायकपूजनीयं
पद्माङ्कुशध्वजसुदर्शनलाञ्छनाढयम् ॥३॥

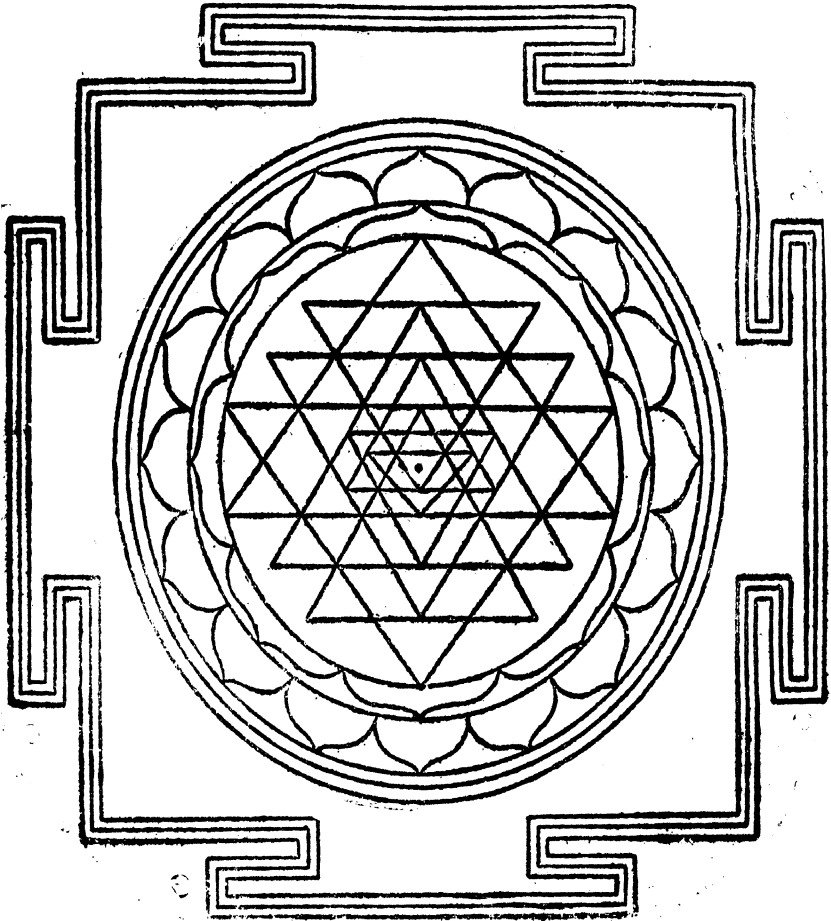
प्रातः स्तुवे परशिवां ललितां भवानीं
त्रय्यन्तवेशविभवां करुणानवद्याम् ।
विश्वस्य सृष्टिविलयस्थितिहेतुभूतां
विद्येश्वरीं निगमत्राङ्गमनसादिदूराम् ॥४॥

प्रातर्ब्रूयामि ललिते तव पुण्यनाम
कामेश्वरीति कमलेति महेश्वरीति ।
श्रीशाम्भवीति जगतां जननी परेति
वाग्देवतेति वचसा त्रिपुरेश्वरीति ॥५॥

नः श्लोकपञ्चकमिदं ललिताम्बिकायाः
सौभाग्यदं सुललितं पठति प्रभाते ।
तस्मै ददाति ललिता झटिति प्रसन्ना
विद्यां श्रियं विमलसौख्यमनन्तकीर्तिम् ॥६॥

इति श्रीमच्छंकराचार्यकृतं ललितापञ्चकं सम्पूर्णम् ॥

॥ श्रीयंत्रम् ॥

॥ श्रीयन्त्ररचनाप्रकारः ॥

वृत्तं कृत्वेष्टमानेन सूत्रं पूर्वापरायतम् ।

विन्यस्य विभजेदष्टचत्वारिंशद्विभागतः ॥१॥

ઘટ ત્રિજ્યાથી વૃત્ત બનાવી તેમાં પૂર્વપશ્ચિમ એક સૂત્ર (વ્યાસ-સૂત્ર) બનાવવું. (દોરનારની ભણીનો વડુંળનો ભાગ તે પૂર્વ દિશા, તેની સામેની પશ્ચિમ દિશા, ડાબા હાથ ભણી ઉત્તર તથા જમણા હાથ ભણી દક્ષિણ દિશા સમજવી.) અને તેના અડતાલીસ ભાગ કરવા. ૧

ષष्ठे षष्ठे पंचमे च तृतीयेऽथ तृतीयके ।

चतुर्थे च तृतीये च षष्ठे षष्ठांशके पुनः ॥२॥

विधाय नव चिह्नानि, तेषु सूत्राणि स्थापयेत् ।

નવ ચામ્યોત્તરાગ્રાણિ, તેષામુભયપાર્શ્વતઃ ॥૩॥

ભાગ પાડ્યા પછી છ, છ, પાંચ, ત્રણ, ત્રણ, ચાર, ત્રણ, છ અને છ એ સંખ્યાના ભાગે ચિહ્ન કરવાં. કુલ નવ ચિહ્ન થશે. પછી તે નવ ચિહ્નોમાં થઈને પસાર થનારી ઉત્તરથી દક્ષિણ દિશા તરફ જનારી નવ રેખાઓ કરવી. ૨-૩

(પૂર્વદિશા તરફથી એક, બે એમ સંખ્યા ગણવાની છે અને પહેલી રેખા ઉપર સૂર્ય મૂકી અતુકમે નવરેખાઓને સૂર્ય ચંદ્ર, મંગળ, બુધ, ગુરુ, શુક્ર, શનિ, રાહુ તથા કેતુ એવી સંજ્ઞા આપવી.)

आद्यद्वितीयतुर्याणां तथा पंचमषष्ठयोः ।

अष्टमान्तिमयोर्विद्वान्नग्नीज्ञाने, कलांशकान् ॥४॥

पुराणद्वयष्टवेदाग्निसंख्यांशान् मार्जयेत् क्रमात् ।

દરેક રેખાના બંને છેડાઓ ઉપરના અગ્નિ અને ઈશાન ખૂણા

તરફના છેડા પૂરી રેખાના સોળમા, અઢારમા, અઠ્ઠાવીસમા અને ચોત્રીસમા ભાગ જેટલા ભૂંસી નાખવા. અહીં એ વિશેષ સમજવાનું છે કે પહેલી અને નવમી રેખાઓના બંને છેડા સોળમા ભાગ જેટલા ભૂંસી નાખવા. બીજી અને આઠમી રેખાના અઢારમા ભાગ જેટલા ભૂંસી નાખવા. ત્રીજી અને સાતમી રેખાઓને આખી વૃત્તને અડકી હોય ત્યાં સુધીની રહેવા દેવાની છે. ચોથી અને છઠ્ઠી રેખાઓના અઠ્ઠાવીસમા ભાગને અને પાંચમી રેખાના ચોત્રીસમા ભાગ જેટલા વૃત્ત મધ્યસૂત્રના અંશ રહેવા દઈ બાકીના ભાગ ભૂંસી નાખવાના છે. ૪

શુક્રમધ્યે રવેસ્તૌ, ચન્દ્રાન્તૌ કેતુમધ્યતઃ ॥૫॥

મંગલાન્તૌ વૃત્તમધ્યે બુધાન્તૌ રાહુમધ્યતઃ ।

ગુરોસ્તૌ મૌમમધ્યે શુક્રાન્તૌ સોમમધ્યતઃ ॥૬॥

શુક્રની રેખાના મધ્ય ભાગ સુધી સૂર્યની રેખાના બંને છેડા-ઓથી આવતાં સૂત્ર લાવવાં. ચંદ્રની રેખાના બંને છેડા ઉપરથી કેતુના મધ્ય સુધી સૂત્ર લાવવાં. મંગલના બંને છેડાનાં સૂત્રો વૃત્તના મધ્ય-ભાગ સુધી (વ્યાસસૂત્રના પશ્ચિમ છેડા ઉપર લાવવાં. બુધના બંને છેડાનાં સૂત્ર રાહુની રેખાના મધ્ય સુધી લાવવાં. ગુરુના છેડાનાં સૂત્ર મંગળના મધ્યમાં અને શુક્રના છેડાનાં સૂત્રો ચંદ્રના મધ્યમાં લાવવાં. ૫-૬

શન્યન્તૌ વૃત્તમધ્યે તુ રાહ્વન્તૌ રવિમધ્યતઃ ।

કેત્વન્તૌ મંદમધ્યે તુ યોજયેત્ ક્રમતો બુધઃ ॥૭॥

શનિના છેડાનાં સૂત્રો વૃત્તના મધ્યમાં વ્યાસસૂત્રના પૂર્વ તરફના છેડા ઉપર લાવવાં. રાહુનાં છેડાનાં સૂત્રો સૂર્યના મધ્યમાં લાવવાં અને કેતુના છેડાનાં સૂત્રો શનિની મધ્યમાં લાવવાં. આમ પશ્ચિમ માણસે સૂત્રોની યોજના કરવી. ૭

મધ્યવહ્નિઃ સ્ફુરદ્રૂપમષ્ટદ્વિદશવહ્નિકમ્ ।

ચતુર્દશાનલદ્યોતં શ્રીચક્રં જાયતે પરમ્ ॥૮॥

આમ કરવાથી મધ્યમાં સ્પષ્ટ વહ્નિ (ત્રિકોણ) અને તે પછી આઠ ત્રિકોણ, પ્રથમ દશ ત્રિકોણ તથા બીજા દશ ત્રિકોણ તેમજ ચૌદ ત્રિકોણવાળું ઉત્તમ શ્રીચક્ર (શ્રીચંત્ર) થાય છે. ૮

તદ્વહ્નિર્વસુપત્રાબ્જં તદ્વહ્નિઃષોડશચ્છદમ્ ।

વૃત્તત્રિતયપંશોભં ત્રિરેખાંચિત્તભૂગૃહમ્ ॥૯॥

ત્રિધામનિલયં દ્વાસ્ચતુષ્ટયસુશોભિતમ્ ।

સર્વતેજોમયં દિવ્યં સોમસૂર્યાનલાત્મકમ્ ॥૧૦॥

ત્યારઆદ (ચૌદ ત્રિકોણવાળા ચક્રની પછી વર્તુલ બનાવી તેની ઉપર) અષ્ટદલ કમળ કરવું અને તેની પછી ષોડશદલ કમલ કરવું. ષોડશદલ કમલ પછી ત્રણ વૃત્ત કરવાં ચાર પછી ત્રણ રેખાઓવાળું ભૂપુર (ચતુરસ્ર) કરવું. ભૂપુરને ચાર દ્વાર કરવાં. દ્વાર પણ ત્રણ રેખાવાળાં કરવાં. આમ સર્વ પ્રકારના તેજથી ઝળહળતું દિવ્ય સૂર્ય-ચંદ્ર અને અગ્નિમય શ્રીચક્ર બને છે. ૯-૧૦

નોંધ : આ પ્રકારમાં વૃત્તની અંદર કરવામાં આવતી રેખાઓના છેડા વૃત્ત પરિધિથી કેટલા અંતરે રાખવા તે બતાવેલું હોવાથી શ્રીચક્રની રચનાના બીજા પ્રકારો કરતાં વધારે સરલતાથી સુંદર શ્રીચક્ર બનાવી શકાય તેવી રીત દર્શાવેલી છે. આ પદ્ધતિથી ઊર્ધ્વમુખ ત્રિકોણ પાંચ થાય છે, પરંતુ જો પશ્ચિમ તરફથી સૂર્યાદિની યોજના કરીએ તો અધોમુખ પાંચ ત્રિકોણ થાય. બંને પ્રકાર પ્રચારમાં છે.

॥ प्रातःस्मरणादिगुरुस्तोत्राणि ॥

१

श्रीनाथादिगुरुत्रयं गणपतिं पीठत्रयं भैरवं
सिद्धौघं बटुकत्रयं पदयुगं दूतीक्रमं मण्डलम् ।
वीरान्द्वयष्टचतुष्कषष्ठिनवकं बोरावलीपञ्चकं
श्रीमन्मालिनिमन्त्रराजसहितं वन्दे गुरोर्मण्डलम् ॥१॥

२

नमस्ते नाथ भगवन् शिवाय गुरुरूपिणे ।
विद्यावतारसंसिद्धये स्वीकृतानेकविग्रह ॥१॥
नवाय नवरूपाय परमार्थस्वरूपिणे ।
सर्वाज्ञानतमोभेदभानवे चिद्वनाय ते ॥२॥
स्वतन्त्राय दयाक्लृप्तविग्रहाय शिवात्मने ।
परतन्त्राय भक्तानां भव्यानां भव्यरूपिणे ॥३॥
विवेकिनां विवेकाय विमर्शाय विमर्शिनाम् ।
प्रकाशानां प्रकाशाय ज्ञानिनां ज्ञानहेतवे ॥४॥
पुरस्तात् पार्श्वयोः पृष्ठे नमस्कुर्यामुपर्यधः ।
सदा मन्त्रिचत्तरूपेण विधेहि भवदासनम् ॥५॥
इत्येवं पञ्चभिः श्लोकैः स्तुधीत यतमानसः ।
प्रातः प्रबोधसमये जपात्सुदिवसं भवेत् ॥६॥

३

निषक्तमणिपादुकानियमितौघकोलाहलं
स्फुरत्किसलयारुणं नखसमुल्लसच्चन्द्रकम् ।
परामृतसरोवरोदितसरोजसद्रोचिषं
भजामि शिरसि स्थितं गुरुपदारविन्दद्वयम् ॥१॥

४

अज्ञानतिमिरान्धस्य ज्ञानाञ्जनशलाकया ।
चक्षुरुन्मीलितं येन तस्मै श्रीगुरवे नमः ॥१॥

॥ इति प्रातःस्मरणादिगुरुस्तोत्राणि ॥

॥ अथ श्रीयन्त्रपूजनप्रयोगः ॥

अथ प्रातःकृत्यम् ।

अथ श्रीमान् साधको * ब्राह्मे मुहूर्तं उत्थाय श्रीगुरुचरणारविंदं
ब्रह्मरंध्रे ध्यात्वा नमस्कुर्यात् ।

तत्र गुरुध्यानम् ।

सहस्रदलपंकजे सकलशीतरश्मिप्रभं

वराभयकराम्बुजं विमलगंधपुष्पाम्बरम् ।

प्रसन्नमुखपंकजं सकलदेवतारूपिणं

सरेच्छिरसि हंसगं तदभिधानपूर्वं गुरुम् ॥

इति ध्यात्वा तच्चरणसरोरुहाद् गलितामृतधारयात्मानं
संप्लावितं विभावयेत् । ततो गुरुपादुकाविद्यया तमाराधयेत् ।

गुरुपादुकामन्त्रः ।

ॐ ऐं ह्रीं श्रीं (ऐं क्लीं सौः सौऽहं हंसः शिवः) ह्रस्वफे हसक्ष-
मलवर्यं हसौः (सहस्रफे) सहस्रमलवरयीं ह्रौः (सोऽहं हंसः
शिवः स्वरूपनिरूपणहेतवे श्रीगुरवे नमः) अमुकाम्वासहितामुका-
नन्दनाथश्रीपादुकां पूजयामि नमः ।

* श्रीमान् साधके ब्राह्ममुहूर्तभां (प्रातः काले) जड़ी शुद्ध यर्ष शुद्ध जग्याये
येसी कुंडलिनीनुं उत्थान करी गुडुलुनुं स्मरण करवुं. जेभडे ब्रह्मरन्ध्रभां
गुरुनुं ध्यान करी (पृ. ६ भां आपेक्षां) गुरुस्तोत्राभांथी गमे ते स्तोत्रथी
अथवा अधां स्तोत्राथी गुडुनुं नंदन करवुं. अने तेभना यरणुभगभांथी
अरती अभूतधाराथी पोताने तरभेण थयानी लावना करवी.

परमगुरुः ।

ॐ ऐं ह्रीं श्रीं (ऐं क्लीं सौः सोऽहं हंसः शिवः) ह्रस्वभरे हसक्षमलवरयूँ
ह्रसौः (सह्रस्वभरे) सहक्षमलवरयीं ह्रहौः (सोऽहं हंसः शिवः
स्वच्छप्रकाशविमर्शहेतवे श्रीपरमगुरुवे नमः) अमुकाम्वासहितम-
मुकानन्दनाथश्रीपादुकां पूजयामि नमः ।

परमेष्ठिगुरुः ।

ॐ ऐं ह्रीं श्रीं (ऐं क्लीं सौः हंसः शिवः सोऽहं हंसः) ह्रस्वभरे
हसक्षमलवरयूँ ह्रसौः (सह्रस्वभरे) सहक्षमलवरयीं ह्रहौः (हंसः शिवः
सोऽहं हंसः स्वात्मारामपञ्जरविलीनतेजसे श्रीपरमेष्ठिगुरुवे नमः)
अमुकाम्वासहितममुकानन्दनाथश्रीगुरुपादुकां पूजयामि नमः । *

ततः सुमुखसुवृत्तचतुरस्त्रमुद्गारयोन्यादयः मुद्राः प्रदर्श्य
गुरुपादुकापञ्चकादिभिः[†] स्तोत्रैर्गुरुं स्तुवोत । ततो मानसैः सम्पूज्य[‡]
स्वेष्टदेवतां ध्यात्वा तामुपचर्य यथाशक्ति मूलं प्रजपेत् ॥

* श्रीविद्यामां दीक्षित व्यक्तियोगे स्वसंप्रदाय मुद्रायनी गुडुपादुका वगेरेनी
दीक्षा भजेनी होयछे. आ आराधनामां दीक्षाने भूय भट्टव आपेयुं छे.

+ ॥ गुरुपादुकापञ्चकम् ॥

ब्रह्मरन्ध्रसरसीरुहोदरे नित्यलग्नमवदातमद्भुतम् ।

कुण्डलीविवरकाण्डमण्डिते द्वादशार्णसरसीरुह भजे ॥१॥

तस्य कन्दलितकर्णिकापुटे कल्पतरेखमकथादिरेखया ।

कोणलक्षितहलक्षमण्डलीभावलक्ष्यमवलालयं भजे ॥२॥

तत्पुटे पटुतडिकडारिमस्पर्द्धमानमणिपाटलप्रभम् ।

चिन्तयामि हृदि चिन्मय वपुर्नादविन्दुमणिपीठमुज्ज्वलम् ॥३॥

ऊर्ध्वमस्य हुतभुक्शिखात्रयं तद्विलासपरिवृंहणास्पदम् ।

विश्वधरस्मरमहोच्चिदोत्कटं व्यामृशामि युगमादिहंसयोः ॥४॥

तत्र नाथचरणारविन्दयोः कुङ्कुमासवपरीमरन्दयोः ।

द्वन्द्वविन्दुमकरन्दशीतलं मानसं स्मरति मङ्गलास्पदम् ॥५॥

૧. લં પૃથિવ્યાત્મકં ગન્ધં પરિકલ્પયામિ ।

હ આકાશાત્મકં પુષ્પં પરિકલ્પયામિ ।

યં વાય્વાત્મકં ધૂપં પરિકલ્પયામિ ।

રં તેજસાત્મકં દીપં પરિકલ્પયામિ ।

વં અમૃતાત્મકં નૈવેદ્યં પરિકલ્પયામિ ।

સં સર્વાત્મકં તામ્બૂલં પરિકલ્પયામિ ।

અહીં ગન્ધ એટલે ચંદન અર્પણ કરતાં બન્ને હાથની કનિષ્ઠિકા આંગળીના મૂળ ભાગથી અગ્રભાગ સુધી અંગૂઠો ફેરવે અને પોતાના અક્ષરધ્રમાં રહેલા ગુરુજીને ચાંલ્લો કર્યાની લાવના કરવી. પુષ્પ અર્પણ કરતી વખતે પહેલી આંગળીથી અંગૂઠાના મૂળથી અંગૂઠાના અગ્રભાગ સુધી સ્પર્શ કરવો. ધૂપ અર્પણ કરતી વખતે તજની આંગળીના મૂળ ભાગથી અગ્રભાગ સુધી અંગૂઠાવડે સ્પર્શ કરવો. દીપ અર્પણ કરતી વખતે મધ્યમા આંગળીના મૂળ ભાગથી અગ્રભાગ સુધી સ્પર્શ કરવો. નૈવેદ્ય અર્પણ કરતી વખતે અનામિકા આંગળીના મૂળભાગથી અગ્રભાગ સુધી અંગૂઠાવડે સ્પર્શ કરવો.

આમ ચંદન-પુષ્પ-ધૂપ-દીપ અને નૈવેદ્ય એમ પાંચ ઉપચારોથી પૂજન કર્યા બાદ બે હાથ જોડી નમસ્કાર કરી તાંબૂલ અર્પણ કર્યાની લાવના કરવી. આને માનસોપચાર પૂજન કહે છે.

અવકાશ^૨ચેદજપાજપનિવેદન^૩ કૃત્વા યથાશક્તિ રશ્મિ

૨ “ અવકાશ-ચેત ” એમ જો લખ્યું છે તેનો અર્થ પૂજન કરનારને “સમ્ય હોય તો” એવો છે. અહીં અજપાજપ તથા બીજાં કેટલાંક પારાયણો પણ કરવાનાં હોય છે. પરંતુ સંક્ષેપમાં પૂજન કરવું હોય તો તે ન કરીએ તો પણ ચાલી શકે તેમ છે. કુડલિની ઉત્થાન અને અજપાજપ એ બધી યૌગિક પ્રક્રિયાઓ છે.

શ્વાસોચ્છવાસ એક દિવસમાં એકવીસ હજાર છ સો થાય છે. એટલે હંસ મંત્રનો એટલો જપ થાય છે. તે જપ પટ્ટયકમાં રહેલા ગણુપતિ આદિ છ દેવોને સમર્પણ કરવામાં આવે છે. અહીં સાધકની પ્રત્યેક ક્રિયા દેવને અર્પણ કરવાની જાડી ભાવના રહેલી છે. શ્વાસોચ્છવાસમાં ધ્વનું સ્મરણ થયા જ કરે તેવી સાધકની માનસિક સ્થિતિ બની જાય તેને માટે આ બધું જરૂરી છે.

અજપાજપ:—

અસ્ય શ્રીઅજગાજપમહામંત્રસ્ય હંસઃ કૃષિઃ । અવ્યક્તા ગાયત્રોચ્છંદઃ ।
પરમહંસા દેવતા । હં બીજમ્ । સઃ શક્તિઃ । સોડહં કીલકમ્ ।
મોક્ષાર્થ જપે વિનિયોગઃ । કૃષ્યાદિન્યાસં વિધાય કર્ષણૈઃ યથા
ૐસૂર્યાત્મને અંગુષ્ઠાભ્યાં નમઃ હૃદયાય નમઃ । ૐસોમાત્મને તર્જનીભ્યાં
નમઃ, શિરસે સ્વાહા । ૐનિરંજનાત્મને મધ્યમાભ્યાં નમઃ, શિશ્વાયૈ
વષટ્ । ૐનિરામાસાત્મને અનામિકાભ્યાં નમઃ, કવચાય હુમ્ ।
ૐઅવ્યક્તાત્મને કનિષ્ઠિકાભ્યાં નમઃ, નેત્રત્રયાય વૌષટ્ । ૐઅનંતાત્મને
કરતલકરપૃષ્ઠાભ્યાં નમઃ, અસ્ત્રાય ફટ્ । અથ ધ્યાનમ્—

ગમાગમસ્થં ગમનાદિશૂન્યં ચિદ્રૂપરૂપં તિમિરાંતકારમ્ ।
પદ્યામિ તે સર્વજનપ્રધાનં નમામિ હંસં પરમાત્મરૂપમ્ ॥

इति ध्यात्वा मानसैः संपूज्य संकल्पं कुर्यात् ।

मया पूर्वदिनेतत्कालमारभ्याद्येतत्कालपर्यन्तं कृतषट्शताधिकैकविंश-
तिसहस्रमजपाजपमुच्छ्वासनिःश्वासात्मकं गणेशादिदेवताभ्यः समर्प-
यामि । इति सङ्कल्प्य :—

वादिवर्णचतुष्केण युक्ते पोतचतुर्दले ।
आधारे तु गणेशाय षट्शतं जपमर्पयेत् ॥१॥
वादिवर्णाद्यषट्पत्रे विद्रुमाभे स्वयंभुवे ।
स्वाधिष्ठाने षट्सहस्रसंख्याकं जपमर्पयेत् ॥२॥
डादिवर्णयुते विद्युन्निभे दशदलोज्ज्वले ।
विष्णवे मणिपुरे षट्सहस्रं जपमर्पयेत् ॥३॥
काद्यक्षरयुते नीलप्रभे द्वादशपत्रके ।
अनाहते षट्सहस्रं जपं रुद्राय चार्पयेत् ॥४॥
स्वरयुक्ते धूमवर्णे षोडशच्छदशोभिते ।
जीवात्मने विशुद्धाख्ये सहस्रं जपमर्पयेत् ॥५॥
हृक्षयुते तप्तहेमनिभे द्विदलसंयुते ।
सहस्रं जपमाज्ञायामर्पयेत्परमात्मने ॥६॥
अशेषमातृकायुक्ते चन्द्राभे शतपत्रके ।
अकुलाख्ये श्रीगुरवे सहस्रं जपमर्पयेत् ॥७॥
इति देवताभ्यो निवेद्य संकल्पं कुर्यात् ।

ॐ सूर्योदयमारभ्याहोरात्रेणोच्छ्वासनिःश्वासात्मकं षट्शता-
धिकमेकविंशतिसहस्रसंख्याकमजपाजपमहं करिष्य इति
संकल्प्याजपामन्त्रं पञ्चविंशतिवारं प्रजप्य (जप्त्वा) श्रीगुरो-
र्दक्षपाणौ समर्प्य श्रीनाथं देवीं च प्रणमेत् ॥

माला^४ मन्त्रपारायणं कुर्यात् ॥

ततः शौचादिकं विधाय स्नानार्थं तीर्थमभिगच्छेत् । वा गृहे
यथाविधि स्नानं कुर्यात् ॥

॥ रश्मिमालामन्त्रोः ॥

४ ॐ भूर्भुवः स्वः । तत्सवितुर्वरेण्यं भर्गो देवस्य धीमहि । धियो यो नः
प्रचोदयात् । (इति गायत्री मूलाधारे) ॥१॥

यत इन्द्र भयामहे ततो नो अभयं कृधि ।

मघवच्छग्धि तव तन्न ऊतये विद्विषो विमृधो जहि ॥

स्वस्तिदा विशस्पतिर्वृत्रहा विमृधो वशो ।

वृषेन्द्रः पुर एतु नः स्वस्तिदा अभयङ्करः ॥

(इत्यैन्द्री विद्या सप्तषड्ग्रन्था सङ्कटे भयनाशिनी, हृदये) ॥२॥

ॐ घृणिः सूर्य आदित्योम् (इत्यष्टार्णा सौरी तेजोदा, भाले) ॥३॥

‘ॐ’ (इति प्रणवः केवलः ब्रह्मविद्या मुक्तिप्रदा ब्रह्मरन्ध्रे) ॥४॥

‘ॐ परोरजसेऽसावदोम्’

(इति नवार्णा तुरीया गायत्री स्वैक्यविमर्शिनी, द्वादशान्ते) ॥५॥

ॐ सूर्याक्षितेजसे नमः । खेचराय नमः । असतो मा सद्गमय ।

तमसो मा ज्योतिर्गमय । मृत्योर्माऽमृतं गमय । उष्णो भगवान्

शुचिरूपः । हंसो भगवान् शुचिरप्रतिरूपः ।

विश्वरूपं घृणिनं जातवेदसं हिरण्मयं ज्योतिरेकं तपन्तम् ।

सहस्ररश्मिः शतधा वद्मानः प्राणः प्रजानामुदयत्येष सूर्यः ॥

ॐ नमो भगवते सूर्यायाहोवाहिनि वाहिन्यहोवाहिनि वाहिनि स्वाहा

वयः सुपर्णा उपसेदुरिन्द्रं प्रियमेधा ऋषयो नाथमानाः ।

अपध्वान्तमूर्णहि पूरधि चक्षुर्मुमुग्ध्यस्मान्निधयेव बद्धान् ॥

पुण्डरीकाक्षाय नमः । पुष्करेक्षणाय नमः । अमलेक्षणाय नमः । ।

क्रमलेक्षणाय नमः । विश्वरूपाय नमः । श्रीमहाविष्णवे नमः ।

(इति षोडशमन्त्रसमष्टिरूपणी चाशुयात्मती विदूरहसिष्टिदिप्रदा मूलाधारे) ॥६॥

ॐ गन्धर्वराज विश्वावसो ममाभिलषितां कन्यां प्रयच्छ स्वाहा ।

(इत्युत्तमकन्याविवाहदायिनी हृदये) ॥७॥

ॐ नमो रुद्राय पथिषदे स्वस्ति मां सम्भारयं

(इति मार्गसङ्कटहारिणी भाले) ॥८॥

ॐ तारे तुत्तारे तुरे स्वाहा, इति (जलापच्छमनी बद्धरन्ध्रे) ॥९॥

‘अच्युताय नमः, अनन्ताय नमः, गोविन्दाय नमः ।’

(इति महाव्याधिनाशिनी नामत्रयी विद्या द्वादशान्ते) ॥१०॥

‘ॐ श्रीं ह्रीं क्लीं ग्लौं गं गणपतये वर वरद सर्वजनं मे वशमानय-

स्वाहा (इति महागणपतिविद्या प्रत्यूहशमनी मूलाधारे) ॥११॥

ॐ नमः शिवायै ॐ नमः शिवाय,

(इति द्वादशार्णा शिवस्तत्त्वविमर्शिनी हृदये) ॥१२॥

‘ॐ जं सः मां पालय पालय’

(इति देशार्णा मृत्योरपि मृत्युरेषा विद्या भाले) ॥१३॥

ॐ नमो ब्रह्मणे धारणं मे अस्त्वनिराकरणं धारयिता भूयासं कर्णयोः

श्रुतं मान्द्योढवं ममामुष्य ॐ

(इति श्रुतधारिणी विद्या ब्रह्मरन्ध्रे) ॥१४॥

‘अं आं.....अः कं खं.....क्षं,

(इति सबिन्दुरकारादिक्षकारान्तवर्णमालिका मातृका सर्वज्ञताकरी द्वादशान्ते) ॥१५॥

‘हसकलह्रीं, हसकहलह्रीं सकलह्रीं

(इति लोपामुद्राविद्या स्वस्वरूपविमर्शिनी मूलाधारे) ॥१६॥

‘क्लीं हैं ह्रसौः स्ह्रौः हैं क्लीं ॥

(इति षट्कृता सम्पत्करी विद्या हृदये) ॥१७॥

सं सृष्टिनित्ये स्वाहा, हं स्थितिपूर्णे नमः, रं महासंहारिणी क्रुशे

चण्डकालि फट्, रं ह्रस्वर्णे महानाख्ये अनन्तभास्करि महा-

चण्डकालि फट्, रं स्थितिपूर्णे नमः, सं सृष्टिनित्ये स्वाहा

हरक्षणे महाचण्डयोगेश्वरि ।

(इति विद्यापञ्चकूपिणी कालसङ्घर्षिणी परमायुः प्रदा भाले) ॥१८॥

ऐं ह्रीं श्रीं हस्वक्रे ह्रसौः, अहमहं अहमहं ह्रसौः हस्वक्रे श्रीं ह्रीं ऐं,
(इति शुद्धज्ञानदा शाम्भवीविद्या ब्रह्मरन्ध्रे) ॥१९॥

सौः (इयं परा विद्या) द्वादशान्ते ॥२०॥

‘ऐं क्लीं सौः, सौः क्लीं ऐं, ऐं क्लीं सौः ।’

(इति नवाक्षरी श्रीदेव्यङ्गभूता बाला) ॥२१॥

‘श्रीं ह्रीं क्लीं ॐ नमो भगवति अन्नपूर्णे’ ममामिलषितमन्नं देहि
स्वाहा ।’ (इति श्रीदेव्या उपाङ्गभूता अन्नपूर्णा) ॥२२॥

‘ॐ आं ह्रीं क्रौं एहि परमेश्वरि स्वाहा’

(इयं श्रीदेवीप्रत्यङ्गभूता अश्वारूढा) ॥२३॥

‘ऐं ह्रीं श्रीं हस्वक्रे हसक्षमलवरयूं सहस्रमलवरयीं ह्रसौः स्ह्रौः
अमुकानन्दनाथश्रीगुरुपादुकां पूजयामि नमः (इति श्रीविद्यागुरु-
पादुका) ॥२४॥

‘कण्डैलह्रीं हसकहलह्रीं सकलह्रीं’ (इति मूलविद्या कादिनाम्नी)
बाला अन्नपूर्णा अश्वारूढा श्रीपादुका चेत्येताभिश्चतस्रभिर्युक्ता मूल-
विद्या साम्राज्ञी मूलाधारे ध्येयाः) ॥२५॥

‘ऐं नमः उच्छिष्टचण्डालि मातङ्गि सर्ववशङ्कुरि स्वाहा’

(इति श्यामाङ्गभूता लघुश्यामला) ॥२६॥

‘ऐं वलीं सौः वद वद वाग्वादिनि स्वाहा (इयं श्यामाङ्गभूता
वाग्वादिनी) ॥२७॥

ॐ ओष्ठपिधाना नकुली दन्तैः परिवृत्ता पविः सर्वस्यै वाच ईशाना
चारुमामिह वादयेत ।’ (इयं श्यामाप्रत्यङ्गभूता नकुलीविद्या) ॥२८॥

‘ऐं क्लीं सौः हस्वक्रे हसक्षमलवरयूं सहस्रमलवरयीं ह्रसौः स्ह्रौः
अमुकानन्दनाथ श्रीगुरुपादुकां पूजयामि नमः ।’ (इति श्यामा
गुरुपादुका) ॥२९॥

‘ऐं ह्रीं श्रीं ऐं क्लीं सौः ॐ नमो भगवति श्रीमातङ्गीश्वरि
सर्वजनमनोहारि सर्वमुखरञ्जिनि, क्लीं ह्रीं सौः सर्वराजवशङ्करि
सर्वस्त्रीपुरुषवशङ्करि सर्वदुष्टमृगवशङ्करि सर्वसत्त्ववशङ्करि (त्रैलोक्यं) अमुकं
मे वशमानय स्वाहा सौः क्लीं ऐं श्रीं ह्रीं ऐं (इत्यष्टनवति-
वर्णां राजश्यामला पूर्वोक्ताभिरङ्गोपादुकेत्येताभिश्चतसृभिर्विद्याभिपाङ्गः
सहिता हञ्चके ध्येया ॥३०॥

‘लं वाराहि लं उन्मत्तभैरविपादुकाभ्याम् नमः ।

(इयं वार्ताल्यभूता लघुवार्ताली) ॥३१॥

‘ॐ ह्रीं नमो वाराहि घोरे स्वप्नं ठः ठः स्वाहा ।’

(इयं वार्ताल्या उपाङ्गभूता स्वप्नवाराही) ॥३२॥

‘ऐं नमो भगवति महामाये पशुजनमनोवाक्चक्षुस्तिरस्करणं कुरु कुरु
हुं फट् स्वाहा । (इयं वार्ताली प्रत्यङ्गभूता तिरस्करिणी) ॥३३॥

ऐं ग्लौं हररूपे हसक्षमलवरयूं सहस्रमलवरयीं हसौः सहौः अमु-
कानन्दनाथ श्रीपादुकां पूजयामि नमः (एषावार्ताली गुरुपादुका) ॥३४॥

ऐं ग्लौं ऐं नमो भगवति वार्तालि वार्तालि वाराहि वाराहि वराहमुखि
वराहमुखि अन्धे अन्धिनि नमः । रुन्धे रुन्धिनि नमः । जम्भे
जम्भिनि नमः । मोहे मोहिनि नमः । स्तम्भे स्तम्भिनी नमः ।
सर्वदुष्टप्रदुष्टानां सर्वेषां सर्ववाक्चित्तचक्षुमुखगतिजिह्वास्तम्भनं कुरु कुरु
शीघ्रं वश्यं ऐं ग्लौं ठः ठः ठः ठः हुं अस्त्राय फट् ।’ (इति
द्वादशोत्तरशताक्षरो महावाराहीमन्त्रः)

‘पूर्वाक्ताभिश्चतसृभिर्युक्तं’ महावाराही आज्ञाचक्रे ध्येया । ॥३५॥

‘कएईल हसकहल सकलह्रीं इयं कादिपूर्तिविद्या ।

ह स क ल ह स क ह ल स क ल ह्रीं इयं हादिपूर्तिविद्या’ (इति
श्रीं पूर्तिविद्या ब्रह्मरन्ध्रे ध्येयाः ॥३६॥)

‘ऐं ह्रीं श्रीं ऐं क्लीं सौः ऐं ग्लौं हस्त्रे हंसक्षमलवरयूं
सहस्रमलवरयीं हसौः सहौः अमुकानन्दनाथ श्रीगुरुपादुकां पूजयामि
नमः’ (इति सर्वमन्त्रसमष्टिरूपिणी महापादुकां द्वादशान्ते) ॥३७॥

॥ इति रश्मिमाला ॥

અથ મન્ત્રસ્નાનમ્^૫ ॥

તીર્થં ગત્વા નમસ્કૃત્ય સ્થાનં સંપ્રોક્ષ્ય તત્ર વસ્ત્રાદિકં સંસ્થાપ્ય^૬
જલે ષ્ઠતીર્થં તીર્થાન્યાવાહયેત—

ગંગે ચ યમુને ચૈવ ગોદાવરિ સરસ્વતિ ।

નર્મદે સિન્ધુકાવેરી જલેઽસ્મિન્ સન્નિધિ કુરુ ॥

બ્રહ્માણ્ડોદરતીર્થાનિ કરૈઃ સ્પૃષ્ઠાનિ તે રવે ।

તેન સત્યેન મે દેવ તીર્થં દેહિ દિવાકર ! ॥

ૐ ક્રૌં હંસઃ સૂર્યાય નમઃ । ઇતિ મન્ત્રેણાં^૭ ડહુશમુદ્રયા તીર્થાન્યાવાહ્ય
ત્રિરુન્મઙ્ગેત્ । તતો શિરસિ દેવીં ધ્યાત્વા ઘટમુદ્રયા^૮ સપ્તવાર
મર્ધિસિચયેત્ । તતઃ ત્રિરાચમ્ય તીર્થં નત્વા (અન્નાવકાશરૂચેત્ દેવર્ષિ
પિતૃતર્પણં કાર્યમ્) બહિરાગત્ય વાસાંસિ સંપ્રોક્ષ્ય પરિધારયેત્ ।
વતસ્તીરસ્થમૃન્માદાય વા ભસ્મના ત્રિપુણ્દ્રં કુર્યાત્ । ઇતિ મન્ત્રસ્નાનમ્ ॥

અથ મન્ત્રસન્ધ્યા ॥

વૈદિકીં સંઘ્યાં કૃત્વા તાન્ત્રિકીં સંઘ્યાં કુર્યાત્ । ઇતિ શાસ્ત્રા-
નુરોધાત્ વૈદિકીં સંઘ્યાં કૃત્વા તાન્ત્રિકીં સંઘ્યાં સમારભેત । યથા
અઘેત્યાંદિના સંકલ્પ્ય (અથવા દેશીમાતૃકામાનેન અષ્ટાંગમુચ્ચાર્ય

- ૫ પહેલાંના કાળમાં નદી, તળાવ, કુંડ વગેરે સ્થાન ઉપર જઈ સ્નાન કરવાનો રિવાજ હતો. એટલે તીર્થં ગત્વા તેમ લખેલું છે. આજકાલ મોટાભાગે ઘેર જ સ્નાન કરવું પડે છે. એટલે ઘેર યથાવિધિ તેમ લખેલું છે. વૈદિક સ્નાન અને તાંત્રિક સ્નાન એવા બે ભેદ છે. અહીં 'અતાવેલું' મંત્રસ્નાન તે તાંત્રિક પદ્ધતિ મુજબનું છે.

- ૬ મુદ્રાઓ માટે પરિશિષ્ટ જુઓ.

શ્રીમહાત્રિપુરસુન્દરીપ્રીત્યર્થં પ્રાતઃસન્ધ્યાં^૭ કરિષ્યેતિ સંકલ્પ્ય હસ્તે
જલં ગૃહીત્વા ચતુર્વારં જલં પિવેત્ ।

ॐ એં હ્રીં શ્રીં કણ્ઠેલ્હ્રીં આત્મતત્ત્વં શોધયામિ નમઃ સ્વાહા ।

„ હસકહલ્હ્રીં વિદ્યાતત્ત્વં શોધયામિ નમઃ સ્વાહા ।

„ સકલ્હ્રીં શિવતત્ત્વં શોધયામિ નમઃ સ્વાહા ।

„ કણ્ઠેલ્હ્રીં હસકહલ્હ્રીં સકલ્હ્રીં સર્વતત્ત્વં શોધયામિ ।

નમઃ સ્વાહા । ઇત્યાચમ્ય હસ્તૌ પ્રક્ષાલયેત્ । તતો મૂલેન પ્રાણાયામઃ
શિશ્વાબંધનઞ્ચ કુર્યાત્ ।

તતોઽઙ્ગન્યાસઃ । અસ્ય શ્રીમહાત્રિપુરસુન્દરીમન્ત્રસ્ય દક્ષિણામૂર્તિ-
ઋષિઃ । પંક્તિઃ છન્દઃ । શ્રીમહાત્રિપુરસુન્દરી દેવતા । પ્રથમકૂટં બીજમ્ ।
તૃતીયકૂટં શક્તિઃ । દ્વિતીયકૂટં કોલકમ્ । શ્રીમહાત્રિપુરસુન્દરીપ્રસાદ-
સિધ્ધ્યર્થં સન્ધ્યાઙ્ગન્યાસે વિનિયોગઃ । મૂલેન કર્ષઢઙ્ગન્યાસૌ કુર્યાત્ ।

ૐ એં હ્રીં શ્રીં કણ્ઠેલ્હ્રીં અંગુષ્ઠાભ્યાં નમઃ, હૃદયાય નમઃ ।

„ હસકહલ્હ્રીં તર્જનીભ્યાં નમઃ, શિરસે સ્વાહા ।

„ સકલ્હ્રીં મધ્યમાભ્યાં નમઃ, શિશ્વાયૈ વષટ્ ।

„ કણ્ઠેલ્હ્રીં અનામિકાભ્યાં નમઃ, કવચાય હુમ્ ।

„ હસકહલ્હ્રીં કનિષ્ઠિકાભ્યાં નમઃ, નેત્રત્રયાય વૌષટ્ ।

„ સકલ્હ્રીં કરતલકરપૃષ્ઠાભ્યાં નમઃ, અસ્ત્રાય ફટ્ ।

- ૭ સંધ્યા પણુ વૈદિકી અને તાંત્રિકી એમ બે પ્રકારની હોય છે. વિધિ-
પૂર્વક યજ્ઞોપવીત સંસ્કાર પામેલા દ્વિજનોને (બ્રાહ્મણોને) વૈદિક
સંધ્યાનો અધિકાર છે. જ્યારે તાંત્રિક ઉપાસનામાં તાંત્રિક સંધ્યા
માટે સર્વને અધિકાર છે. દેવપૂજના અથવા ઉપાસનાના કાર્યમાં
સંધ્યાવંદન એ મહત્ત્વનું અંગ છે. સંધ્યા વગર કરેલું કમ
બરાબર ગણાતું નથી. કારણ સંધ્યા કર્યા વગરનો સાધક શુદ્ધ
ગણાતો નથી. તાંત્રિક સંધ્યાને મંત્ર સંધ્યા એમ પણ કહે છે.

ततो देवीं ध्यायेत्—

सकुंकुमविलेपनामलिकचुम्बिकस्तूरिकां
समन्दहसितेक्षणां सशरचापपाशांकुशाम् ।
अशेषजनमोहिनीमरुणमाल्यभूषाम्बरां
जपाकुसुमभासुरां जपविधौ स्मरेदम्बिकाम् ॥

इति ध्यात्वा मानसैरुपचर्य लं वं रं यं हं इति भूतमन्त्रैः सप्त-
धा मूलेन च त्रिवारं जलमभिमन्त्र्य धेन्वाऽमृतीकृत्य तज्जलं
वामकरे संगृह्य दक्षिणकरेण तत्त्वमुद्रयामातृकाभिर्मूलेन वा त्रिः
शिरसि मार्जयेत् । अथाऽघमर्षणम् ।

मार्जनाऽवशिष्टं जलं वामहस्ते गृहीत्वा तेजोरूपं तज्जलं
इडयाऽऽकृष्य स्वदेहान्तःस्थसकलकलुषप्रक्षालनस्य भावनां कृत्वा
पिङ्गलया निःसार्य दक्षिणहस्ते गृहीत्वा तज्जलं स्ववामभागे कल्पित-
वज्रशिलायां ॐ श्लीं पशु हुं फट् इति पाशुपताऽस्त्रेण प्रक्षिपेत् ।
हस्तौ प्रक्षाल्य पुनर्जलं दाहस्ते गृहीत्वा सस्सदलकमलकर्णिका-
निसृजं जलं विभाव्य वामहस्ते गृहीत्वा दक्षिणेन तत्त्वमुद्रया
ॐ अमृतमालिनो स्वाहा । इति स्वशरसि त्रिमार्जयेत् ।

ततो मूलेनाचम्य जलं गृहीत्वा प्रथमकूटं ऐं ह्रीं श्रीं
कण्डैलङ्गीं बागोश्वरो विद्महे । द्वितीयकूटं ऐं ह्रीं श्रीं हसकहल
ह्रीं कामेश्वरो धोमहि । तृतीयकूटं ऐं ह्रीं श्रीं सकलह्रीं तन्नः
शक्तिः प्रचोदयात् । सूर्यमण्डलस्थायै श्रीमहात्रिपुरसुन्दर्यै एषोऽर्घः
इति त्रीन् अर्घ्यान् दत्त्वा पुनर्जलमादाय ॐ ह्रां ह्रीं सः
श्रीसूर्याय एषोऽर्घ्यः इति त्रिवारमर्घ्यं समर्प्य मूलेन श्रीमहा-
त्रिपुरसुन्दरोपादुकां सम्पूज्य त्रिःसन्तर्प्य सूर्यमपि त्रिवारं तर्पयित्वा
देवीं ध्यायेत् ।

અરુણાં કરુણાતરન્ગિતાર્ક્ષીં ઘૃતપાશાઙ્કુશપઞ્ચબાણચાપામ્ ।

અગ્નિમાદિભિરાવૃતાં મયૂર્સૈરદ્વિમિત્યેવ વિભાવાયે ભવાનીમ્ ॥

इति ध्यात्वा देवीं सम्पूज्य नत्वा ॐ ऐं ह्रीं श्रीं कण्डईलहीं
वागोश्वरी विद्महे । हसकहलहीं कामेश्वरी धीमहि । मकलहीं
तन्नः शक्तिः प्रचोदयात् । वा

ऐं त्रिपुरे देवि विद्महे । वागोश्वरी धीमहि । तन्नः शक्तिः
प्रचोदयात् । इति गायत्रीं प्रजप्य मूलं अष्टोत्तरशतवारं जपित्वा देव्यै
निवेद्य श्रीदेवीं गुरुं च नत्वा अंगनाथघटिकापारायणं समारभेत् ।

અથાંગપારાયણમ્ ૮ ।

પ્રાતઃસંધ્યાસમર્પણોત્તરં મૂ. ઋષ્યાદિન્યાસાન્તં કૃત્વા વાગ્ભવ-
ગાયત્રીં યથાશક્તિ જપિત્વા । માનસૈઃ સંપૂજ્ય ૐ એં હ્રીં શ્રીં ક
૧૪ અષ્ટાંગવિદ્યા ૮ યુગપરિવૃત્તિવર્ષમાસદિનવાસરઘટિકોદયદિન-
નિત્યા આ અં ઈ, હંસઃ । ૪ મૂ. ૮ આ આં ઈ હંસઃ । ૪ મૂ.
૮ આ ઈ...ક્ષં ઈ હંસઃ । इत्येकपंचाशन्मातृकां मातृकान्यासस्थानेषु
न्यसेत् । इत्यंगपारायणम् ॥

૮. સંધ્યા સમાપ્તિ પછી અંગપારાયણ આદિ કરવામાં આવે છે.
આ પારાયણ સાત પ્રકારનાં છે. જેમકે અંગ, નાથ, ઘટિકા, તત્ત્વ,
નિત્યા, નામ અને મંત્ર એમ સાત જાતનાં હોય છે. આમાંથી પહેલાં
ત્રણ પ્રાતઃસંધ્યામાં, ચોથું મધ્યાહ્ન સંધ્યામાં, પાંચમું સાયં સંધ્યામાં,
છઠું અને સાતમું ચોથી સંધ્યામાં એટલે મધ્યરાત્રીની સંધ્યામાં
કરવામાં આવે છે. છેલ્લા બે પારાયણ સ્વતંત્ર કરવાં જોઈએ એમ કેટલાંક
તંત્રો કહે છે. જ્યારે કેટલાંક પારાયણ સંબંધી કંઈ કહેતા નથી,
એટલે પારાયણો કરવાં જ જોઈએ એવું ઠરતું નથી.

કોઈકોઈ તંત્ર પ્રાતઃસંધ્યામાં નાથ અને ઘટિકા એ બે પારાયણો
કરવાનાં કહે છે.

કેટલાંક પદ્ધતિકારો નાથપારાયણ અને ચક્રેશ્વરી પારાયણ એમ બે
પારાયણો લે છે, આમ આ પારાયણ પોતપોતાના સંપ્રદાય અનુસાર
કરવા કે ના કરવાં એ સાધકે નક્કી કરવાનું છે.

नाथपारायणम् ।

तत्र शिवऋषिः । त्रिष्टुप् छन्दः । सुन्दरी देवता । ह्रीं बीजम् ।
श्रीं शक्तिः । क्लीं कीलकम् । नाथपारायणे विनियोगः । अत्र नाथत्रयेण
द्विरावृत्त्या षडङ्गं कृत्वा ध्यायेत् ।

मूलाधारगते प्रातःकमले वह्निमण्डले ।
वाग्बीजरूपां नित्यां तां विद्युत्पटलभासुराम् ॥१॥

पुष्पबाणेक्षुकोदण्डपाशाङ्कुशलसन्कराम् ।
स्वेच्छागृहीतवपुषं युगनित्याक्षरात्मिकाम् ॥२॥

घटिकाचरणोपेतां परितः प्राञ्जलो नथ ।

ज्ञानमुद्रावरकरान्वाग्भवोपास्तितत्परान् ।

नवनाथान्मरुन्मूलपङ्कजे वह्निमण्डले ॥३॥

इति ध्यात्वा नवनाथात्मकत्वेन मूलविद्यां जपेत् । यथा ४ ह्रीं
श्रीं मूलं दिननित्याविद्याहंसः अं आं इ ईं उं ऊं ऋ ॠ ह्रीं
श्रीं श्रीप्रकाशानन्दनाथरूपिणीं श्रीमहात्रिपुरसुन्दरीश्रीपादुकां पूजयामि ॥
४ मूलं दिननित्याविद्यां चोच्चार्यं लृं लृ एं ऐ ओं औं अं अः
ह्रीं श्रीं श्रीविमर्शानन्दनाथं रु० ।

४ मूलं दिननित्ये कं खं गं घं ङं २ श्रीआनन्दानन्दनाथं रु० ।

४ मूलं दिननित्ये चं छं जं झं ञं २ श्रीज्ञानानन्दनाथं रु० ।

४ मूलं दिननित्ये टं ठं डं ढं णं २ श्रीसत्यानन्दनाथं रूपिणी० ।

४ मूलं दिननित्ये तं थं दं धं न २ श्रीपूर्णानन्दनाथं रूपिणी० ।

४ मूलं दिननित्ये पं फं बं भं मं २ श्रीस्वभावानन्दनाथं रूपिणी० ।

४ मूलं दिननित्ये यं रं लं वं शं २ श्रीप्रतिमानन्दनाथं रूपिणी० ।

४ मूलं दिननित्ये षं संहं ळं क्षं २ श्रीसुभगानन्दनाथं रूपिणी० ।

श्रीमहात्रिपुरसुन्दरीश्रीपादुकां पूजयामोति नवनाथात्मकत्वेन मूलविद्यां
जपित्वा घटिकापारायणं कुर्यात् ।

॥ घटिकापारायणम् ॥

तत्र दक्षिणामूर्तिर्ऋषिः । अनुष्टुप्छन्दः । घटिकासुन्दरी
देवता । ह्रीं बीजम् । श्रीं शक्तिः । ऐं कालकम् । घटिकापारायणे
विनियोगः । हानिन्यादिना षडङ्गः ॥

४ मूलं दिननित्याविद्याहंसः अं । ४ मूलं दिननित्याविद्या हंसः आं ।
एवं क्षान्तमावर्त्य पुनः अकारादिदशवर्णा आवर्तयेत् । द्वितीयदिने
ऐं इत्यादे क्षान्तमावर्तयेत् । पुनराद्यवर्गद्वयमावर्तयेत् । तृतीयदिने
चं एवं क्षान्तमावर्त्याद्यवर्गत्रयमावर्तयेत् । चतुर्थदिने तं एवं क्षान्त-
मावर्त्याद्यवर्गचतुष्टयमावर्तयेत् । पञ्चमदिने यादिक्षान्तमावर्त्य
अकारादिक्षरान्तान्वञ्चवर्गानावर्तयेत् । पञ्चवर्गास्तु अ ए च त य
नामानो भवन्ति । ततः षष्ठदिनेऽकारादित आरभ्योक्तरीत्या घटिका-
पारायणं कुर्यात् ॥

(अत्र घटिकाविद्यासु विसर्गरहितपञ्चाशद्वर्णयोगो ज्ञेयः)

इति प्रातःकृत्यम् ॥

अथ देवद्वारगमनम् ।

साधकः श्रीदेवीमन्दिरं समागत्य पश्चिमद्वारे तिष्ठन् द्वारपूजां
कुर्यात् (यथाविधि द्वारार्धं सम्पाद्य तज्जलेन द्वारं सम्प्रोक्ष्य द्वार-
पूजां समाप्तेत्) । यथा दक्षशाखायां ॐ ऐं ह्रीं श्रीं भद्रकाल्यै नमः ।
वामशाखायां ॐ ऐं ह्रीं श्रीं भैरवाय नमः । ऊर्ध्वभागे
ॐ ऐं ह्रीं श्रीं गं गणेशाय नमः । इति द्वारदेवताः सम्पूज्य दिव्य
दृष्ट्या अन्तः संविलोक्य निस्सरतां भूतसंघानां मार्गं दत्त्वा, अन्तः
प्रविश्य आसनविधिं कुर्यात् । तद्यथाः—कुशकम्बलाद्यासनमास्तीर्य
मूलेन वा सौः इत्यनेन द्वादशवारमभिमन्त्र्य ॐ आत्मासनाय नमः ।
ॐ विमलासनाय नमः । ॐ योगासनाय नमः । ॐ वीरासनाय नमः ।
ॐ शरासनाय नमः । ॐ ऐं ह्रीं श्रीं आधारशक्तिकमलासनाय नमः ।
इति पुष्पाक्षतैः सम्पूज्यं पृथ्वीति मन्त्रेण संप्रोक्ष्योपविशेत् ।

તત આચન્ય પ્રાણાનાયમ્ય દેશકાલૌ સંકીર્ત્ય મમ શ્રોમહાત્રિપુર-
સુન્દરીપ્રસાદપ્રાપ્ત્યર્થં યથાશક્તિ પૂજનાસ્થં કર્મ કરિષ્યે । તતઃ
પ્લાલવંજ્ઞદિના સુરભિવદનઃ સન્ ગન્ધાક્ષતૈર્દ્વાદશરક્તવર્તિયુક્તાય
દીપનાથાય નમઃ । ઇતિ દીપં સંપૂજ્ય કલશપૂજાં શંખચંદ્રાપૂજનં ચ
કુર્યાત્ । તતઃ ૐ એં હ્રીં શ્રીં સમસ્તગુપ્તપ્રકટયોગિનીચક્રશ્રીપાદુકા-
શ્ચો નમઃ । ઇતિ મૂર્ધ્નિ વદ્ધાઙ્ગાલિઃ સન્ સ્વવામદક્ષપાર્શ્વયોઃ ક્રમેણ
પ્રણમેત્ । શ્રીગુરુપાદુકામુચ્ચાર્ય પઙ્ચમુદ્રાભિઃ^૯ ગુરુ પ્રણમ્ય શ્રી-
મહાગણપતિમન્ત્રેણ^{૧૦} મહાગણપતિ પ્રણમેત્ ।

તતઃ ૐ એં હ્રીં શ્રીં એં હ્રીં હ્રીં હ્રઃ અસ્ત્રાય પદ્મ ઇતિ
અસ્ત્રમન્ત્રેણ અંગુષ્ઠાદિકનિષ્ઠાન્તં અંગુલીઃ કરતલયોઃ કૂર્પરયોઃ
દેહે ચ વ્યાપકં કુર્યાત્ । તતઃ શ્રીચક્રરાજે (શ્રીયન્ત્રે) મંદિરપૂજાં
સમારભેત્^{૧૧} ।

અથ મંદિરપૂજા ।

ૐ એં હ્રીં શ્રીં અમૃતામ્બોનિધયે નમઃ ૧

„ રત્નદ્વીપાય નમઃ ૨

„ નાનાવૃક્ષમહોદ્યાનાય નમઃ ૩

„ કલ્પવાટિકાયૈ નમઃ ૪

૬ સુમુખ, સુવૃત્ત, ચતુરશ્ચ, મુદ્ગર અને યોનિ એ પાંચ મુદ્રાઓથી.
આ બધી મુદ્રાઓનાં લક્ષણ માટે જુઓ પરિશિષ્ટમાં મુદ્રા પ્રકરણ.

૧૦ ૐ એં હ્રીં શ્રીં કલિં ગ્લૌં ગં ગણપતયે વરવરદ સર્વજનં મેં વશ-
માનય સ્વાહા ।

૧૧ શ્રીયન્ત્ર એ જ ભગવતી શ્રીમહાત્રિપુરસુંદરીનું દિવ્ય મંદિર છે.
એટલે શ્રીયન્ત્ર ઉપર જ મંદિર પૂજા કરવામાં આવે છે. આને
પીઠ પૂજા પણ કહેવામાં આવે છે.

ॐ ऐं ह्रीं श्रीं सन्तानवाटिकायै नमः	५
„ हरिचन्दनवाटिकायै नमः	६
„ मन्दारवाटिकायै नमः	७
„ पारिजातवाटिकायै नमः	८
„ कदम्बवाटिकायै नमः	९
„ पुष्परागरत्नप्राकाराय नमः	१०
„ पद्मरागरत्नप्राकाराय नमः	११
„ गोमेदकरत्नप्राकाराय नमः	१२
„ वज्ररत्नप्राकाराय नमः	१३
„ वैद्युरत्नप्राकाराय नमः	१४
„ इन्द्रनीलरत्नप्राकाराय नमः	१५
„ मुक्तरत्नप्राकाराय नमः	१६
„ मरकतरत्नप्राकाराय नमः	१७
„ विद्रुमरत्नप्राकाराय नमः	१८
„ माणिक्यमण्डपाय नमः	१९
„ सहस्रस्तम्भमण्डपाय नमः	२०
„ अमृतवापिकायै नमः	२१
„ आनन्दवापिकायै नमः	२२
„ विमर्शवापिकायै नमः	२३
„ बालातपोद्वाराय नमः	२४
„ चन्द्रिकाद्वाराय नमः	२५
„ महाशृङ्गारपरिखायै नमः	२६
„ महापद्माटव्यै नमः	२७
„ चिन्तामणिमयगृहरोजाय नमः	२८
„ पूर्वाम्नायमयपूर्वद्वाराय नमः	२९
„ दक्षिणाम्नायमयदक्षिणद्वाराय नमः	३०
„ पश्चिमांम्नायमयपश्चिमद्वाराय नमः	३१

ॐ ऐं ह्रीं श्री उत्तराम्नायमयोत्तरद्वाराय नमः	३२
„ रत्नप्रदीपवल्याय नमः	३३
„ मणिमयमहासिंहासनाय नमः	३४
„ ब्रह्ममयैकमञ्चपादाय नमः	३५
„ विष्णुमयैकमञ्चपादाय नमः	३६
„ रुद्रमयैकमञ्चपादाय नमः	३७
„ ईश्वरमयैकमञ्चपादाय नमः	३८
„ सदाशिवमयैकमञ्चफल्काय नमः	३९
„ हंसतूलिकातल्पायै नमः	४०
„ हंसतूलिकामहोपधानाय नमः	४१
„ कौसुम्भास्तरणाय नमः	४२
„ महावितानकाय नमः	४३
„ महामायायवनिकायै नमः	४४

इति चतुरवत्वारिंशन्मन्दिरमन्त्रैः तत्तदाखिलं भावयन् कुसुमाक्षतैरभ्यर्चयेत् ।

ततःस्ववामभागे विधिवद्वर्धनीपात्रं स्थापयेत् । तद्यथा—

विन्दुत्रिकोणषट्कोणवृत्तचतुरस्रात्मकं मण्डलं कृत्वा
ॐ ऐं ह्रीं श्रीं श्रीवर्धनी पात्रमण्डलाय नमः । इति सम्पूज्य तदुपरि
आधारं निधाय. ॐ ऐं ह्रीं श्रीं वर्धनीपात्राधाराय नमः इति सम्पूज्य
पात्रं निधाय । ॐ ऐं ह्रीं श्रीं वर्धनीपात्राय नमः इति सम्पूज्य
तस्मिन् शुद्धजलं संपूर्य ॐ ऐं ह्रीं श्रीं वर्धनीपात्रामृताय नमः ।
इति सम्पूज्य मूलेन सप्तवारमभिमन्त्रयेत् ।

सपर्यासामग्रीं स्वदक्षभागे, क्षीरकलशादिकं देव्याः पृष्ठ-
देशे च निधाय दीपानभितः प्रज्वालयेत् । असंभवे तु दीपौ दीपं
वा । ततो दीपान् संपूज्य मूलेन श्रीचक्रे पुष्पाञ्जलिं दत्त्वा
त्रिकोणस्याग्रे ॐ ऐं ह्रीं श्रीं कण्ठैलह्रीं नमः (प्रथमकर्तं) ।

ईशानकोणे ॐ ऐं ह्रीं श्रीं हसकहलहीं नमः (द्वितीयकूटं) ।

अग्निकोणे ॐ ऐं ह्रीं श्रीं सकलहीं नमः (तृतीयकूटं) ।

इत्यभ्यर्च्य शरीरशुद्धयर्थं भूतशुद्धिं विदध्यात् ।

અથ ભૂતશુદ્ધિઃ ॥

स्वाससमीरं पिङ्गलया नाड्यातराकृष्य ॐ ऐं ह्रीं श्रीं मूल-
शृङ्गाटकात् सुषुम्णापथेन जीवशिवं परमशिवपदे योजयामि स्वाहा ।

इति मन्त्रेण मूलधारस्थित जीवात्मानं सुषुम्णावર્त्मना
ब्रह्मरन्ध्रं नीत्वा परमशिवेनैकीभूतं विभाव्य इडया वायु रेच-
येत् । ॐ ऐं ह्रीं श्रीं यं १६^{१२} इडया पूरयित्वा संकोचशरीरं

૧૨ સોળ વખત યં બીજ જપવું. અહીં પ્રણાયામથી શરીરમાં રહેલા પાપ પુરુષને સકવી નાખી બાળીને તેની ભસ્મ બહાર કાઢવાની ભાવના કરવાની છે. વાસ્તવિક રીતે જોતાં યં બીજ વાયુબીજ હોવાથી તેને સોળ વખત બોલી પૂરક કરવો. અને પૂરકથી પાપ પુરુષ સુકાઈ ગયો છે તેવી ભાવના કરવી પછી અગ્નિ બીજ રંને ૬૪ વખત જપીએ એટલો વખત કુંભક કરી પાપ પુરુષને બાળી નાખવાની ભાવના કરવી. પછી ૩૨ વખત વાયુબીજ જપતાં વાયુને બહાર કાઢવો અને તેમાં બળી ગયેલા પાપ પુરુષની ભસ્મ બહાર કાઢી નાખવાની ભાવના કરવી. પ્રણાયામમાં પૂરક (કુંભક અને રેચક ત્રણ બાબતો છે. ડાબા નસકોરાથી વાયુ અંદર લેવો તેને પૂરક કહે છે. પૂરક વડે લીધેલા વાયુને અંદર રોકી રાખવો તેને કુંભક કહે છે અને રોકી રાખેલા વાયુને જમણા નસકોરાથી બહાર કાઢી નાખવો તેને રેચક કહે છે. પ્રણાયામનો ખાસ નિયમ એ છે કે જેટલાથી પૂરક કર્યો હોય તેનાથી ચાર ઘણાથી કુંભક કરવો અને જમણાથી રેચક કરવો. યં વાયુબીજ છે રં અગ્નિબીજ છે. વં અમૃત બીજ

શોષય શોષય સ્વાહા । ઇતિ નિજશરીરં શોષિતં વિભાવ્ય પિઙ્ગલયા
રેચયેત્ । ૐ એં હ્રીં શ્રીં રં ૧૬ પિઙ્ગલયા પૂરયિત્વા સંકોચશરીરં
દહ દહ પચ પચ સ્વાહા । ઇતિ પ્લુષ્ટં ભસ્મીકૃતં ચ વિભાવ્ય
ઇડયા રેચયેત્ ।

ૐ એં હ્રીં શ્રીં વં ૧૬ ઇડયા પૂરયિત્વા પરમશિવામૃતં
વર્ષય વર્ષય સ્વાહા । ઇતિ તદ્ ભસ્મ સહસ્રારેન્દુમણ્ડલવિગલ-
દમૃતરસેન સિક્તં ચ વિભાવ્ય પિઙ્ગલયા રેચયેત્ । ૐ એં હ્રીં શ્રીં
લં ૧૬ પિંગલયા પૂરયિત્વા શામ્ભવં શરીરમુત્પાદયોત્પાદય સ્વાહા ।
ઇતિ તદ્ ભસ્મનો દિવ્યં શરીરમુત્પન્નં વિભાવ્ય ઇડયા રેચયેત્ ।

ૐ એં હ્રીં શ્રીં હંસ સોહં ઇડયા પૂરયિત્વા અવતર અવતર ।
શિવપદાઙ્ગીવં સુષુમ્નાપથેન પ્રવિશ મૂલશૃઙ્ગાટકં ઉલ્લસોલ્લસ
જ્વલ જ્વલ પ્રજ્વલ પ્રજ્વલ હંસઃ સોહં સ્વાહા ઇતિ પિઙ્ગલયા રેચયેત્ ।

ઇતિ પરમશિવેનૈકોકૃતં જીવં પુનઃ સુષુમ્નાવર્ત્મના મૂલાધારે
સ્થાપિતં વિચિન્તયેત્ । ઇતિ ભૂતશુદ્ધિઃ ।

છે. અને લં પૃથ્વી બીજ છે. હં એ આકાશબીજ છે. વં બીજથી
પાપ પુરુષનું શોષણ કરવું. રં બીજથી બાળી નાંખવો. ફરી વં
બીજથી તેની ભસ્મ બહાર કાઢી નાંખવી. વં બીજથી અંદર
રહી ગયેલી શુદ્ધ ભસ્મને પલાળી તેને પિંડ કરવો. લં બીજથી તેને
કઠીન કરવો અને હં બીજથી દેહની પુનઃ ઉત્પત્તિ થઈ છે તેમ
માની હં બીજથી તેને અંગ પ્રત્યંગ ઉત્પન્ન થયાની ભાવના
કરવાની છે. આમ પુનઃ ઉત્પન્ન થયેલા દેહમાં પ્રાણ પ્રતિષ્ઠા
કરી પોતાના તે શરીરને શુદ્ધ તથા પૂજન કર્મમાં યોગ્ય માનવાનું
છે. આ એક ભાવનામય યોગ પદ્ધતિ છે.

અથ પ્રાણપ્રતિષ્ઠા ॥

હૃદિ દક્ષહસ્તં દત્વા ઐં આં હ્રીં ક્રોં યં રં લં વં શં ષં સં
હં ળં ક્ષં સોહં હંસઃ મમ પ્રાણા इह प्राणाः ।

ૐ આં હ્રીં ક્રોં યં રં લં વં શં ષં સં હં ળં ક્ષં સોહં
હંસઃ મમ જીવં इह स्थितः ।

ૐ આં હ્રીં ક્રોં યં રં લં વં શં ષં સં હં ળં ક્ષં સોહં હંસઃ
મમ સર્વેન્દ્રિયાણિ इह स्थितानि ।

તતઃ ત્રિઃ પ્રાણાનાયમ્ય ઐં એં હ્રીં શ્રીં

અપસર્પન્તુ તે ભૂતા યે ભૂતા ભૂમિસંસ્થિતાઃ ।

યે ભૂતા વિઘ્નકર્તારસ્તે નશ્યન્તુ શિવાજ્ઞયા ॥

इति युगपद्वामपार्श्विणा भूतलाघातत्रयं क्रूरदृष्ट्यावलोकनपूर्वकं
तालत्रयेण च भौमान्तरिक्षदिव्यान् विघ्नानुत्सार्य ॐ ऐं ह्रीं श्रीं नमः
इति मन्त्रमुच्चरन् अङ्कुशमुद्रया शिरसां बद्ध्वा श्रीदेवीरूपमात्मानं
भावयन् स्वदेहे न्यासजालात्मकं वज्रकवचं विदधीत ।

અથ ન્યાસવિધિઃ ॥^{૧૩}

तत्रादौ मातृकान्यासः ।

ૐ અસ્ય શ્રીમાતૃકાન્યાસસ્ય બ્રહ્મણે ઋષયે નમઃ શિરસિ । ગાયત્રી
છન્દસે નમો મુખે । શ્રીમાતૃકાસરસ્વત્યૈ દેવતાયૈ નમઃ હૃદયે ।

૧૩ પ્રાણપ્રતિષ્ઠા પછી અંતમાતૃકા ન્યાસ, બહિઃમાતૃકા ન્યાસ સંહાર-
માતૃકા-ન્યાસ, અને કલામાતૃકા ન્યાસ કરીને શરીરને મંત્રમય બનાવવાનું
છે. માતૃકા એટલે અથી લઈ ક્ષ મુધીના અક્ષરો ને ૫૧ થાય છે.
શરીરના ૫૭ ૫૧ ભાગો કલ્પી તે પ્રત્યેક વિભાગમાં એક એક માતૃકાનો
ન્યાસ કરવાનો હોય છે.

હૃદયો વીજેભ્યો નમઃ ગુણે । સ્વરેભ્યઃ શક્તિભ્યો નમઃ પાદયોઃ । મમ
 શ્રીવિદ્યાજ્ઞત્વેન ન્યાસે વિનિયોગાય નમઃ સર્વાઙ્ગે । સમ્પૂર્ણમાતૃકાભિ-
 સ્ત્રિત્ર્યર્ચાપકં સર્વાઙ્ગે વિધાય । ૐ ૐ હ્રીં શ્રીં એં કલીં સૌઃ અં કં
 યં ઘં ઙં આં અંગુઠાભ્યાં નમઃ હૃદયાય નમઃ । ૐ ૐ હ્રીં શ્રીં
 એં કલીં સૌઃ ઇં ચં છં જં ઙં ઙં ઈં તર્જનોભ્યાં નમઃ શિરસે
 સ્વાહા । ૐ ૐ હ્રીં શ્રીં એં કલીં સૌઃ ઉં ટં ઠં ડં ઢં ણં
 કં મધ્યમાભ્યાં નમઃ, શિલાયૈ વપદ્ । ૐ ૐ હ્રીં શ્રીં એં
 કલીં સૌઃ એ તં થં દં ધં નં એં અનામિકાભ્યાં નમઃ કવચાય હુમ્ ।

ન્યાસ એ આવશ્યક અંગ છે. તે ક્રિયા વિસ્તૃત હોવાથી સાધકને
 સંક્લેપમાં તે ન્યાસ કરવાનો શાસ્ત્રકારોએ આદેશ પણ આપ્યો છે.
 અહીં આ ક્રિયાઓનું સંક્ષિપ્ત રૂપ આપેલું છે.

ભૂશુદ્ધિથી લઈ કલા માતૃકા સુધીના ન્યાસ દેહને દેવતામય બનાવવા
 માટે છે. કહ્યું છે કે “દેવો મૂત્વા યજેદેવ” દેવ થઈને દેવની પૂજા કરવી
 આ ભાવનાને સિદ્ધ કરવા માટે સામાન્યતઃ દરેક ઉપાસનામાં
 ભૂશુદ્ધ્યાદિ ન્યાસો કલા છે.

ભૂશુદ્ધ્યાદિ ન્યાસો કર્યા પછી શરીરને વિશેષ મંત્રમય બનાવવા માટે
 બીજા ન્યાસો કરવા પડે છે. કર-ન્યાસ, પડંગ-ન્યાસ, લવ્ગ્વોદાન્યાસ,
 મહાષોદાન્યાસ આદિ ન્યાસ શ્રીવિદ્યાના એટલે ભગવતી ત્રિપુરસુંદરીના
 પૂજનમાં અત્યાવશ્યક મનાયા છે. સાધારણ રીતે મંત્ર જાપ કરવાને
 માટે મંત્રના શ્રુત્યાદિ ન્યાસ, કર-ન્યાસ અને પડંગ-ન્યાસ કર્યા પછી
 દેવતાનું ધ્યાન અને માનસોપચાર પૂજન કરવાનું કહેવું છે. જાપ
 દેવતાનું પૂજન કર્યા બાદ જ કરી શકાય એટલે આટલું તો કરવું જ
 પડે. મહાપૂજા (ષોડશોપચાર, ત્રિશોત્પચાર કે ચતુષ્ષોડપચાર) કરનારને
 માટે તે કર્યા પછી જાપ કરવાનો વિધિ છે. ન્યાસ કરતી વખતે કહેલાં
 અંગમાં કહેલી માતૃકાનો અને દેવતાના કલાત્મક નામનો ઉચ્ચાર કરી
 હસ્તથી સ્પર્શ કરવાનો હોય છે.

ॐ ऐं ह्रीं श्रीं ऐं क्लीं सौः ओं पं फं बं भं मं औं कनिष्ठिकाभ्यां
नमः नेत्रत्रयाय वौषट् । ॐ ऐं ह्रीं श्रीं ऐं क्लीं सौः अं यं रं
लं वं शं षं सं हं ळं क्षं अः करतलकरपृष्ठाभ्यां नमः, अत्राय
फट् । एवं करषङ्गहन्त्यासौ कृत्वा ध्यायेत् ।

आधारे लिगनामौ प्रकटितहृदये तालुमूले ललाटे
द्वे पत्रे षोडशारे द्विदशदशदले द्वादशार्थे चतुष्के ।
वासान्ते बालमध्ये डफकठसहिते कण्ठदशे स्वराणां
हंक्षं तत्त्वार्थयुक्तं सकलदलगतां वर्णरूपां नमामि ॥

इति ध्यात्वा ।

ॐ ऐं ह्रीं श्रीं ऐं क्लीं सौः अं नमः, आं नमः इं...अः नमः
इति कण्ठमध्ये षोडशदले । ॐ ६ कं खं...ठ इति द्वादशवर्णान्
हृदये द्वादशदले ।

ॐ ६ डं ढं...फं इति दशवर्णान् नाभौ द्वादशदल ।

ॐ ६ बं भं...लं इति षड्वर्णान् गुह्ये षट्दले ।

ॐ ६ वं शं षं सं इति चतुरो वर्णान् आधारे चतुर्दले ।

ॐ ६ हं क्षं इति द्वौ वर्णौ भ्रूमध्ये द्विदले न्यसेत् ।

इति अन्तर्मातृकान्यासः ।

अथ बहिर्मातृकान्यासः ।

तत्र मातृकाध्यानम् ।

पञ्चाशद्वर्णभेदैर्विहितवदनदोः पादहृत्कुक्षिवक्षो—

देशां भास्वत्कर्पटिकलितशशिकलामिन्दुकुन्दावतासम् ।

अक्षस्रक्पूर्णकुम्भां लिखितवरकरां त्रीक्षणाभञ्जसंस्था

मच्छाकल्पामतुच्छस्तनजघनभरां भोरतीं तां नमामि ॥

इति ध्यात्वा पञ्चपूजां कृत्वा सर्वाङ्गेषु न्यसेत् ।

- ॐ ऐ ह्रीं श्रीं ऐ क्लीं सौः अं नमः शिरसि ।
 ॐ ६ आं नमः मुखे । ॐ ६ ट नमः दक्षपादमूले ।
 ॐ ६ इं नमः दक्षनेत्रे । ॐ ६ ठ नमः दक्षजानुनि ।
 ॐ ६ ईं नमः वामनेत्रे । ॐ ६ डं नमः दक्षगुल्फे ।
 ॐ ६ उं नमः दक्षकर्णे । ॐ ६ ढं नमः दक्षपादाङ्गुलिमूले ।
 ॐ ६ ऊं नमः वामकर्णे । ॐ ६ णं नमः दक्षपादाङ्गुल्यग्रे ।
 ॐ ६ ऋं नमः दक्षनासापुटे । ॐ ६ त नमः वामपादमूले ।
 ॐ ६ ॠं नमः वामनासापुटे । ॐ ६ थं नमः वामजानुनि ।
 ॐ ६ लृं नमः दक्षगण्डे । ॐ ६ दं नमः वामगुल्फे ।
 ॐ ६ लूं नमः वामगण्डे । ॐ ६ धं नमः वामपादाङ्गुलिमूले ।
 ॐ ६ ऐं नमः ऊर्ध्वाष्टे । ॐ ६ नं नमः वामपादाङ्गुल्यग्रे ।
 ॐ ६ ऐं नमः अधरोष्टे । ॐ ६ पं नमः दक्षपार्श्वे ।
 ॐ ६ ओं नमः ऊर्ध्वदंतपंक्तौ । ॐ ६ फं नमः वामपार्श्वे ।
 ॐ ६ औं नमः अधोदन्तपंक्तौ । ॐ ६ बं नमः पृष्ठे ।
 ॐ ६ अं नमः मुखवृत्ते । ॐ ६ भं नमः नाभौ ।
 ॐ ६ अः नमः कण्ठे । ॐ ६ मं नमः जठरे ।
 ॐ ६ कं नमः दक्षबाहुमूले । ॐ ६ यं नमः हृदये ।
 ॐ ६ खं नमः दक्षबाहुकूर्परे । ॐ ६ रं नमः दक्षांशे ।
 ॐ ६ गं नमः दक्षमणिबन्धे । ॐ ६ लं नमः ककुदि ।
 ॐ ६ घं नमः दक्षाङ्गुलिमूले । ॐ ६ वं नमः वामांशे ।
 ॐ ६ ङं नमः दक्षाङ्गुल्यग्रे । ॐ ६ शं नमः हृदयादिदक्षकरान्तम् ।
 ॐ ६ चं नमः वामबाहुमूले । ॐ ६ षं नमः हृदयादिवामकरान्तम् ।
 ॐ ६ छं नमः वामकूर्परे । ॐ ६ सं नमः हृदयादिदक्षपादान्तम् ।
 ॐ ६ जं नमः वाममणिबन्धे । ॐ ६ हं नमः हृदयादिवामपादान्तम् ।
 ॐ ६ झं नमः वामाङ्गुलिमूले । ॐ ६ लं नमः मस्तकादिपादान्तम् ।
 ॐ ६ वं नमः वामाङ्गुल्यग्रे । ॐ ६ क्षं नमः पादादिशिरोन्तम् ।

अथ करभुद्धिन्यासः ।

- ॐ ऐं ह्रीं श्रीं अं मध्यमाभ्यां नमः ।
 " आं अनामिकाभ्यां नमः ।
 " सौः कनिष्ठिकाभ्यां नमः ।
 " अं अंगुष्ठाभ्यां नमः ।
 " आं तर्जनीभ्यां नमः ।
 " सौः करतलकरपृष्ठाभ्यां नमः ।

आत्मरक्षान्यासः ।

ॐ ऐं ह्रीं श्रीं ऐं ह्रीं सौः श्रीमहात्रिपुरसुन्दरि आत्मानं रक्ष
 रक्ष इति हृदयेऽङ्गजलिं दद्यात् ।

चतुरासनन्यासः ।

- ॐ ऐं ह्रीं श्रीं ह्रीं क्लीं सौः देव्यासनाय नमः । इति मूलाधारे न्यसेत् ।
 " हैं ह्रक्लीं ह्रसौः श्रीचक्रासनाय नमः ।
 " ह्रसैः ह्रस्क्लीं ह्रस्सौः सर्वमन्त्रासनाय नमः ।
 " ह्रीं क्लीं क्लेः साध्यसिद्धासनाय नमः ।
 —इति त्रिभिर्मन्त्रैर्मुहुर्मुहुः पुष्पक्षेपेण देवतासनानि श्रीचक्रे न्ययेत् ।

अथ बालाषड्गन्यासः ॥

- ॐ ऐं ह्रीं श्रीं ऐं हृदयाय नमः ।
 ऐं ह्रीं श्रीं क्लीं शिरसे स्वाहा ।
 " सौः शिखायै वषट् ।
 " ऐं कवचाय हुम् ।
 " क्लीं नेत्रत्रयाय वौषट् ।
 " सौः अस्त्राय फट् ।

अथ वाग्देवतान्यासः ॥

ॐ ऐं ह्रीं श्रीं अं आं इं ईं उं ऊं ऋं ॠं लृं एं ऐं ओं औं अं अः

ब्लूं वशिनीवाग्देवतायै नमः शिरसि ।

ऐं ह्रीं श्रीं कं खं गं घं ङं कूल्हो कामेश्वरीवाग्देवतायै नमः, ललाटे ।

„ चं छं जं झं ञं ण्ढी मोदिनीवाग्देवतायै नमः भ्रूमध्ये ।

„ टं ठं डं ढं णं य्लू विमलावाग्देवतायै नमः कण्ठे ।

„ तं थं दं धं नं उन्नीं अरुणावाग्देवतायै नमः हृदये ।

„ पं फं बं भं मं हं सू लृं वृं यूं जयिनीवाग्देवतायै नमः नाभौ ।

„ यं रं लं वं शं मृ रं यं सर्वेश्वरीवाग्देवतायै नमः लिङ्गे ।

„ शं बं सं हं लं क्षं क्ष्मीं कौलिनीवाग्देवतायै नमः मूलाधारे ।

ॐ ऐं ह्रीं श्रीं कं नमः शिरसि । ॐ ऐं ह्रीं श्रीं हं नमः मुखे ।

„ ऐं नमः मूलाधारे । „ लं नमः दक्षभुजे ।

„ ईं नमः हृदि । „ ह्रीं नमः वामभुजे ।

„ लं नमः दक्षनेत्रे । „ सं नमः पृष्ठे ।

„ ह्रीं नमः वामनेत्रे । „ कं नमः दक्षजानौ ।

„ हं नमः भ्रूमध्ये । „ लं नमः वामजानौ ।

„ सं नमः दक्षश्रोत्रे । „ हों नमः नाभौ ।

„ कं नमः वामश्रोत्रे । इति वर्णन्यासः ।

बालार्कमण्डलाभांसां चतुर्बाहु त्रिलोचनाम् ।

पाशाङ्कुशधनुर्बाणान् धारयन्तीं शिवां भजे ॥

इति ध्यानोंक्तां श्रीमहात्रिपुरसुन्दरीं स्वहृदि ध्यात्वा मानसोपचारेः
सम्पूज्य किञ्चिनमूलं प्रजप्य योनिमुद्रया प्रणमेत् ।—इति न्यासविधिः ॥

અથ પાત્રાસાદનમ્ ૧૪ ॥

તત્રાદૌ સામાન્યાદ્યસ્થાપનમ્ ।

સ્વસ્ય દ્વાદશાહગુલપ્રદેશાન્ પુરતો ભુવિ સ્વસ્ય વામતો દેવ્યાઃ

૧૪ અત્યાર સુધીની ક્રિયાને અંતર્યાંગ કહે છે. તેમાં શરીરની અંદર જ ઇષ્ટ દેવતાનું ભાવનાત્મક સ્થાપન-પૂજન-અર્ચન-આરાધન કરવામાં આવે છે. આ ક્રિયા જેઓ વિવિધ સામગ્રીથી પૂજન ન કરી શકતા હોય તેવાઓ માટે ઉપયોગી છે. પરંતુ જેઓ વિવિધ સામગ્રીથી ઇષ્ટ દેવનું પૂજન કરી શકતા હોય તેઓને માટે અંતર્યાંગ ઉપરાંત બહિર્યાંગ એટલે મૂર્તિ કે યંત્ર આદિમાં દેવની વિવિધ પ્રકારથી પૂજા કરવાનો વિધિ છે. બહિર્યાંગનો આરંભ પાત્રાસાદનથી થાય છે. આ પાત્રોમાં કલશ, સામાન્યાદ્ય અને વિશેષાદ્ય મુખ્ય છે. કલશને વધનીપાત્ર કહે છે અને સામાન્યાદ્ય પાત્રને શંખ એમ કહે છે. વધની એટલે કલશને સંસ્કારિત કરી તેમાં સંસ્કારિત જલ ભરવામાં આવે છે. આને સામાન્ય રીતે કલશ એમ કહેવાનો રિવાજ છે. શ્રીવિદ્યાના ઉપાસકો તેને માટે વધની શબ્દ વાપરે છે. સામાન્ય અર્ધ્યમાં પણ મંત્રથી સંસ્કારિત જલ ભરવામાં આવે છે અને વિશેષાદ્યમાં કેટલાક વધારાના સંસ્કારોથી યુક્ત જલ અને કેટલાક વિહિત પદાર્થો નાખવામાં આવે છે. મુખ્ય દેવતાને પદાર્થો અર્પણ કરતાં જે જળનો ઉપયોગ કરવો પડે છે તે જળ વિશેષાદ્ય પાત્રમાંથી લેવામાં આવે છે અને પરિવાર દેવતાઓને દ્રવ્ય સમર્પણની ક્રિયામાં સામાન્ય અર્ધ્યના પાત્રના જળનો ઉપયોગ થાય છે.

સાધક (પૂજક)ની યોગ્યતા પ્રમાણે ત્રણથી લઈ તેર જેટલાં પાત્રોનું સ્થાપન કરવામાં આવે છે. આ બધામાં યોગ્યતા મુખ્ય વસ્તુ છે. શ્રીવિદ્યોપાસકો આ ત્રણ પાત્રો ઉપરાંત આત્મપાત્ર અને ગુરુપાત્ર એમ બે વધારે લે છે.

पुरतो वर्धिनी रात्रस्थिनेनाम्भसा बिन्दु-त्रिकोण-षट्कोण-वृत्त-चतु-
रस्त्रात्मकं मण्डलं मत्स्यमुद्रया निर्माय चतुरस्रस्य अग्नीशानैर्ऋत्यवायु
कोणेषु मध्ये पूर्वादिदिक्षु च क्रमेण—

३ ऐ हृदयाय नमः ।
३ क्लीं शिरसे स्वाहा ।
३ सौः शिखायै वषट् ।

३ ऐं कवचाय हुम् ।
३ क्लीं नेत्रत्रयाय वौषट् ।
३ सौः अस्त्राय फट् ।

(अत्र ३ = ऐ हीं श्रीं ज्ञेयम्)

इति पुष्पै षडङ्गमभ्यचयेत् । तत अस्त्राय फडिति क्षालित-
माधारं ऐ हीं श्रीं अं दशकलात्मने वह्निमण्डलाय सामान्यार्घ्य-
पात्राधाराय नमः । इति निधाय अग्निमण्डलत्वेन विभाविते
तस्मिन् स्वामादि प्रादक्षिण्येन—

३ यं धूम्रार्चिषे नमः ।
३ रं ऊष्मायै नमः ।
३ लं ज्वालिन्यै नमः ।
३ वं ज्वालिन्यै नमः ।
३ शं विस्फुलिगिन्यै नमः ।

३ षं सुश्रियै नमः ।
३ सं सुरूपायै नमः ।
३ हं कपिलायै नमः ।
३ ऌं हव्यवाहायै नमः ।
३ ॠं कव्यवाहायै नमः ।

इति दशवह्निकलाः सम्पूज्य आरोपपरि अस्त्रक्षालितं शंखं
ॐ ऐं हीं श्रीं द्वादशकलात्मने सूर्यमण्डलाय सामान्यार्घ्यपात्राय
नमः । इति संस्थाप्य सूर्यमण्डलात्मकतया ध्यातव्यं पूर्वाक्तक्रमेण

३ कं भं तपिन्यै नमः ।
३ ख व तापिन्यै „ ।
३ गं फ धूम्रायै „ ।
३ घं पं मरिच्यै „ ।
३ ङं नं ज्वालिन्यै „ ।
३ चं धं रुच्यै „ ।

३ छं दं सुषुम्णायै नमः ।
३ जं थं भोगदायै „ ।
३ झं तं विद्वायै „ ।
३ वं णं बोधिन्यै „ ।
३ टं ढ धारिण्यै „ ।
३ ठं डं क्षमायै „ ।

इति द्वादश सूर्यकलाः सम्पूज्य तस्मिन् शंखे—

ऐं ह्रीं श्रीं षोडश कलात्मने सं सोममण्डलाय सामान्यार्घ्य
पात्रामृताय नमः । इति कर्पूरादिवासितं वर्धनीजलमापूर्य क्षीर-
बिन्दु दत्त्वा सोममण्डलत्वेन विभाविते तस्मिन् जले पूर्वोक्तक्रमेण—

३ अं अमृतायै नमः ।	३ लृं चन्द्रिकायै नमः ।
३ आं मानदायै „ ।	३ लृं कान्त्यै „ ।
३ इं पृषायै „ ।	३ एं ज्योत्स्नायै „ ।
३ ईं तुष्टायै „ ।	३ ऐं श्रियै „ ।
३ उं पुष्टायै „ ।	३ ओं प्रोत्यै „ ।
३ ऊं रत्यै „ ।	३ औं अंगदायै „ ।
३ ऋं धृत्यै „ ।	३ अं पूर्णायै „ ।
३ ॠं शशिन्यै „ ।	३ अः पूर्णामृतायै „ ।

इति षोडश सोमकलाः पूजयेत् ।

ततः पूर्ववत् विदिक्षु मध्ये च ३ प्रथमकूटं हृदयाय नमः हृदय-
शक्तिश्रीपादुकां पूजयामि नमः । ३ द्वितीयकूटं शिरसे स्वाहा
शिरःशक्तिश्रीपादुकां पूजयामि नमः । ३ तृतीयकूटं शिखायै
वषट् शिखाशक्तिश्रीपादुकां पूजयामि नमः । ३ प्रथमकूटं कवचाय हुम्
कवचशक्तिश्रीपादुकां पूजयामि नमः । ३ द्वितीयकूटं नेत्रत्रयाय
वौषट् नेत्रशक्तिश्रीपादुकां पूजयामि नमः । ३ तृतीयकूटं अस्त्राय फट्
अस्त्रशक्तिश्रीपादुकां पूजयामि नमः ।

इति पुष्पैः षडङ्गमभ्यर्चयेत् । इति सामान्यार्घ्यस्थापनम् ।

अथ विशेषार्घ्यस्थापनम् ॥

सामान्यार्घ्योदकेन तद्वक्षिणतः बिन्दु-त्रिकोण-षट्कोण-वृत्त-
चतुरस्रात्मकं मण्डलं परिकल्प्य बिन्दौ सानुस्वारं तूर्यस्वर (ईं)
मालिख्य चतुरस्रं प्राग्वत् षडङ्गं विन्यस्य कूटत्रयेण त्रिकोणे कोणान-
भ्यर्च्य पुरोभागादि प्रादक्षिण्येन कूटत्रयं द्विरावृत्त्या षट्कोणं
कुसुमादिभिः समभ्यर्चयेत् ।

३ अग्निमण्डलाय दशकलात्मने विशेषाध्यपात्राधाराय नमः ।
इत्याधारं निधाय तत्र बहूनेर्दशकलाः पूर्ववत् पूजयेत् ।

तदुपरि सुवर्णादिनिर्मितं पात्रं अस्रक्षालितं ३ छौं सूर्यमण्डलाय
द्वादश कलात्मने विशेषार्ध्यपात्राय नमः । इति निधाय सूर्य-
मण्डलत्वेन विभाविते तत्र ऐं ह्रीं श्रीं ह्रीं ऐं परमस्वामिन्यूर्ध्व-
शून्यप्रवाहिनी सोम-सूर्य-अग्निभक्षिणी परमाकाशभासुरे आग-
च्छागच्छ विश विश पात्रं प्रतिगृह्ण प्रतिगृह्ण हुं फट् स्वाहा ।
इति पुष्पाञ्जलि दत्त्वा प्राग्दर्शितक्रमेण द्वादशदिनेश कलाः संपूजयेत् ।

ततः सौं सोममण्डलाय नमः षोडश कलात्मने विशेषार्ध्या-
मृताय नमः इति कलशगतं कस्तूरिकादिवासितं क्षीरमभिपूर्य तत्र
अष्टगन्धलोलितं कुसुमं निक्षिप्य मूलकशकलान्याद्रक खण्डाश्च
समिश्र्य सोममण्डलत्वेन विचिन्तिते तत्र षोडशेन्दुकलाः संभाव्य
संपूजयेत् ।

तत्र विशेषार्ध्यामृते स्वाग्रकोणादिप्रादक्षिण्येन अकथादिषोडश-
वर्णात्मकरेखामयं त्रिकोणं विलिख्य तदन्तः स्वाग्रादिकोणेषु प्राद-
क्षिण्येन हलक्षान् विलिख्य बहिश्च मूलखण्डत्रयं विन्दौ म.बन्दुं(ई)
तुरीयस्वरं तद्वामदक्षयोः क्रमेण हंसः इति च नगौ विलिख्य
ऐं ह्रीं श्रीं हंसः नमः । इति मन्त्रेणाराध्य त्रिकोणस्य परितो वृत्तं
तद्वहिः षट्कोणं च विधाय स्वाग्रादिप्रादक्षिण्येन षडङ्गयुवतीः
पूजयेत् । यथा ऐं ह्रीं श्रीं प्रथमकूटं श्रीमहात्रिपुरसुन्दरीसर्वज्ञ-
शक्तिधाम्ने हृदयाय नमः । ऐं ह्रीं श्रीं द्वितीयकूटं श्रीमहात्रिपुर-
सुन्दरीनित्यवृत्तिधाम्ने शिरसे स्वाहा । ऐं ह्रीं श्रीं तृतीयकूटं श्री

महात्रिपुरसुन्दरीअनादिबोधशक्तियाम्ने शिखायै वषट् । ऐं ह्रीं श्रीं
प्रथमकूट श्रीमहात्रिपुरसुन्दरीस्वतन्त्रशक्तियाम्ने कवचाय हुं ।

ऐं ह्रीं श्रीं द्वितीयकूट श्रीमहात्रिपुरसुन्दरीनित्यमलुप्तशक्तियाम्ने
नेत्रत्रयाय वौषट् । ऐं ह्रीं श्रीं तृतीयकूट श्रीमहात्रिपुरसुन्दरी-
अनन्तास्त्रशक्तियाम्ने अस्त्राय फट् । ततो मूलान्ते चिन्मयीमानन्द-
लक्षणामृतकलशस्वभक्ष्यहस्तद्वयां सुप्रसन्नां देवीं पूजयामि स्वाहा ।

इति सुधादेवीं समभ्यर्च्य तदर्घ्यात् किञ्चित् पात्रान्तरेण
वषडिति उद्धृत्य ॐ ३ स्वाहेति तत्रैवाध्यामृते निक्षिप्य ऐं ह्रीं
श्रीं हुं इति अवगुण्ठ्य ऐं ह्रीं श्रीं वौषडिति धेनुमुद्रयामृतीकृत्य
ऐं ह्रीं श्रीं फडिति संरक्ष्य ऐं ह्रीं श्रीं नमः ।

इति पुष्पं दत्त्वा गालिन्या मुद्रया मूलेन निरीक्ष्य योनिमुद्रया
नत्वा मूलेन सप्तवारमभिमन्त्र्य गंध-पुष्प-धूप-दीप-नैवेद्यादिकं
दत्त्वा विशेषार्घ्यपृष्ठद्धिः संप्रोक्ष्य सपर्यासोधनानि सर्वं च
विद्यामयं विभाव्य विशेषार्घ्यपात्रं करेण स्पृष्ट्वा चतुर्णवति मन्त्रै-
रभिमन्त्रयेत् । तत्र मन्त्राश्च त्रितारनमः संपुटिताः । तद्यथा—

ऐं ह्रीं श्रीं गं धूम्रार्चिषे नमः ।	ऐं ह्रीं श्रीं लं हव्यवाहायै नमः ।
३ रं उष्मायै „ ।	३ क्षं कव्यवाहायै „ ।
३ लं ज्वालिन्यै „ ।	३ कं भं तपिन्यै „ ।
३ वं ज्वालिन्यै „ ।	३ खं बं तापिन्यै „ ।
३ शं विस्फुलङ्गिन्यै „ ।	३ गं कं धूम्रायै „ ।
३ षं सुश्रियै „ ।	३ घं पं मरीच्यै „ ।
३ सं सुरुपायै „ ।	३ ङ नं ज्वालिन्यै „ ।
३ हं कपिलायै „ ।	३ चं घं रुच्यै „ ।

ऐं ह्रीं श्रीं छं दं सुषुण्णायै ॥ १ ॥
 २ जं थं भोगदायै ॥ २ ॥
 ३ झं तं विश्वायै ॥ ३ ॥
 ४ ञं णं वौधिन्यै ॥ ४ ॥
 ५ टं ढं धारिण्यै ॥ ५ ॥
 ६ ठं ड क्षमायै ॥ ६ ॥
 ७ अं अमृतायै ॥ ७ ॥
 ८ आं मानदायै ॥ ८ ॥
 ९ इं पूषायै ॥ ९ ॥
 १० इ तुष्ट्यै ॥ १० ॥
 ११ उं पुष्ट्यै ॥ ११ ॥
 १२ ऊं रत्यै ॥ १२ ॥
 १३ ऋ धृत्यै ॥ १३ ॥
 १४ ॠ शशिन्यै ॥ १४ ॥
 १५ लृ चन्द्रिकायै ॥ १५ ॥
 १६ लृ कान्त्यै ॥ १६ ॥
 १७ ए ज्योन्स्तायै ॥ १७ ॥
 १८ ऐ श्रित्यै ॥ १८ ॥
 १९ ओ प्रीत्यै ॥ १९ ॥
 २० औ अंगदायै ॥ २० ॥
 २१ अं पूर्णायै ॥ २१ ॥
 २२ अः पूर्णामृतायै ॥ २२ ॥
 २३ कं सुष्ट्यै ॥ २३ ॥
 २४ खं ऋष्ट्यै ॥ २४ ॥
 २५ गं स्मृत्यै ॥ २५ ॥
 २६ घं मेधायै ॥ २६ ॥
 २७ ङं कान्त्यै ॥ २७ ॥

ऐं ह्रीं श्रीं चं लक्ष्म्यै नमः ॥ १ ॥
 २ छं धृत्यै ॥ २ ॥
 ३ जं स्थिरायै ॥ ३ ॥
 ४ झं स्थित्यै ॥ ४ ॥
 ५ ञं मिद्धायै ॥ ५ ॥
 इति ब्रह्मणोदश कलाः ॥
 ६ टं जरायै ॥ ६ ॥
 ७ ठं पालिन्यै ॥ ७ ॥
 ८ डं शान्त्यै ॥ ८ ॥
 ९ ढं ऐश्वर्यै ॥ ९ ॥
 १० णं रत्यै ॥ १० ॥
 ११ तं कामकायै ॥ ११ ॥
 १२ थं वरदायै ॥ १२ ॥
 १३ दं आह्लादिन्यै ॥ १३ ॥
 १४ धं प्रीत्यै ॥ १४ ॥
 १५ नं दीर्घायै ॥ १५ ॥
 इति विष्णोर्दशकलाः ॥
 १६ पं तीक्ष्णायै ॥ १६ ॥
 १७ फं रौद्र्यै ॥ १७ ॥
 १८ बं भयायै ॥ १८ ॥
 १९ भं निद्रायै ॥ १९ ॥
 २० मं तन्द्रायै ॥ २० ॥
 २१ यं क्षुधायै ॥ २१ ॥
 २२ रं क्रोधिन्यै ॥ २२ ॥
 २३ लं क्रियायै ॥ २३ ॥
 २४ वं उत्कायै ॥ २४ ॥
 २५ शं मृत्यवे ॥ २५ ॥
 इति दश रुद्रकलाः ॥

ऐं ह्रीं श्रीं षं पीतायै	॥	ऐं ह्रीं श्रीं ऊं दीपिकायै	॥
३ सं श्वेतायै	॥	३ ऋं रेचिकायै	॥
३ हं अरुणायै	॥	३ ऋं मोचिकायै	॥
३ क्षं असितायै	॥	३ लृं परायै	॥
इति ईश्वरास्य चतस्रः कलाः ।		३ लृं सूक्ष्मायै	॥
३ अं निवृत्तयै	॥	३ एं सूक्ष्मामृतायै	॥
३ आं प्रतिष्ठायै	॥	३ ऐं ज्ञानायै	॥
३ इं विद्यायै	॥	३ ओं ज्ञानामृतायै	॥
३ ई शान्त्यै	॥	३ औं आप्यायिन्यै	॥
३ उं इन्धिकायै	॥	३ अं व्यापिन्यै	॥
		३ अः व्योम्यै	॥

इति सदाशिवस्य षोडशकलाः आहत्य अष्टाशीतिः ।

३ हंसः शुचिषद्वसुरन्तरिक्षसद्बोतावदिषदतिथिर्दूरोणसत् ।
नृषद्वरसद्वतसद्वयोमसदब्जागोजाऽऽकृतजाऽऽद्रिजाऽऽकृतं बृहत् ॥१॥

३ प्रतद्विष्णुस्तवते वीर्येण मृगो न भीमः कृचरो गिरिष्ठाः ।
यस्योरुषु त्रिषु विक्रमणेष्वधिक्षियन्ति भुवनानि विश्वा ॥२॥

३ त्र्यम्बक यजामहे सुगन्धि पुष्टि वर्द्धनम् । उर्वारुकमिवबन्धना
न्मृत्योर्मुक्षीयमामृतात् ॥३॥

३ तद्विष्णोः परमं पदं सदा पश्यन्ति सूरयः ।
दिवीव चक्षुराततम् ॥४॥

३ तद्विप्रा सो विपन्यवो जागृवांसः समिन्धते ।
विष्णोर्यत्परमं पदम् ॥५॥

३ विष्णुर्योनि कल्पयतु त्वष्टा रूपाणि पिशुतु ।
आसिचतु प्रजापतिर्धाता गर्भं दधातु मे ।

गर्भं धेहि सिनीवालि गर्भं धेहि सरस्वति ।

गर्भतेऽअश्विनौ देवावाधत्तां पुष्करस्त्रजौ ॥६॥

- ३ ऐं अखण्डैकरसानन्दकरे परसुधात्मनि ।
स्वच्छन्दस्फुरणामत्र निवेहे कुलनाथिके ॥१॥
- ३ क्लीं अकुलम्यामृताकारे शुद्धज्ञानकरे परे ।
अमृततत्त्वं निधेह्यस्मिन् वस्तुनि किलन्नरूपिणि ॥२॥
- ३ सौः त्वद्रूपापण्यैकरमस्य त्वं कृत्वा ह्येतत्त्वरूपिणि ।
भूत्वा परामृताकारा मयि चित्स्फुरणं कुरु ॥३॥
- ३ ऐं प्लं ह्रस्वौ जूमः अमृते अमृतोद्भवे अमृतेश्वरि अमृत-
वर्षिणि अमृतं स्त्रावय स्त्रावय स्वाहा ॥४॥
- ३ ऐं वद वद वाग्वादिनि ऐं क्लीं किलन्ने कलेदिनि कलेदय कलेदय
महाक्षोभं कुरु कुरु क्लीं सौः मोक्षं कुरु कुरु ह्रसौः स्तुतौः स्वाहा ॥५॥
मूलेन सप्तवारं जपेत् ॥ इत्यर्धशोधनम् ।
इति विशेषार्घ्यस्थापनम् ।

अथात्मपात्रस्थापनम् ।

त्रिकोण-वृत्त-चतुरास्र-त्मकं मण्डलं विलिख्य मूलेन अभ्यर्च्य
आधारोपरि आत्मपात्रं संस्थाप्य—

ऐं ह्रीं श्रीं हंसः हंसाय नमः इत्यभ्यर्चयेत् ।

गुरुपात्रस्थापनम् ।

विशेषार्घ्यपात्रस्य दक्षभागे त्रिकोणवृत्तचतुरास्र-त्मकं मण्डलं
विलिख्य मूलेन अभ्यर्च्य आधारोपरि गुरुपात्रं संस्थाप्य—

ॐ ऐं ह्रीं श्रीं ऐं क्लीं सौः हंसः शिवः सोऽहं हंसः शिवः
ह्रस्वः खः फेः ह्रस्वः मः खः यूः स् ह्रस्वः खः फेः सहस्रमलवरयीं ह्रसाः
स्तुतौः नमः इति अभिमन्त्रयेत् ।

विशेषार्घ्यामृतात् किञ्चित् गुरुपात्रे उद्धृत्य गुरुत्रयं यजेत् ।
सन्निहिताय गुरुवे निवेदयेत् ।

पुनः आत्मपात्रे किञ्चिद् विशेषार्घ्यामृतमुद्धृत्य स्वशिरसि
श्रीगुरुं त्रिपुरुष-गुरुपादुकामन्त्रेण यजेत् ।

ऐं ह्रीं श्रीं मूलं पुण्यं जुहोमि स्वाहा ।

“ पापं ”	“ ”	“ विकल्पं ”	“ ”
“ कृत्यं ”	“ ”	“ धर्मं ”	“ ”
“ अकृत्यं ”	“ ”	“ अधर्मं ”	“ ”
“ संकल्पं ”	“ ”	“ अधर्मं ”	वौषट्

ऐं ह्रीं श्रीं इतः पूर्वं प्राणबुद्धिदेहधर्माधिकारतः जाग्र-
त्स्वप्नसुषुप्त्यवस्थासु मनसा वाचा कर्मणा हस्ताभ्यां पद्भ्यां मुदरेण
शिश्ना यत्स्मृतं यदुक्तं यत्कृतं तत्सर्वं ब्रह्मार्पणं भवतु स्वाहा ।
इति पूर्णाहुतिं विभाव्य ।

ऐं ह्रीं श्रीं आद् ज्वलति ज्योतिरहमस्मि । ज्योतिर्ज्वलति
ब्रह्माहमस्मि योऽहमस्मि ब्रह्माहमस्मि अहमस्मि ब्रह्माहमस्मि अह-
मेवाहं मां जुहोमि स्वाहा ।

इति मंत्रेण आत्मनः कुण्डलिनीरूपे चिदग्नौ होमबुद्ध्या
जुहुयात् । आविसर्जनं शंखं विशेषार्धपात्रं च न चालयेत् ।
इति पात्रासादनम् ॥

आवाहनम् ॥

मूलाधारादाबिह्वबलं विलसन्ती विसतन्तुतनीयसीं विद्युत्पुञ्जपि-
ञ्जरां विवस्वद्युतभास्वत्प्रकाशां परशतसुधामयूखशीतलां तेजो-
दण्डरूपां परचिति भावयेदिति ।

अथ हृदि श्रीचक्रं विभाव्य तत्र तामेव स्वीकृतप्रागुक्तरूपां
श्रीदेवीं ध्यायेत् यथा—

बालार्कमण्डलाभासां चतुर्बाहुं त्रिलोचनाम् ।

पाशाङ्कुशधनुर्बाणान् धारयन्तीं शिवां भजे ॥

मानसै रूपचर्य तां पुनस्तेजोरूपेण परिणतां परमशिवज्योति-
रभिन्नप्रकाशात्मिकां वियदादि विश्वकारणां सर्वावयवावभासिकां
स्वात्माभिमा परचिति सुषुम्णापथेन उद्गमय्य विनिर्भिन्न

विधिविलविलसदमलदशशतदलकमलाद् वहन्नासपुटेन निग्राह्यं
त्रिखण्डामुद्रामण्डितशिखण्डे कुसुमगर्भिते अञ्जलौ समानीय ।

ॐ ऐं ह्रीं श्रीं ह्रौं श्रीं सौः श्रीललिताया अमृतचैतन्यमूर्ति
कल्पयामि नमः । इति मन्त्रमुच्चारयन् निजलीलाङ्गीकृत ललित-
वपुषं विचिन्त्य ।

ॐ ऐं ह्रीं श्रीं ह्र स्रै ह्र सू क् लू ह्रीं ह्रस्त्रौः

महापद्मवनान्तस्थे कारणानन्दविग्रहे ।

सर्वभूतहितेर्मातः एह्येहि परमेश्वरि ॥१॥

एह्येहि देवि देवेशि त्रिपुरे सुरपूजिते ।

परामृतप्रिये शीघ्रं सान्निध्यं कुरु सिद्धिदे ॥२॥

देवेशि भक्तिसुलभे सर्वावरणसंयुते ।

यावत्त्वां पूजयिष्यामि तावत्त्वं सुस्थिरा भव ॥३॥

इति तां बैन्दवचक्रे समावाह्य आवाहनादि मुद्राः प्रदर्शयेत् । यथा—

ॐ ऐं ह्रीं श्रीं आवाहिता भव ।	४	संन्निरुद्धा भव ।
४ संस्थापिता भव ।	४	संमुखीकृता भव ।
४ संन्निधापिता भव ।	४	आवर्गुण्ठता भव ।

वन्दन-धेनु-योनिमुद्राः प्रदर्शयेत् । एतदखिलं भावयेत् ।

अत्र च-मेरुमंत्रात्मके चक्रे श्रोत्रिषस्तत्र देवता ।

कामेश्वरः प्रकाशात्मा श्रीविमर्शस्तदङ्गका ॥१॥

इत्येतद्वासनारूपमभेदं च परस्परम् ।

ज्ञात्वा श्रीगुरुवक्त्राब्जात् कृतापूजा महाफल ॥२॥

चतुःषष्ट्युपचारपूजा ।

अथ परदेवतायाः चतुःषष्ट्युपचारान् आचरेत् । तेष्व-
शक्तानां भावनया सामान्यार्घ्योदकं किञ्चिदम्बाचरणाम्बुजे अर्पण-
बुद्ध्या पात्रान्तरे विनिःक्षिपेत् । पुष्पाक्षता वा समर्पयेत् । यथाः—

ऐं ह्रीं श्रीं ललितायै नमः पाद्यं कल्पयासि नमः ।

३ ललितायै० आभरणावरोपणं०

- „ सुगन्धतैलाभ्यङ्गं०
- „ मज्जनशालाप्रवेशनं०
- „ मज्जनमण्डपमणि
पीठोपवेशनम्०
- „ दिव्यस्नानीयोद्वर्तनं०
- „ उष्णोदकस्नानं०
- „ कनककलशच्युतस्नानं०
- „ सकलतीर्थाभिषेचनं०
- „ धौतवस्त्रपरिमार्जनं०
- „ अरुणदुकूलपरिधानं०
- „ अरुणकुचोत्तरीयं०
- „ आलेपमण्डपप्रवेशनं०
- „ „ मणिपीठोपवेशनं०
- „ चन्दन-गरुकुङ्कुममृगमद ।
कर्पूरकस्तूरीगोरोचनौदि-
दिव्यगन्धसर्वाङ्गीयविलेपनं०
- „ केशभारस्य कालागरुभूपं०
- „ मलिकामालतीजातीचंपकाशो
कशतपत्रपूगकुहलीपुन्नागकल्हार
मुख्यसर्वर्तुषुकुसुममालाः०
- „ भूषणमण्डपप्रवेशनं०
- „ „ मणिपीठोपवेशनं०
- „ नवमणिमुकुटं०
- „ चन्द्रसकलं०
- „ सीमन्तसिन्दूरं०

- „ तिलकरत्नं०
- „ कालाञ्जनं०
- „ बालीयुगलं०
- „ मणिकुण्डलयुगलम्०
- „ नासाभरणं०
- „ अधरयावकं०
- „ प्रथमभूषणं०
- „ कनकचित्ताकं०
- „ पदकं०
- „ महापदकं०
- „ मुक्तावलीं०
- „ एकावलीं०
- „ काञ्चीदामं०
- „ कटिसूत्रं०
- „ सौभाग्याभरणं०
- „ पादकटकं०
- „ रत्ननूपुरं०
- „ पादाङ्गुलीयकं०
- „ एककरे पाशं०
- „ अन्यकरे अङ्कुशं०
- „ इतरकरे पुण्ड्रैक्षुचापं०
- „ अपरकरे पुष्पबाणान्०
- „ श्रीमन्माणिक्यपादुके०
- „ स्वसमानवेषाभिः आवरणं
देवताभिः सह
महाचक्राधिरोहणं०

„ कामेश्वराङ्कपर्याकोपवेशनं ।
 „ अमृतमवचषकं ।
 „ आचमनीयं ।
 „ कर्पूरवीटिकां ।
 „ आनन्दोल्लासविलासहासं ।
 „ मंगलारार्तिकं ।
 „ छत्रं ।

„ चामरयुगलं ।
 „ दर्पणं ।
 „ तालवृन्तं ।
 „ गन्धं ।
 „ पुष्पं ।
 „ धूपं ।
 „ दीपं ।

देव्या अप्रतः स्वदक्षिणे चतुरस्रमण्डलं कृत्वा आधरोपरि निहित
 क्रनकरोप्यादिभाजनभरितं फलविशेषखण्ड-सिकता-डुकादि-
 नैवेद्यं मूलेन प्रोक्ष्य वं इति धेनुमुद्रयामृतीकृत्य मूलेन त्रिवारम-
 भिमन्त्र्य ऐं ह्रीं श्रीं श्रोल्लितायै नमः आपोशनं कल्पयामि नमः ।

अमृतोपस्तरणमसि स्वाहा ।
 ३ ऐं प्राणाय स्वाहा ।
 ३ क्लीं अपानाय स्वाहा ।

३ सौः व्यानाय स्वाहा
 ३ ऐं क्लीं उदानाय स्वाहा ।
 ३ क्लीं सौः समानाय स्वाहा ।

ततः साङ्गायै सायुधायै सपरिवारायै श्रोल्लितायै नमः ।

हेमपात्रगतं दिव्यं परमान्नं सुसंस्कृतम् ।

पश्चधा षडरसोपेतं गृहाण परमेश्वरि ॥

ऐं ह्रीं श्रीं श्रोल्लितायै नमः । नैवेद्यं कल्पयामि नमः ।

देवीं मुक्तवतीं ध्यात्वा क्षणं स्थित्वा श्रोल्लितायै नमः अमृतापि-
 धानमसि स्वाहा । इत्युत्तरापोशनं दत्त्वा-

४ कण्डेलह्रीं आत्मतत्त्वव्यापिनी श्रोल्लिताम्बा तृप्यतु ।

४ हृषिकेशह्रीं विशातत्त्वव्यापिनी श्रोल्लिताम्बा तृप्यतु !

४ ह्रीं सकलह्रीं शिवतत्त्वव्यापिनी श्रोल्लिताम्बा तृप्यतु ।

ॐ ऐं ह्रीं श्रीं मूळ सकलतत्त्वव्यापिनी श्रोल्लिताम्बा तृप्यतु ।

૩ તૃપ્તવર્તી દેવી વિભાવ્ય ગતસારં નૈવૈદ્યમુદ્ઘૃત્ય નૈઋત્યાં-
નિરસ્ય ભૂમિમસ્ત્રેણ સંશોધ્ય—

૩ લ. ન. હસ્તપ્રક્ષાલનં કલ્પયામિ નમઃ

૩ " ગણ્ડુષાન્ ૦

૩ " દક્ષિણાં ૦

૩ " આચમનીયં ૦

૩ " મન્ત્રપુષ્પં ૦

૩ " કર્પૂરવોટિકાં ૦.

દ્રાં દ્રીં કલીં બ્લૂં સઃ ક્રોં હ, સૂ, સ્વ, ફ્રેં હ સૌઃ એંં ઇતિ
સંક્ષોભિણી-સર્વવિદ્રાવિણી-સર્વાકર્ષિણી-સર્વવશંકરી-સર્વોન્માદિની-
સર્વમહાહ્નુકુશ-સર્વસ્વેચરી-સર્વવીજા-સર્વત્રિલ્લખા ઇતિ નવમુદ્રાઃ
પ્રદર્શયેત્ ।

ૐ એંં હ્રીં શ્રીં મૂલં ઓલલિતામ્બામહાત્રિપુરસુન્દરીશ્રીપાદુકાં
પૂજયામિ તર્પયામિ નમઃ । ઇતિ વિશેષાર્ચવિન્દુભિઃ શ્રીદેવીં ત્રિઃ
પૂજયેત્ તર્પયેચ્ચ ।

આવરણપૂજા^{૧૫} ।

પૂજિતાસિ યથાશક્ત્યા યથાલબ્ધોપચારકૈઃ ।

અનુજ્ઞાં દેહિ દેવેશિ પરિવારાર્ચનાય મે ॥

ઇતિ તત્ત્વમુદ્રાં પ્રદર્શયેત્ । આર્દ્રકશકલગૃહીતવિશેષાર્ચપાત્રવિન્દુ-
સહાર્પિતૈર્દક્ષકરોપાતકુસુમાક્ષતૈઃ શ્રીદેવીં ત્રિસ્તર્પયેત્ । અનેનૈવ

૧૫ તાંત્રિક માર્ગથી પૂજા કરતાં ઇષ્ટ દેવતાના પરિવાર દેવતાઓનું
પણ પૂજન કરવામાં આવે છે. આ પરિવાર દેવતાઓના પૂજનને
આવરણ પૂજન એમ પણ કહે છે. આવરણ પૂજા પછી ધૂપ-
દીપ-નૈવેદ્ય-અભિપ્રદાન (વિશેષ પૂજા) હોમ તથા ફરીથી પૂજન
(ઉત્તરપૂજન) અને સુવાસિની પૂજા તથા ઉદ્વાસન (૫૩ કે
મૂર્તિમાં પૂજન કરેલા દેવતાનું પોતાના હૃદયમાં સ્થાપન કરવામાં
આવે તે) ક્રિયા કરવાની હોય છે. હોમ એ કૃતાકૃત છે. એટલે
કરવો જ જાઈએ એવું નથી.

प्रकारेण सर्वासामावरणदेवतानां तर्पणं ज्ञेयम् । श्रीदेव्यङ्गे अग्नीशा-
सुरवायुकोणेषु मध्ये दिक्षु च पूर्वोक्तविधिना षडङ्गान्यभ्यर्चयेत् ।
कएईलह्रीं हृदयाय नमः हृदयशक्तिश्रीपादुकां पूजयामि तर्पयामि ।

हसकहलह्रीं शिरसे स्वाहा शिरःशक्ति " " "

सकलह्रीं शिखायै वषट् शिखाशक्ति " " "

कएईलह्रीं कवचाय हुं कवचशक्ति " " "

हसकहलह्रीं नेत्रत्रयाय वौषट् नेत्रशक्ति " " "

सकलह्रीं अस्त्राय फट् अस्त्रशक्ति " " "

अथ मध्यत्रिकोणस्य दक्षिणरेखायां वारुण्यादाग्नेयान्तक्रमेण
अं आं इं ईं उं इति पूर्वरेखायां ।

ऊं ऋं ॠं लृं इत्युत्तररेखायां ।

ईशान्यादि वारुण्यान्तं एं ऐं ओं औं अं ।

इति पञ्च पञ्च स्वराण् विभाव्य तेषु वामावर्तेनैव प्रागुक्तस्वरूपाः
कामेश्वर्यादिनित्या यजेत् । विन्दौ च षोडशं स्वरं (अः) विचिन्त्य
महानित्यां पूजयेत् तर्पयेच्च । अथ शुक्लपक्षे कामेश्वर्यादिचित्रान्ताः
कृष्णपक्षे तु चित्रादिकामेश्वर्यान्ता नित्याः पूजयेत् । तिथिवृद्धौ
एकां नित्यां दिनद्वये पूजयेत् । तिथिक्षये एकस्मिन् दिने नित्याद्वयं
पूजयेत् । तथैव तिथिनित्यां पूजयेत् तर्पयेच्च । पुनर्महानित्यां
यजेत् यथा—

ऐं ह्रीं श्रीं अं ऐं सकलह्रीं नित्यक्लिन्ने मदद्रवे सौः अं
कामेश्वरीनित्या श्रीपादुकां पूजयामि तर्पयामि ।

ऐं ह्रीं श्रीं आं ऐं भगभुगे भगिनि भगोदरि भगमाले भगावहे
भगगुह्ये भगयोनि भगनिपातिनि सर्वभगवशंकरि भगरूपे नित्यक्लिन्ने
भगस्वरूपे सर्वाणि भगानि मे ह्यानय वरदे रेते सुरेते भगक्लिन्ने

किलन्नद्रवे कलेदय द्रावय अमोघे भगविच्चे क्षुभ क्षोभय सर्व-
सत्त्वान् भगेश्वरि ऐं बल्लु जे बल्लु भे बल्लु मों बल्लु हे बल्लु हे किलन्ने
सर्वाणि भगानि मे वशमानय स्त्रीं हू र बल्ले ह्रीं आं भगमालिनि नित्या०॥

३ इं ओं ह्रीं नित्यकिलन्ने मदद्रवे स्वाहा इं नित्यकिलन्नानित्या० ।

३ ईं ओं कों भ्रां कों झों छों ओं स्वाहा ईं भेरुण्डानित्या० ।

३ उं ओं ह्रीं बह्निवासिन्यै नमः उं बह्निवासिनी नित्या० ।

३ ऊं ह्रीं किलन्ने ऐं कों नित्यमदद्रवे ह्रीं ऊं महावज्रे-
श्वरी नित्या० ।

३ ऋं ह्रीं शिवदूत्यै नमः ऋं शिवदूती नित्या० ।

३ ऋं ओं ह्रीं हुं खे च छे क्षः स्त्रीं हुं क्षे ह्रीं फद् ऋं
त्वरितानित्या० ।

३ लृ ऐं ह्रीं सौः लृं कुलसुन्दरी नित्या० ।

३ लृं हसकलरडै हसकलरडीं हसकलरडौः लृं नित्या नित्या ० ।

३ ए ह्रीं फ्रें स्त्रीं कों आं क्लीं ऐं बल्लु नित्यमदद्रवे हुं फें ह्रीं
ऐं नीलपताकानित्या० ।

३ ऐं भ म र य औं ऐं विजयानित्या० ।

३ ओं स्त्रीं ओं सर्वमङ्गलानित्या० ।

३ औं नमो भगवति ज्वालामालिनि देवदेवि सर्वभूतसंहार-
कारिके जातवेदसि ज्वलन्ति ज्वल ज्वल प्रज्वल प्रज्वल हां हूं ह्रीं
र र र र र र ज्वालामालिनि हुं फद् स्वाहा औं ज्वाला-
मालिनी नित्या० ।

३ अं अंचकौं अं चित्रानित्या० ।

३ अः मूलं ललितामहानित्या० ।

ततो देव्याः पञ्चान्मूलत्रिकोणस्य पूर्वरेखासमीपे दिव्य-
सिद्धिमानवाख्यमोघत्रयं मुनिवेदवसुसंख्यं समर्चयेत् यथा—

३ परप्रकाशानन्दनाथ० ।

३ परशिवानन्दनाथ०

३ पराशक्त्यम्बानाथ०

३ कौलेश्वरानन्दनाथ०

३ शुक्लादेव्यम्बा०

३ कुलेश्वरानन्दनाथ०

३ कामेश्वरानन्दनाथ०

इति दिव्यौघः ।

३ भोगानन्दनाथ०

३ क्लिन्नानन्दनाथ०

३ समयानन्दनाथ०

३ सहजानन्दनाथ०

इति सिद्धौघः ।

३ गगनानन्दनाथ०

३ विश्वानन्दनाथ०

३ विमलानन्दनाथ०

३ मदनानन्दनाथ०

३ भुवनानन्दनाथ०

३ लीलानन्दनाथ०

३ स्वात्मानन्दनाथ०

३ प्रियानन्दनाथ०

इति मानवौघः ।

ततः स्वशिरसि श्रीगुरुपादुकामन्त्रेण श्रीगुरुं त्रिर्जपेत् ।
यथा—ॐ ऐं ह्रीं श्रीं हूँ स् स् ख फों ह स क्ष म ल व र यूँ स् ह ख
फों स ह क्ष म ल व र यीं हंसः सोहं हसौः स्हौः स्व गुरुश्री...
नन्दनाथ श्रीपादुकांपूजयामि तर्पयामि

ॐ ऐं ह्रीं श्रीं...परमगुरुश्री...नन्दनाथ श्रीपादुकांपूजयामि
तर्पयामि । ॐ ऐं ह्रीं श्रीं...परमेष्ठिगुरुश्री...नन्दनाथ श्रीपादुकां-
पूजयामि तर्पयामि ।

इतिगुरुमण्डलार्चनम् । एतावल्लयाङ्गपूजनम् ।

अथावरणपूजा ।

चतुरस्रस्य प्रवेशरीत्या प्रथमरेखायां पश्चिमादि द्वारचतुष्टय
दक्षिणभागेषु वायव्यादिकोणेषु च पश्चिमनेत्रृतयोः पूर्व-
शानयोश्च मध्ये क्रमेण—ॐ ऐं ह्रीं श्रीं अणिमासिद्धि० ।
४ लघिमासिद्धि० । ४ महिमा सिद्धि । ४ ईशित्वसिद्धि.

३ महिमासिद्धि०
 ३ ईशित्वसिद्धि०
 ३ वशित्वसिद्धि०
 ३ प्राकाम्यसिद्धि०

३ भुक्तिसिद्धि०
 ३ इच्छासिद्धि०
 ३ प्राप्तिसिद्धि०
 ३ सर्वकामसिद्धि०

अथ चतुरस्रस्य द्वितीयरेखायां प्रागुक्तद्वार-वामभागेषु कोणेषु च—

३ ब्राह्मी०

३ वाराही०

३ माहेश्वरी०

३ माहेन्द्री०

३ कौमारी०

३ चामुण्डा०

३ वैष्णवी०

३ महालक्ष्मी०

ततश्चतुरस्रान्यरेखायां प्रथमरेखोक्तक्रमेण —

ऐं ह्रीं श्रीं सर्वसंक्षोभिणीश्रीपादुकां पूजयामि तर्पयामि ।

३ सर्वविद्राविणी०

३ सर्वखेचरी०

३ सर्वाकर्षिणी०

३ सर्वबीजा०

३ सर्ववशङ्करी०

३ सर्वयोनि०

३ सर्वान्मादिनीं०

३ सर्वत्रिखण्डा०

३ सर्वमहाङ्कुशा०

इति पूजयित्वा एताः प्रकटयोगिन्यः त्रैलोक्यमोहने चक्र
 समुद्राः ससिद्धयः मशक्तयः सवाहनाः सपरिवाराः सर्वोपचारैः
 पूजितास्तर्पिताः सन्तु नमः । इति तासामेव समष्ट्यर्चनं पुष्पा-
 ञ्जलिना कृत्वा अणिमासिद्धिः पुरतः—

३ अं आं सौः त्रिपुराचक्रेश्वरीं श्रीपादुकां पूजयामि तर्पयामि ।
 द्रां इति सर्वसंक्षोभिणीमुद्रां प्रदर्श्य सामान्यार्ध्यादकेन गन्धं पुष्पं
 धूपं दीपं नैवेद्यं च दत्वा—

अभीष्टसिद्धि मे देहि शरणागतवत्सले ।

भक्त्या समर्पये तुभ्यं प्रथमावरणार्चनम् ॥

इति देव्यै पूजां समर्प्य योन्या प्रणमेत् । इति प्रथमावरणम् ।

अथ द्वितीयावरणार्चनम् ।

अथ षोडशदलकमले देव्यग्रदलमारभ्य वामावर्तेन —

३ अं कामाकर्षिणी०	३ लृं चित्ताकर्षिणी०
३ आं बुद्ध्याकर्षिणी०	३ लृं धैर्याकर्षिणी०
३ इं अहङ्काराकर्षिणी०	३ एं स्मृत्याकर्षिणी०
३ ईं शब्दाकर्षिणी०	३ ऐं नामाकर्षिणी०
३ उं स्पर्शाकर्षिणी०	३ ओं बीजाकर्षिणी०
३ ऊं रूपाकर्षिणी०	३ औं आत्माकर्षिणी०
३ ऋं रसाकर्षिणी०	३ अं अमृताकर्षिणी०
३ ॠं गन्धाकर्षिणी०	३ अः शरीराकर्षिणी०

एताः गुप्तयोगिन्यः सर्वाशापरिपूरकचक्रे समुद्राः ससिद्धयः
सायुधाः सशक्तयः सवाहनाः सपरिवाराः सर्वोपचारैः पूजिता-
स्तर्पिताः सन्तु नमः ।

इति तासामेव समष्ट्यर्चनं पुष्पाञ्जलिना विधाय कामा-
कर्षिण्याः पुरतः ऐं ह्रीं भौः त्रिपुरेशी चक्रेश्वरी श्रीपादुकां पूजयामि
त्सर्पयामि नमः । त्रीं इति सर्वविद्राविणीमुद्रां प्रदर्श्य गन्धं पुष्पं
धूपं दीपं नैवेद्यं दत्त्वा —

अभीष्टसिद्धिं मे देहि शरणागतवत्सले ।

भक्त्या समर्पये तुभ्यं द्वितीयावरणार्चनम् ॥

इति देव्यै पूजां समर्प्य योन्या प्रणमेत् । इति द्वितीयावरणम् ।

अथ तृतीयावरणार्चनम् ।

अथाष्टपत्रे श्रीदेव्याः पृष्ठदलमारभ्य पूर्वादिदिक्षु आग्नेयादि
विदिक्षु च क्रमात्

३ कं खं गं धं ङं अनङ्गकुसुमा०	३ टं ठं डं ढं णं अनङ्गमदना०
३ चं छं जं झं ञं अनङ्गमेखला०	३ तं थं दं धं नं अनङ्गमदनतुरा०

३ पं फं बं भं मं अनङ्गरेखा० । ३ शं षं सं हं अनङ्गाकुशा०
३ खं रं लं वं अनङ्गवेगिनी० । ३ छं क्षं अनङ्गमालिनी०

एताः गुप्ततरयोगिन्यः सर्वसंक्षोभणे चक्रे समुद्राः ससिद्धयः
सायुधाः सशक्तयः सवाहनाः सपरिवाराः सर्वोपचारैः पूजिता
स्तर्पिताः सन्तु नमः ।

इति तासामेव समष्ट्यर्चनं पुष्पाञ्जलिना कृत्वा अनङ्गकुसुमाग्रे
ऐं ह्रीं श्रीं ह्रीं क्लीं सौः त्रिपुरसुन्दरीचक्रेश्वरो श्रीपादुकां पूजयामि
तर्पयामि नमः । क्लीं सर्वाकर्षणीमुद्रां प्रदर्श्य गन्धं पुष्पं धूपं दीपं
नैवेद्यं दत्वा—

अभीष्टसिद्धि मे देहि शरणागतवत्सले ।

भक्त्या समर्पये तुभ्यं तृतीयावरणार्चनम् ॥

इति देव्यै पूजां समर्प्य योन्या प्रणमेत् । इति तृतीयावरणम् ।

अथ चतुर्थावरणार्चनम् ।

चतुर्दशारे देव्यग्रकोणमारभ्य वामावर्त्तन—

३ कं सर्वमंक्षोमिणी०	३ जं सर्ववशंकरी०
३ खं सर्वविद्राविणी०	३ झं सर्वरञ्जिनी०
३ गं सर्वाकर्षिणी०	३ ञं सर्वोन्मादिनी०
३ घं सर्वाह्लादिनी०	३ टं सर्वार्थसाधिनी०
३ ङं सर्वसमोहिनी०	३ ठं सर्वसंपत्तिपूरणी०
३ चं सर्वस्तम्भिनी०	३ डं सर्वमन्त्रमयी०
३ छं सर्वजृम्भिणी०	३ ढं सर्वद्वन्द्वक्षयंकरी०

एताः संप्रदाययोगिन्यः सर्वसौभाग्यदायके चक्रे समुद्राः सवाहनाः
सशक्तयः इत्यादि प्राग्वत् समष्ट्यर्चनं पुष्पाञ्जलिना कृत्वा
सर्वसंक्षोभिण्याः पुरतः ।

ऐं ह्रीं श्रीं ह्रैं ह्रक्लीं ह्रमौः त्रिपुरवासिनीचक्रेश्वरी श्रीपादुकां-
पूजयामि तर्पयामि नमः । ३ व्लूं सर्ववशङ्करीमुद्रां प्रदर्शय
ग्रन्थं पुष्पं धूपं दीपं नैवेद्यं च दत्वा ।

अभीष्टसिद्धि मे देहि शरणागतवत्सले ।

भक्त्या समर्पये तुभ्यं चतुर्थावरणार्चनम् ॥

इति देव्यै पूजां निवेद्य योन्या प्रणमेत् । इति चतुर्थावरणम् ।

अथ पञ्चमावरणम् ।

अथ वहिर्दशारे देव्यग्रकोणाधः प्रादक्षिण्येन—

३ णं सर्वसिद्धिप्रदा०

३ तं सर्वसंपत्प्रदा०

३ थं सर्वप्रियंकरा०

३ दं सर्वमङ्गलकारिणी०

३ धं सर्वकामप्रदा०

३ नं सर्वदुःखविमोचिनी०

३ पं सर्वमृत्युप्रशमनी०

३ फं सर्वविघ्ननिवारिणी०

३ बं सर्वाङ्गसुन्दरी०

३ भं सर्वसौभाग्यदायिनी०

एताः कुलोत्तीर्णयोगिन्यः सर्वार्थसाधकचक्रे समुद्राः इत्यादि
पूर्ववत् । पुष्पाञ्जलना समष्ट्यर्चनं विधाय सर्वसिद्धिप्रदायाः
पुरतः ।

ऐं ह्रीं श्रीं ह्रस्त्रैं ह्रक्लीं ह्रस्त्रौः त्रिपुराश्रीचक्रेश्वरीश्रीपादुकां
पूजयामि तर्पयामि नमः ।

ऐं ह्रीं श्रीं सः इत सर्वोन्मादिनीमुद्रां प्रदर्शय ग्रन्थं पुष्पं धूपं
दीपं नैवेद्यं च दत्वा—

अभीष्टसिद्धि मे देहि शरणागतवत्सले ।

भक्त्या समर्पये तुभ्यं पञ्चमावरणार्चनम् ॥

इति देव्यै पूजां समर्प्य योन्या प्रणमेत् । इति पञ्चमावरणम् ।

अथ षष्ठावरणार्चनम् ।

३ मं सर्वज्ञा०	३ शं सर्वाधारस्वरूपा०
३ यं सर्वशक्ति०	३ षं सर्वपापहरा०
३ रं सर्वैश्वर्यप्रदा०	३ सं सर्वानन्दमयी०
३ लं सर्वज्ञानमयी०	३ हं सर्वरक्षास्वरूपिणी०
३ वं सर्वव्याधिविनाशिनी०	३ क्षं सर्वसितफलप्रदा०

एता निगर्भयोगिन्यः सर्वरक्षाकरे चक्रे समुद्राः इत्यादि प्राग्वत्,
सर्वज्ञायाः पुरतः ।

ऐं ह्रीं श्रीं ह्रीं क्लीं न्ले त्रिपुरमालिनीचक्रेश्वरीश्रीपादुकां
पूजयामि तर्पयामि नमः । क्रों सर्वमहाङ्कुशमुद्रां प्रदर्शय प्रन्धं पुष्पं
धूपं दीपं नैवेद्यं च दत्वा ।

अभीष्टसिद्धि मे देहि शरणागतवत्सले ।

भक्त्या समर्पये तुभ्यं षष्ठ्यावरणार्चनम् ॥

इति देव्यै पूजां समर्प्य । योन्या प्रणमेत् । इति षष्ठावरणम् ।

अथ सप्तमावरणार्चनम् ।

अथाष्टारे देव्यप्रकोणाधः प्रादाक्षणेन—

३ अं आ १४ ब्लू वशिनीवाग्देवता०	३ तं ४ ज्म्रीं अरुणा .. ०
३ कं ४ क्लही कामेश्वरी .. ०	३ पं ४ हस्त्व्यू जयिनी .. ०
३ चं ४ न्बली मोदिनी .. ०	३ यं ३ झन्यू सर्वेश्वरी .. ०
३ ठं ४ इल्ल विमला .. ०	३ शं ६ क्ष्म्रीं कौलिनी .. ०

एताः रहस्ययोगिन्यः सर्वरोगहरे चक्रे समुद्राः इत्यादिपूर्ववत् ।
वशिण्याः पुरतः ऐं ह्रीं श्रीं ह्रीं श्री मौः त्रिपुरासिद्धाचक्रेश्वरीश्रीपादुकां
पूजयामि तर्पयामि नमः । ह्रस्वफ्रे इति सर्थखेचरी मुद्रां प्रदर्शय ।

गन्धं पुष्पं धूपं दीपं नैवेद्यं दत्वा—

अभीष्टसिद्धि मे देहि शरणागतवत्सले ।

भक्त्या समर्पये तुभ्यं सप्तमावरणार्चनम् ॥

इति देव्यै पूजां समर्प्य योन्या प्रणमेत् । इति सप्तमावरणम् ।

अथाष्टमावरणार्चनम् ।

महात्रयस्रस्य बाह्यतः पश्चिमादिदिक्षु प्रादक्षिण्येन—

३ यां रां ला वां शां द्रां द्रीं क्लीं ब्रह्मसः सर्वजुस्मणेभ्यो
बाणेभ्यो नमः । कामेश्वरोकामेश्वरबाणशक्ति० ।

३ थं घं सर्वसंमोहनाय धनुषे नमः । कामेश्वरीकामेश्वर
धनुः शक्ति० ।

३ आं ह्रीं सर्ववशीकरणाय पाशाय नमः । कामेश्वरीकामेश्वर-
पाशशक्ति० ।

३ क्लीं सर्वस्तम्भनाय अङ्कुशाय नमः । कामेश्वरीकामेश्वर
अङ्कुशशक्ति० । इति आयुधार्चनम् ।

अथ त्रिकोणे अग्रदक्षवामकोणेषु विन्दौ च क्रमेण—

३ मूलं प्रथमकूटं महाकामेश्वरी० । ३ मूलं तृतीयकूटं महभगमालिनी०
३ मूलं द्वितीयकूटं महावज्रेश्वरी । ३ समग्रमूलं श्रीललिताम्बा०

एता अतिरहस्ययोगिन्यः सर्वसिद्धिप्रदे चक्रे समुद्राः इत्यादि
प्राग्वदुक्ता कामेश्वर्यामे—

३ ह्रस्वे ह्रस्वर्ली ह्रस्वौः त्रिपुराम्बाचक्रेश्वरी श्रीपादुकां०

३ ह्रसौः इति सर्वबीजमुद्रां विनिर्दिशेत् । गन्ध पुष्पं
धूपं दीपं नैवेद्यं च दत्वा—

अभीष्टसिद्धिं मे देहि शरणागतवत्सले ।

भक्त्या समर्पये तुभ्यं अष्टमावरणार्चनम् ॥

इति देव्यै पूजां समर्प्य योन्या प्रणमेत् । इति अष्टमावरणम् ।

अथ नवमावरणार्चनम् ।

अथ विन्दुभिन्ने परब्रह्मात्मके विन्दुचक्रे मूलं महात्रिपुरसुन्दरी० ।
इति देवीं पूजयेत् । एषा परापरातिरहस्ययोगिनी सर्वानन्दमये

चक्रे समुद्राः इत्यादि प्राग्बुद्ध्वा । पुनः ऐं ह्रीं श्रीं मूलं ललिताचक्रेश्वरी
श्रीपादुकां पूजयामि तर्पयामि नमः । ऐं इति योनिमुद्रां प्रदर्शयेत् ।
गन्धं पुष्पं धूपं दीपं नैवेद्यं च दत्त्वा—

अभीष्टसिद्धि मे देहि शरणागतवत्सले ।

भक्त्या समर्पये तुभ्यं नवमावरणार्चनम् ॥

देव्यै पूजां निवेद्य योनिमुद्रया प्रणमेत् । इति नवमावरणम् ।
इत्यावरणपूजा ।

इयं नवावरणीपूजा अत्यावश्यकी चतुराम्नायचतु समय-
देवतानां समर्पयामि । तन्त्रान्तरोक्ता क्रियमाणा श्रेयस एव ।

अथ देव्या अर्चनम् ।

दण्डनाथानामानि ।

ॐ पञ्चम्यै नमः । ॐ दण्डनाथायै नमः । ॐ संकेतायै नमः । ॐ समयेश्वर्यै नमः ।
ॐ वाराह्यै नमः । ॐ वैत्रिण्यै नमः । ॐ शिवायै नमः । ॐ वार्तालयै नमः ।
ॐ महासेनायै नमः । ॐ आज्ञाचक्रेश्वर्यै नमः । ॐ अरिधन्यै नमः ।

मन्त्रिणीनामानि ।

ॐ संगीतयोगिन्यै नमः

ॐ श्यामलायै नमः

ॐ श्यामायै नमः

ॐ मन्त्रिण्यै नमः

ॐ सचिवेशान्यै नमः

ॐ प्रधानेश्वर्यै नमः

ॐ शुक्रप्रियायै नमः

ॐ वीणावत्यै नमः

ॐ वैष्णव्यै नमः

ॐ मन्त्रनायिकायै नमः

ॐ मुद्रिण्यै नमः

ॐ प्रियकप्रियायै नमः

ॐ नीपप्रियायै नमः

ॐ कदम्बेश्वर्यै नमः

ॐ कदम्बवनवासिन्यै नमः

ॐ सदाप्रदायै नमः

१६. चतुरायतनपूजा, पंचपंधिकापूजा इत्यादि पूजायां पञ्च करीये तो
तेन वधु सारुं इति भजे छे.

ॐ सिंहासनेश्वर्यै नमः	ॐ कामेश्वर्यै नमः
ॐ ललितायै नमः	ॐ परमेश्वर्यै नमः
ॐ महाराज्यै नमः	ॐ कामराजप्रियायै नमः
ॐ वराङ्कुशायै नमः	ॐ कामकोटिकायै नमः
ॐ चापिन्यै नमः	ॐ चक्रवर्तियै नमः
ॐ त्रिपुरायै नमः	ॐ महाविद्यायै नमः
ॐ महात्रिपुरसुन्दर्यै नमः	ॐ शिवायै नमः
ॐ सुन्दरीचक्रनाथायै नमः	ॐ अनङ्गवल्लभायै नमः
ॐ साम्राज्ञे नमः	ॐ सर्वपाटलायै नमः
ॐ चक्रिण्यै नमः	ॐ कुलनाथायै नमः
ॐ चक्रेश्वर्यै नमः	ॐ आम्नायनाथायै नमः
ॐ महादेव्यै नमः	ॐ सर्वाम्नायनिवासिन्यै नमः
	ॐ शृंगारनायिकायै नमः

अथ यथावकाशं सहस्रनामावल्यादिनाप्यर्चनं कुर्यात् । पुनः श्रीदेव्यै पूर्ववत् धूपदीपौ दत्त्वा संक्षोभिण्यादिनवमुद्राः सबीजाः प्रदर्श्य मूलेन त्रिवारं सन्तर्प्य महानैवेद्यं समर्पयेत् ।

यथा श्रोदेव्यग्रे चतुरस्रमण्डलं सामान्याध्योदकेन विधाय तत्राधारोपरि सौवर्णादिपात्रे चषकभरितं भक्ष्यभोज्यादि षड्रसोपेतं महानैवेद्यं विधाय मूलेन त्रिःसंप्रोक्ष्य वं इति घेनुमुद्रयामृतीकृत्य मूलेन सप्तवारमभिमन्त्र्य पूर्ववत् । आपोशनं कल्पयित्वा ।

ऐं ह्रीं श्रीं हेमपात्रगतं दिव्यं परमान्नं सुसंस्कृतम् ।

पञ्चधा षड्रसोपेतं गृहाण परमेश्वरि ॥

इति प्रार्थ्य पूर्वाङ्गनैवेद्योपचारमन्त्रेण निवेद्य तत्तन्मुद्राविधान-पूर्वकं पञ्चप्राणाहुतीः कल्पयेत् ।

३ प्रथमखण्ड आत्मतत्त्वव्यापिनी श्रीललिता तृप्यतु ।

३ द्वितीयखण्डं विद्यातत्त्वव्यापिनी श्रीललिता तृप्यतु ।

३ तृतीयखण्डं शिवतत्त्वव्यापिनी श्रीललिता तृप्यतु ।

३ मूलं सर्वातत्त्वव्यापिनी श्रीललिता तृप्यतु ।

क्षणमवलम्ब्य श्रोदेवी भुक्तवती विभाव्य पूर्ववत् उपचार-
मन्त्रैः पानीयोत्तरापोशनं कप्रक्षालनगण्डूषपाद्यादि कल्पयित्वा
भोजनपात्रं नैर्ऋत्यां निरस्य अस्त्रेण स्थल संशोध्य पुनः प्राग्वदा-
चमनीय कर्पूरवीटिकादिकं दत्वा निराजयेत् ।

निराजनम् ।

सुवर्णादिभाजनलिखितकुंकुमपङ्करेखात्मकाष्टदलकणिकास्थापितमणि
मयचषकपूरितं प्रथमं प्रज्वाल्य पुष्पाक्षतैरभ्यर्च्य उपचारमन्त्रपूर्वकं ।

अन्तस्तेजो बहिस्तेजो एकीकृत्यामितप्रभम् ।

त्रिधा देव्युपरिभ्राम्य कुलदीपं निवेदये ॥

इति चतुर्दशधा नवधा त्रिधा वा परिभ्राम्य दक्षभागे स्थापयेत् ।

अथ पुष्पाञ्जलिः

अथाञ्जलौ पुष्पाण्यादाय मन्त्रपूर्वकं—

शिवे शिवसुशीतलामृततरङ्गगन्धोल्लसन्
नवावरणदेवते नवनवामृतस्यंदिनी ।

गुरुक्रमपुरस्कृते गुणशरीरनित्योज्ज्वले
षडंगपरिवारिते कलित एष पुष्पाञ्जलिः ॥

इति पुष्पाञ्जलिं समर्पयेत् ।

अथ कामकलात्मिकां श्रोदेवीं ध्यात्वा प्रणमेत् ।

बलिदानम् ।

होमस्तु कृताकृतः । होमाकरणे तु बलिदानमात्रम् ।

यथा देव्याः दक्षभागे सामान्यार्ध्यादकेन त्रिकोणवृत्तचतुरस्रात्मकं
मण्डलं परिकल्प्य ऐं ह्रीं श्रीं व्यापकमण्डलाय नमः इति गन्धा-
दिभिरभ्यर्च्य अर्धभक्तभरितोदकं सक्षीरादिपात्रत्रयं तत्र बिन्यस्य ।
ऐं ह्रीं श्रीं ॐ ह्रीं सर्वविघ्नकृद्भ्यः सर्वभूतेभ्यो हुं फट् स्वाहा ।

इति मन्त्रं त्रिः पठित्वा दक्षकर्णापेतवामकरतत्त्वमुद्रोत्सृष्ट-
सलिलं बल्युपरि दत्वा वामपाणिं घातकशस्फोटौ कुर्वाणः बाणमुद्रया
बलिं भूतैर्ग्राहयित्वा प्रणमेत् । इति बलिदानम् ।

अथ प्रदक्षिणां नमस्कारान् जप च कृत्वा स्तुवीत ।

स्तोत्रम्

गणेशग्रहनक्षत्रयोगिनीं राशिरूपिणीम् ।

देवीं मन्त्रमयीं नौमि मातृकां पीठरूपिणीम् ॥१॥

प्रणमामि महादेवीं मातृकां परमेश्वरीम् ।

कालहल्लोहलोल्लोलकलनाशमकारिणीम् ॥२॥

यदक्षरैकमात्रेऽपि ससिद्धे स्पर्धते नरः ।

रविताक्षर्येन्दुकदर्पे शंकरानलविष्णुभिः ॥३॥

यदक्षरशशिज्योत्स्नामण्डितं भुवनत्रयम् ।

वन्दे सर्वेश्वरीं देवीं श्रीमहासिद्धमातृकाम् ॥४॥

यदक्षरमहासूत्रप्रोतमेतज्जगत्रयम् ।

ब्रह्माण्डादिकटाहान्तं तां वन्दे सिद्धमातृकाम् ॥५॥

यदेकादशमाधारं बीजं कोणत्रयोद्भवम् ।

ब्रह्माण्डादिकटाहान्तं जगदद्यापि दृश्यते ॥६॥

अकचादितोन्नद्धपयशाक्षरवर्गिणीम् ।

व्येष्टाङ्गबाहुहृत्पृष्ठ कटिपादनिवासिनीम् ॥७॥

तांभीकाराक्षरोद्धारां सारात्सारां परात्पराम् ।

प्रणमामि महादेवीं परमानन्दरूपिणीम् ॥८॥

अद्यापि यस्या जानन्ति न मनागपि देवताः ।

केयं कस्मात् क्व केनेति स्वरूपारूपभावना ॥९॥

वन्दे तामहमक्षय्यां क्षकाराक्षररूपिणीम् ।

देवीं कुलकलोल्लासप्रोल्लसन्तीं परां शिवाम् ॥१०॥

वर्गानुक्रमयोगेन यस्यां मात्राष्टकं स्थितम् ।

वन्दे तामष्टवर्गेत्यां महासिद्धयष्टकेश्वरीम् ॥११॥

कामपूर्णजकाराख्यश्रीपीठान्तर्निवासिनीम् ।
 चतुराङ्गाकोशमूलं नमि श्रीत्रिपुरामहम् ॥१२॥
 इतिद्वादशभिः श्लोकैः स्तवनं सर्वसिद्धिदत्तम् ।
 देव्यास्त्वखण्डरूपायाः स्तवनं तव तथ्यतः ॥१३॥
 भूमौ स्वलितपादानां भूमिरेवावलम्बनम् ।
 त्वयि जातापराधानां त्वमेव शरणं शिवे ॥१४॥
 अपराधसहस्राणि क्रियन्तेऽहर्निशं मया ।
 दासोऽह्यमितिमां मत्वा क्षमस्व परमेश्वरि ॥१५॥
 षडङ्गदेवता नित्या दिव्यौघादित्रयान् गुरुन् ।
 नमाम्यायुध देवींश्च शक्तीश्चावरणस्थिताः ॥१६॥
 गुरुर्ब्रह्मा गुरुर्विष्णुः गुरुर्देवो महेश्वरः ।
 गुरुःसाक्षात् परब्रह्म तस्मै श्रीगुरवे नमः ॥१७॥
 बालभावानुसारेण भूयोमम विचेष्टितम् ।
 मातृवात्सल्यसदृशं त्वया देवि विधीयताम् ॥१८॥
 दीनोऽहंपापयुक्तोऽहं दारिद्र्यैक निकेतनः ।
 समुद्धर कृपासिन्धो कामान् मे सफलान् कुरु ॥१९॥
 इति स्तोत्रं ।

अथ सुवासिनीपूजा ।

अथ परदेवताप्रीतये शक्तिं यजेत् । तां च यथोक्तलक्षणां
 सुवासिनीं परकीयां स्वकीयां वा चातुवर्ण्यान्तर्गतां शुभासने
 उपाविशेत् सा चेद्दीक्षिता तदेव शोधनविधिः ।

ऐं ह्रीं श्रीं ऐं ह्रीं सौः त्रिपुरायै नमः । इमां शक्तिं पवित्रां कुरु
 कुरु मम शक्तिं कुरु कुरु स्वाहा । इत्यभिषेकमन्त्रपूर्वकं सामान्यार्घ्य-
 सलिलेन त्रिः संप्रोक्ष्य ।

ॐ शान्तिरस्तु शिवं चास्तु प्रणश्यत्यशुभं च यत् ।

यत एवागतं पापं तत्रैव परिगच्छतु ॥

इत्युच्चार्य तस्याः कर्णे ह्रीं जपेत् इति ।

अथ तां देवीरूपां विभाव्य—

ऐं ह्रीं श्रीं ऐं क्लीं सौः शक्त्यै अमुकं कल्पयामि नमः ।

इति मन्त्रेण हरिद्राकुंकुमचन्दनपटटवासःपुष्पधूपदीप-
नैवेद्यताम्बूलादि दद्यात् । सति सम्भावेवस्त्राभरणानि च तस्या हस्ते
पुष्पाञ्जलिं दद्यात् । साप्युत्थाय मूलेन देव्यै समर्प्य क्षीरपात्रं
गृहीत्वा उपविश्य उपदिष्टक्रमेण तर्पणं विधाय पुनः वामकरे कृत्वो
त्थाय होष्यामीत्यनुज्ञां प्रार्थ्य जुहुधोति दत्तानुज्ञा मूलान्ते सर्व-
तत्त्वं शोधयामि नमः स्वाहेति स्वीकुर्यात् । अदीक्षिता तु बाल्यैव ।

अथ पुनः कर्ता पूर्ववत् पात्रमादाय^{१७} तस्यै दद्यात् ।

सापि तस्मै प्रतिदद्यात् ।

ऐं ह्रीं श्रीं इदं पवित्रममृतं इति मन्त्रेण साधकस्तदुरारोक्त्य शक्तिं
भोजयित्वा समर्पितताम्बूले विसृजेत् । इति सुवासिनीपूजनम् ॥

तत्त्वशोधनम् ।

अथ सन्निहिते गुरौ तं पादुकामन्त्रेण/भिपूज्य पात्राणि समर्प्य
समाहूतैः शिष्यैः वृन्दात्मनावस्थितैः सामयिकैः सार्कं पाणी
प्रक्षाल्य श्रोदेव्यै मूलेनोपचारमन्त्रेण च त्रिःपुष्पाञ्जलिं समर्प्य—

ऐं ह्रीं श्रीं समस्तप्रकटगुप्तगुप्तरसम्प्रदायकुञ्जकौलनिगर्भ-
रहस्यातिरहस्ययोगिनीश्रीपादुकाभ्यो नमः ।

१७ विशेषार्थं पात्रभांथी थोडुं नक्ष्त्रं पात्रभांथी लक्षं ते पात्र
आपवुः ।

इति पुष्पाञ्जलि दत्वा पूर्ववत् पात्रं पुनःपुनरादायाचमनोक्त-
मन्त्रैः तत्त्वानि शोधयेत् । यथा-ऐं ह्रीं श्रीं मूलं प्रथमखण्डं आत्म-
तत्त्वेन स्थूलदेहं परिशोधयामि । ३ मूलं द्वितीयखण्डं विद्या-
तत्त्वेन सूक्ष्मदेहं परिशोधयामि । ३ मूलं तृतीयखण्डं शिवतत्त्वेन
कारणदेहं परिशोधयामि । ३ समग्रमूले सर्वतत्त्वेन महाकारणदेहं
परिशोधयामि ।

अथ प्रथमपात्रस्वीकारे एवोत्थानं यथासंप्रदायं सर्वपात्र-
स्वीकारेऽपि । स्त्रीणां तूत्थायैव । अत्र गुरोस्तच्छक्तिसुतज्येष्ठक-
निष्ठानां द्रव्याद्युपपादनं यथासंप्रदायं विधेयम् । इति तत्त्व-
शोधनम् ।

अथ उद्वासनम् ।

सामान्यार्ध्यादकात् किञ्चिज्जलमादाय—

साधु वा साधु वा कर्म यद्यदाचरितं मया ।

तत्सर्वं कृपया देवा गृहाणाराधनं मम ॥

इति देव्या वामहस्ते समर्प्य सामयिकमात्मानं च मूलेन
संप्रोक्ष्य शंखं प्रक्षाल्य निदध्यात् ।

ततो मूलेन तीर्थं निर्माल्यं स्वीकृत्य—

ज्ञानतोऽज्ञानतो वापि यन्मयाचरितं शिवे ।

तव कृत्यमिति ज्ञात्वा क्षमस्व परमेश्वरि ॥

इति क्षमाप्य सर्वासामावरणदेवतानां श्रीदेव्यङ्गे लयं विभाव्य
खेचरीं बद्ध्वा उद्वास्य तेजोरूपेण परिणतां श्रीदेवीं पूर्ववत् हृदये
नीत्वा तत्र च मूर्तिं पञ्चधोपचर्य पुनरात्माभिन्नं संविद्रूपेण
विभावयेदित्युद्वासनम् । ततः शान्तिस्तवं पठेत् ।

शान्तिस्तवः ।

संपूजकानां परिपालकानां
यतेन्द्रियाणां च तपोधनानाम् ।
देशस्य राष्ट्रस्य कुलस्य राज्ञां
करोतु शान्तिं भगवान् कुलेश ॥

नन्दन्तु साधककुलान्यणिमादिसिद्धाः
शापाः पतन्तु समयद्विषि योगिनीनाम् ।
सा शाम्भवी स्फुरतु कापि ममाप्यवस्था
यस्यां गुरोश्चरणपंकजमेव लभ्यम् ॥

शिवाद्यवनिपर्यन्तं ब्रह्मादिस्तम्बसंयुतम् ।
कालाग्न्यादिशिवान्तं च जगद्यज्ञेन तृप्यतु ॥

इति शान्तिश्लोकान् पठित्वा विशेषार्ध्यपात्रमामस्तकमुद्धृत्य तद्
द्रव्यं पात्रान्तरेणादाय आर्द्रज्वलतीतिमन्त्रेण आत्मकुण्डलिन्यग्नी-
दुत्वा शेषं प्रियाय शिष्याय दत्वा तत्पात्रमन्यानि च चालयेदिति ।
ततः पात्राणि प्रक्षाल्य स्थापयेत् । मूलेन श्रीचक्रचरणोदकं
शिरसि संप्रोक्ष्य प्राशयेदिति । श्रीदेव्यै पूजां समर्पयेत् । यथा—
अनेन मया यथाज्ञानेन यथाशक्तिसंपादितद्रव्यैः कृतेन श्रीमहात्रिपुर-
सुन्दरीपूजनकर्मणा भगवती श्रीमहात्रिपुरसुन्दरी प्रीयताम् न मम ।

इति श्रीयंत्रपूजनप्रयोगः समाप्तः ।

अथ बालाविधानम् ।

६३

अथ श्रीमान् साधको ब्रह्मे मुहूर्त उत्थाय ब्रह्मरंध्रे श्रीगुरुं
ध्यात्वा मानसैः संपूजयित्वा नमस्कुर्यात् ।

गुरुं ब्रह्मा गुरुर्विष्णुर्गुरुर्देवो महेश्वरः ।

गुरुः साक्षात् परब्रह्म तस्मै श्रीगुरवे नमः ॥ इति ।

ततः शरीरशुद्धिं विधाय शुद्धभूमौ पद्मासनेनोपविश्य मूला-
धारे महापद्मे कुङ्कुण्डे स्वयंभूर्लिंगन्यापिनी सुप्तभुजंगाकारां
सार्धत्रिवल्यां सहस्रविशुत्कान्तिनिभां विमतन्तुतनीयसीं कुण्डलिनीं
ध्यात्वा प्राणानायम्य ।

रं इति मंत्रेण तां सचेतनां कृत्वा हुं इति मन्त्रेण पृथिव्या
सहोत्थाप्य स्वाधिष्ठानमानीय तत्रस्थजले पृथ्वीं लीनां विचि-
न्त्य तेन जलेन सह मणिपूरमानीय तत्रस्थतेजसि जलं लीनं
विभाव्य तेन तेजसा सह अनाहतमानीय तत्रस्थवायौ तेजो
लीनं विभाव्य तेन वायुना सह विशुद्धिमानीय तत्रस्थाकाशे
वायुं लीनं विचिन्त्य तेनाकाशेन सहाज्ञाचक्रमानीय तत्रस्थ-
मनस्याकाशं लीनं विभाव्य मनो नादे नादं ध्वनौ ध्वनिं प्रकृतौ
समर्प्य बिन्दुरूपे परमशिवे कुण्डलिनीं हंसः इति मन्त्रेण लीनां
कृत्वा तत्रस्था चन्द्रमण्डलकमलात् सृतयाऽमृतधारया षट्चक्रा-
ण्यभिषिच्य पुनरमृतलालीभूतां कुण्डलिनीं स्वस्थानमानीय
यथाशक्ति मूलभीषितं मन्त्रं जपेत् । ॐ श्रीं ह्रीं ऐं तज्जपं
तेजोमयं विभाव्य मूलाधारादिब्रह्मरघ्नान्तं तेजोमयं देवीरूपं
विचिन्त्य तत्र जपं समर्प्य नमस्कुर्यात् । इति प्राणायामविधिः ॥

अन्तर्मातृकादिन्यासाः ।

यथा-आधारे लिंगनाभौ हृदयसरसिजे तालुमूले ललाटे

द्वे पत्रे षोडशारे द्विदशदशदले द्वादशार्धं चतुष्के ।

वासान्ते बालमध्ये डफकठसहिते कण्ठदेशे स्वरांश्च

हृक्षौ क्रोदण्डमध्ये न्यसतु विमलवीन्याससम्पत्तिसिद्धये ॥

इति अकारादिक्षकारान्तं अक्षरसंख्यां ५० संभाव्य न्यसेत् ।

अथ करषडङ्गन्यासप्रकारः ।

ॐ ह्रीं अं कं खं गं घं ङं आं-अंगुष्ठाभ्यां नमः ।
इं चं छं जं झं ञं ईं तर्जनीभ्यां नमः । उं टं ठं डं दं णं
ऊं मध्यमाभ्यां नमः । एं तं थं दं धं नं ऐं अनामिकाभ्यां नमः ।
ओं पं फं बं भं मं औं कनिष्ठिकाभ्यां नमः । अं यं रं लं वं
शं सं षं ह्रीं लं क्षं अः करतलकरपृष्ठाभ्यां नमः । एव हृदयादि
न्यासान् विधाय देवीस्तोत्रं पठत् साधकजनः ।

अथ प्राणप्रतिष्ठा ।

यंत्रे वा मूर्ते हृदये वा हस्तं दत्वा प्राणप्रतिष्ठां कुर्यात् । मूलं
प्राणावाहिता भव । मूलं संस्थापिता भव । मूलं सन्निहिता भव ।
मूलं संन्निरुद्धा भव । मूलं संमुखीकृता भव । मूलं षडंगेन
सकलीकृता भव । मूलं अवगुंठिता भव । मूलं अमृतीकृता भव ।
मूलं परभीकृता भवेति मुद्राः प्रदर्शयेत् ॥

ॐ आं ह्रीं क्रौं यं रं लं वं शं षं सं हंसः सोऽहम्
मम देव्याः वा प्राणाः इह प्राणाः । पुनस्तथैव जीव इह स्थितः ।
पुनः सर्वेन्द्रियाणि इहागत्य सुखं चिरं तिष्ठन्तु स्वाहा ।
इति त्रिः पठेत् । प्रणवं षोडशवारं जपेदिति ॥

अथ विनियोगः ।

अस्य श्रीबालामंत्रस्य दक्षिणामूर्तिर्ऋषिः । पंक्तिच्छन्दः ।
बालात्रिपुरा देवता । ऐं बीजम् । क्लीं शक्तिः सौः क्लिकम् ।
मर्माभिष्ट सिद्धयर्थे जपे विनियोगः ॥

अथ मंत्रः ।

ॐ ऐं क्लीं सौः बालात्रिपुरायै नमः ।

अथाङ्गन्यासः ।

नाभितः पादान्तं ऐं न्यसामि ।

नाभितो हृदयपर्यन्तं क्लीं न्यसामि ।

हृदयतो मस्तकपर्यन्तं सौः न्यसामि । इति अंगन्यासः ।

अथ मूलमंत्रषडङ्गन्यासः ।

ऐं हृदयाय नमः । क्लीं शिरसे स्वाहा । सौः शिखायै वषट् ।
ऐं कवचाय हुम् । क्लीं नेत्रत्रयाय वौषट् । सौः अस्त्राय फट् ।

अथापरः षडङ्गन्यासः ।

सौः क्लीं ऐं हृदयाय नमः । क्लीं ऐं सौः शिरसे स्वाहा ।
सौः क्लीं ऐं शिखायै वषट् । सौ क्लीं ऐं कवचाय हुम् ।
क्लीं ऐं सौः नेत्रत्रयाय वौषट् । ॐ ऐ क्लीं सौः अस्त्राय फट् ।

अथ ध्यानम् ।

रक्ताम्बरां चन्द्रकलावतंसां समुद्यतादित्यनिभा त्रिनेत्राम् ।
विद्याक्षमालाभयदानहस्तां ध्यायामि बालामरुणाम्बुजस्थाम् ॥
मातुलिकपत्रयोजन्महस्तां कनकमन्निभाम् ।
पद्मासनगतां बालां लक्ष्मीप्राप्तौ विचिंतयेत् ॥२॥

शापोद्धारमंत्रः ।

ऐ ऐं सौः क्लीं क्लीं ऐं सौः क्लीं ।

उद्दीपनम् ।

वद वद वाग्वादिनि ऐं किलनै ब्रलेदिनि महाक्षोभं कुरु
ॐ मोक्षं कुरु । इति दशत्रा जप्त्वा यथाशक्ति मूलमंत्रं जपेत् ।
अस्य पुरश्चरणं ३ लक्ष्यमितम् ॥

इति बालामंत्रविधानम् ॥

અથ ષોડશ્યુપાસકાનાં વિશેષાઃ ।

સામાન્યાર્ધ્યસ્થાપનાવસરે ષડ્ગ્નપૂજનાનન્તરં તત્સર્વં કૂટષ્ઠકેનૈવ કર્તવ્યમ્ । ઇતિ ।

ષોડશ્યુપાસકસ્તુ એં ઇતિ સર્વત્ર ત્રિઘ્નગ્નધામપિ પ્રદર્શયેત્ ।

તત્ત્વશોધનાવસરે ત્રયોદશબીજપુટૈઃ તત્ત્વત્રયસ્ય શોધનમ્ ।
સમગ્રેન મૂલેન સર્વતત્ત્વશોધનમ્ ।

સુવાસિનીપૂજાર્યા પાત્રસ્વીકારાવસરે ચતુષ્ટયેન નિવૃત્તિઃ ।

અત્ર બાલોપાસ્તૌ એકં પાત્રં સર્વતત્ત્વશોધકમ્ ।

પંચદશ્યુપાસકાનાં પાત્રત્રયેણ તત્ત્વત્રયશુદ્ધિઃ ।

ષોડશ્યુપાસનાયાં પાત્રચતુષ્ટયેન તત્ત્વત્રયશુદ્ધિઃ ।

પૂર્ણાભિષિક્તેન પાત્રપચ્ચક્રેન તત્ત્વશુદ્ધિરિતિ ।

અત્ર યથાધિકારમૈચ્છિકાનિ વા ।

ગુરોસ્તચ્છક્તિસુતજ્યેષ્ઠકનિષ્ઠાનાં દ્રવ્યાણુપપાદનં યથાસંપ્રદાયં વિવેચ્યમ્ ।*

* શ્રી મહાત્રિપુરસુંદરીની ઉપાસનામાં તેનાં ત્રણ સ્વરૂપો અને ત્રણ મંત્રો ક્રમવાર ઉપાસ્ય તરીકે આવે છે. જેમકે (૧) ત્ર્યક્ષરી મંત્રથી ઉપાસના કરતા ઉપાસ્ય દેવતા. શ્રી બાલાત્રિપુરસુંદરી હોય છે, જેને સામાન્ય રીતે બાલા એમ કહે છે. (૨) પંચદશી—મહાત્રિપુરસુંદરીની ઉપાસના આવે છે પછી જેને સામાન્યતઃ પંચદશી અથવા શ્રીવિદ્યા કહે છે. આના પછી (૩) ષોડશી—મહામહાત્રિપુરસુંદરીની ઉપાસનાનો સાધકને આદેશ મળે છે અને ગુરુકૃપાથી પૂર્ણાભિષેક દિક્ષા પછી સાધકને સર્વમંત્રોમાં અધિકાર પ્રાપ્ત થાય છે આ છેલ્લી દિક્ષા છે.

આમ ઉપાસના ભેદથી તેની ઉપાસના કરતા જે કંઈ વિશેષતા છે તે સંબંધી અહીં જરૂરી વિશેષતા બતાવી છે.

વિશેષ જ્ઞાન શાસ્ત્રોના અભ્યાસ અને ગુરુ પરંપરાને (સંપ્રદાયને) આધારે મેળવવાનું રહે છે.

સાધકે સાધનાની મહત્તા અને ઉપાસ્ય દેવતાનું સર્વાધિક્યપણું માનવાનું રહે છે.

देवीमानसपूजा ।

श्रीमंत्रमातृकापुष्पमाला ।

कल्लोलोल्लसितामृताब्धिलहरीमध्ये विराजन्मणि-
द्वीपे कल्पकवाटिकापरिवृत्ते कादम्बवाद्युज्ज्वले ।
रत्नस्तम्भसहस्रनिर्मितसभामध्ये विमानोत्तमे
चिन्तारत्नविनिर्मितं जननि ते सिंहासनं भावये ॥१॥

एणाङ्गानलभानुमण्डललसच्छीचक्रमध्ये स्थितां
बालार्कद्युतिभासुरां करतलैः पाशाङ्कुशौ विभ्रतीम् ।
चापं बाणमपि प्रसन्नवदनां कौसुम्भवस्त्रान्वितां
तां त्वां चन्द्रकलावतंसमुकुटां चारुस्मितां भावये ॥२॥

ईशानादिपदं शिवैकफलकं रत्नासनं ते शुभं
पाद्यं कुंकुमचन्दनादिभरितैरर्घ्यं सरत्नाक्षतैः ।
शुद्धैराचमनीयकं तव जलैर्भक्त्या मया कल्पितं
कारुण्यामृतवारिधे तदखिलं सन्तुष्टये कल्पताम् ॥३॥

लक्ष्ये योगिजनस्य रक्षितजगज्जाले विशालेक्षणे
प्रालेयाम्बुपटीरकुंकुमलत्कपूरमिश्रोदकैः ।
गोक्षीरैरपि नारिकेलसलिलैः शुद्धोदकैर्मन्त्रितैः
स्नानं देवि धिया मयैतदखिलं सन्तुष्टये कल्पताम् ॥४॥

ह्रींकाराङ्कितमन्त्रलक्षिततनो हेमाचलात्संचितैः
रत्नैरुज्ज्वलमुत्तरीयसहितं कौसुम्भवर्णाशुकम् ।
मुक्तासन्ततियज्ञसूत्रममलं सौवर्णतन्तूद्भवं
दत्तं देवि धिया मयैतदखिलं सन्तुष्टये कल्पताम् ॥५॥

हंसैरप्यतिलोभनीयगमने हारावलीमुज्ज्वला
 हिन्दोलद्युतिहीरपूरिततरे हेमाङ्गदे कङ्कणे ।
 मञ्जीरौ मणिकुण्डले मुकुटमप्यर्धेन्दुचुडामणि
 नासामौक्तिकमङ्गुलीयकटकौ काञ्चीमपि स्वीकु ॥६॥

सर्वाङ्गे घनसारकुङ्कुमघनश्रीगन्धपङ्काङ्कितं
 कस्तूरीतिलकं च भालफलके गोरोचनापत्रकम् ।
 गण्डादर्शनमण्डले नयनयोर्दिव्याञ्जनं तेऽञ्चितं
 कण्ठाब्जे मृगनाभिपङ्कममलं त्वत्प्रीतये कल्पताम् ॥७॥

कल्हारोत्पलमल्लिकाकुरवकैः सौवर्णपङ्केरुहै-
 र्जातीचम्पकमालतीबकुलकैर्मन्दारकुण्डभिः ।
 केतक्या करवीरकैर्बहुविधैः कल्पताः स्रजो मालिका
 संकल्पेन समर्पयामि वरदे सन्तुष्टये गृह्यताम् ॥८॥

हन्तारं मदनस्य नन्दयसि यैरङ्गैरनङ्गाज्ज्वलै-
 र्यैर्भृङ्गावालीलकुन्तलभरैर्वेधनास तस्याशयम् ।
 तानीमानि तवाम्ब कामलतराण्यामोदलीलागृहा-
 ण्यामोदाय दशाङ्गगुलघृतधूपैरहं धूपये ॥९॥

लक्ष्मीमुज्ज्वलयामि रत्ननिबहोद्भास्वत्तरे मान्दरे
 मालारूपवल्गुत्वैर्माणमयस्तम्भेषु संभावितैः ।
 चित्रैर्हाटकपुत्रिकाकरधृतैर्गव्यैश्च तैर्वधितैः
 दिव्यैर्दीपगणैर्धिया गिरिसुते संतुष्टये कल्पताम् ॥१०॥

ह्रींकारेदवरि तप्तहाटककृतैः स्थालोसहस्रैर्भृतं
 दिव्यान्नं धृतसूपशाकभरितं चित्रान्नभेदं तथा ।
 दुग्धान्नं मधुशर्करादधियुतं माणिक्यपात्रं स्थितं
 माषापूपसहस्रमम्ब सफल नैवेशमावेदये ॥११॥

सच्छायैर्वरकेतकीदलरुचा ताम्बूलवल्लीदलैः

पूगैर्भूरिगुणैः सुगन्धिमधुरैः कर्पूरखण्डोज्ज्वलैः ।

मुक्ताचूर्णावराजितैर्बाहुविधैर्ववत्राम्बुजामोदगैः

पूर्णास्नकलार्चिका तस्य मुदे न्यस्ता पुरस्तादुमे ॥१२॥

कन्याभिः कमनीयकान्तिभिरलंकारामलारार्तिका—

पात्रे मौक्तिकचित्रपङ्क्तिविलसत्कर्पूरदीपालिभिः ।

ततत्तालमृदङ्गगीतसहितं नृत्यत्पदाम्भोरुहं

मन्त्राराधनपूर्वकं सुविहितं नीराजनं गृह्यताम् ॥१३॥

लक्ष्मीमौक्तिकलक्षकल्पितसितच्छत्रं तु धत्ते रसा-

दिन्द्राणी च रतिश्च चामरवरे धत्ते स्वयं भारती ।

वीणामेणविलोचनाः सुमनसां नृत्यन्ति तद्रागव-

द्भावैराङ्गिकसात्विकैः स्फुटरसं मातस्तदालोक्यताम् ॥१४॥

ह्रींकारत्रयसंपुटेन मनुनोपास्ये त्रयीमौलिभिः—

वर्क्यैर्लक्ष्यतनोस्तव स्तुतिविधौ को वा क्षमेताम्बिके ।

संलपाः स्तुतयः प्रदक्षिणशतं संचार एवास्तु ते

संवेशो नमसः सहस्रमखिलं त्वत्प्रीतये कल्पताम् ॥१५॥

श्रीमन्त्राक्षरमालया गिरिसुतां यः पूजयेच्चेतसा

सन्ध्यासु प्रतिवासरं सुनियतस्तत्यामलं स्यान्मनः ।

वितांभोरुहमण्डपे गिरिसुता नृत्यं विधत्ते रसा—

द्वाणी वक्त्रसरोरुहे जलधिजा गेहे जगन्मङ्गला ॥१६॥

इति गिरिवरपुत्रीपादराजीवभूषा

भुवनममलयन्ती सूक्तिमौरभ्यसारेः ।

शिवपदमकरन्दस्यन्दिनीयं निबद्धा

मदयतु कविमृङ्गान्मातृकापुष्पमाला ॥१७॥

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीमदाद्यशंकर

भगवत्पादाचार्यवर्येण प्रणीता श्रीमन्त्रमातृकापुष्पमाला सम्पूर्णा ॥ ॐ

अथ सङ्गमालामन्त्रः ।

अस्य श्रीसङ्गमालामन्त्रस्य, उपस्थाधिष्ठायी वरुणादित्य-
ऋषये नमः शिरसे, गायत्रीछन्दसे नमः मुखे, ललितादेवतायै
नमः हृदये. कण्डैलहीं बीजाय नमः गुह्ये, हसकहलहीं शक्तये नमः
पादयोः, सकलहीं कीलकाय नमः नभौ, श्रीललितादेवताप्रसादसिद्धयर्थं
पाठे विनियोगाय नमः सर्वाङ्गे । कूटत्रयद्विरावृत्या करषडङ्गन्यासौ ।

ध्यानम्

पद्मरागप्रतीकाशां त्रिनेत्रां चन्द्रशेखराम् ।
नवरत्नलसद्भूषा भूषितापादमस्तकाम् ॥१॥
पाशाङ्कुशौ पुष्पशरान् दधती पुण्ड्रचापकम् ।
पूर्णतारुण्यलावण्यतरङ्गतकलेवराम् ॥

स्वसमानाकारवेषकामेशाऽल्लेषसुन्दराम् ॥२॥

इति ध्यात्वा मानसैः सम्पूज्य ।

ॐ ऐं ह्रीं श्रीं ॐ नमस्त्रिपुरसुन्दरि हृदयदेवि शिरोदेवि
शिखादेवि कवचदेवि नेत्रदेव्यस्त्रदेवि कामेश्वरि भगमालिनि नित्य-
क्लिप्ते भेरुण्डेवह्निवासिनि महावज्रेश्वरि शिवदूति त्वरिते कुलसुन्दरि
नित्ये नीलपताके विजये सर्वमङ्गले ज्वालामालिनि चित्रे महानित्ये
परमेश्वरपरमेश्वरि मित्रीशमयि षष्ठीशमय्युड्डीशमयि चर्यानाथमयि
लोषामुद्रामय्यगस्तमयि कालतापनमयि धर्माचार्यमयि मुक्तकेशी-
श्वरमयि दीपकलानाथमयि विष्णुदेवमयि प्रभाकरदेवमयि तेजोदेवमयि
मनोजदेवमयि कल्याणदेवमयि रत्नदेवमयि वासुदेवमयि श्रीरामा-
नन्दमय्याणिमासिद्धे लघिमासिद्धे महिमासिद्धे ईशित्वसिद्धे वशित्व-
सिद्धे प्राकाम्यसिद्धे भुक्तिसिद्धे इच्छासिद्धे प्राप्तिसिद्धे सर्वकाम
सिद्धे ब्राह्मि माहेश्वरि कौमारि वैष्णवि वाराहि माहेन्द्रि चामुण्डे
महालक्ष्मी सर्वसंक्षोभिणि सर्वविद्राविणि सर्वाकषिणि सर्वाशङ्करि

सर्वोन्मादिनि सर्वोमहाह्वुशे सर्वोखेचरि सर्वोबीजे सर्वोयोने सर्व-
 त्रिखण्डे त्रैलं क्यमोहनचक्रस्वामिनि प्रकटयोगिनि कामाकर्षणि बुध्या
 कर्षण्यहङ्कारकर्षणि शब्दाकर्षणि स्पर्शकर्षणि रूपाकर्षणि रसाकर्षणि
 गन्धाकर्षणि चित्ताकर्षणि धैर्याकर्षणि स्मृत्याकर्षणि नामाकर्षणि बीजा
 कर्षण्यात्माकर्षण्यमृताकर्षणि शरीरकर्षणि सर्वांशपरिपूरकचक्रस्वामिनि
 गुप्तयोगिन्यनङ्गकुसुमेऽनङ्गमेखलेऽनङ्गमदनेऽनङ्गमदनातुरेऽनङ्गरे-
 खेऽनङ्गवेगिन्यनङ्गाकुशेऽनङ्गमालिनि सर्वसंक्षोभणपचक्रस्वामिनि
 गुण्वतरयोगिनि सर्वसंक्षोभाण सर्वाविद्राविणि सर्वाकर्षणि सर्वाह्ला-
 दिनि सर्वासभमोहिनि सर्वास्तम्भिनि सञ्जृम्भिणि सर्वावशङ्करि
 सर्वारञ्जिनि सर्वोन्मादिनि सर्वार्थसाधिनि सर्वसम्पत्तिपूरणि सर्व-
 मन्त्रमयि सर्वद्वन्द्वक्षयङ्करि सर्वसौभाग्यदायकचक्रस्वामिनि सम्प्रदाय
 योगिनि सर्वसिद्धिप्रदे सर्वसम्पत्प्रदे सर्वप्रियङ्करि सर्वमङ्गलकारिणि
 सर्वकामप्रदे सर्वदुखविमोचिनि सर्वमृत्युप्रशमनि सर्वविघ्ननिवारिणि
 सर्वाङ्गसुन्दारि सर्वसौभाग्यदायिनि सर्वार्थसाधकचक्रस्वामिनि कुलो-
 त्तीर्णयोगिनि सर्वाज्ञे सर्वाशक्ते सर्वेश्वर्यप्रदे सर्वज्ञानमयि सर्व-
 व्याधिविनाशिनि सर्वोधारस्वरूपे सर्वपापहरे सर्वानन्दमयि सर्व
 रक्षास्वरूपाणि सर्वेषितप्रदे सर्वरक्षाकरचक्रस्वामिनि निगर्भयोगिनि
 वशिनि कामेश्वरि मोदिनि विमलेऽरुणे जयिनि सर्वेश्वरि कौर्त्तानि सर्व-
 रोगहरचक्रस्वामिनि रहस्ययोगिनि वाणिनि चापिनि पाशिन्यङ्कुशिनि
 महाकामेश्वरि महावजेश्वरि महाभगमागिनि महाश्रीसुन्दारि सर्वासिद्धि
 प्रदचक्रस्वामिन्यतिरहस्ययोगिनि श्रीश्रीमहाभट्टारिके सर्वानन्दमय-
 चक्रस्वामिनि परापररहस्ययोगिनि त्रिपुरेत्रिपुरेशि त्रिपुरसुन्दरि
 त्रिपुरवासिनि त्रिपुराश्रीस्त्रिपुरमालिनि त्रिपुरामिद्धे त्रिपुराभवे महा-
 त्रिपुरसुन्दरि महानहेश्वरे महामहाराज्ञि महामहाशक्ते महामहागुप्ते
 महामहाज्ञप्ते महामहानन्दे महामहास्पन्दे महामहाशये महामहा-
 श्रीचक्र नगरसाम्राज्ञि नमस्ते नमस्ते स्वाहा ।

श्रीं ह्रीं ऐं ॐ श्री परदेवतार्पणमस्तु ॥ इति खङ्गमालामन्त्र समाप्तः ।

अथ नमोऽन्तशक्तिमालामंत्रनामावलिः ॥

॥संकल्पः॥ अद्येत्यादि० मम श्रीराजराजेश्वरीमहात्रिपुरसुंदरी-
देवताप्रसादसिद्धिद्वारा सर्वाभीष्टांसिद्धयर्थं शक्तिमालामंत्रनामाभिः
अमुकद्रव्यसमर्पणं करिष्ये ।

अस्य श्रीनमोऽन्तशक्तिमालामंत्रस्य । पूर्ववत् ऋष्यादिन्या-
सान्विधाय करषडंगं कृत्वा अरुणां करुणेति ध्यात्वा मानसोपचारैः
संपूज्य योनिमुद्रया प्रणम्य नामानि पठेत् ॥

ऐं ह्रीं श्रीं नमस्त्रिपुर सुंदर्यै नमः ।

३ हृदयदेव्यै	नमः ।	३ नीलपताकायै	„ ।
३ शिरोदेव्यै	„ ।	३ विजयायै	„ ।
३ शिखादेव्यै	„ ।	३ सर्वमंगलायै	„ ।
३ कवचदेव्यै	„ ।	३ ज्वालामालिन्यै	„ ।
३ नेत्रदेव्यै	„ ।	३ चित्रायै	„ ।
३ अस्त्रदेव्यै	„ ।	३ महानित्यायै	„ ।
३ कामेश्वर्यै	„ ।	३ परमेश्वरपरमेश्वर्यै	„ ।
३ भगमालिन्यै	„ ।	३ मित्रीशमर्यै	„ ।
३ नित्यक्लिन्नयै	„ ।	३ षष्ठोशमर्यै	„ ।
३ भेरुंडायै	„ ।	३ उड्डोशमर्यै	„ ।
३ वह्निवासिन्यै	„ ।	३ चर्यानाथमर्यै	„ ।
३ महावज्रेश्वर्यै	„ ।	३ लोपामुद्रामर्यै	„ ।
३ शिवदूत्यै	„ ।	३ अगस्त्यमर्यै	„ ।
३ त्वरितायै	„ ।	३ कालतापनमर्यै	„ ।
३ कुलसुंदर्यै	„ ।	३ धर्माचार्यमर्यै	„ ।
३ नित्यायै	„ ।	३ मुक्तकेशीश्वरमर्यै	„ ।

३ दीपकलानाथमय्यै " ।
 ३ विष्णुदेवमय्यै " ।
 ३ प्रभाकरदेवमय्यै " ।
 ३ तेजोदेवमय्यै " ।
 ३ मनोजदेवमय्यै " ।
 ३ कल्याणदेवमय्यै " ।
 ३ रत्नदेवमय्यै " ।
 ३ वासुदेवमय्यै " ।
 ३ श्रीरामानंदमय्यै " ।
 ३ अणिमार्गसिद्धयै " ।
 ३ लघिमार्गसिद्धयै " ।
 ३ महिमार्गसिद्धयै " ।
 ३ ईशित्वसिद्धयै " ।
 ३ वसिष्ठसिद्धयै " ।
 ३ प्राकाम्यसिद्धयै " ।
 ३ मुक्तिसिद्धयै " ।
 ३ ईच्छासिद्धयै " ।
 ३ प्राप्तिासिद्धयै " ।
 ३ सर्वकामसिद्धयै " ।
 ३ ब्राह्मै " ।
 ३ माहेश्वर्यै " ।
 ३ कौमार्यै " ।
 ३ वैष्णव्यै " ।
 ३ वाराह्यै " ।
 ३ माहेन्द्रै " ।
 ३ चामुण्डायै " ।
 ३ महालक्ष्म्यै " ।

३ सर्वसंक्षोभिण्यै " ।
 ३ सर्वविद्राविण्यै " ।
 ३ सर्वाकर्षिण्यै " ।
 ३ सर्ववशंकर्यै " ।
 ३ सर्वोन्मादिन्यै " ।
 ३ सर्वपहाकुंशायै " ।
 ३ सर्वखेचर्यै " ।
 ३ सर्ववीजायै " ।
 ३ सर्वयोन्यै " ।
 ३ सर्वत्रिवंडायै " ।
 ३ त्रैलोक्यमोहनचक्र
 स्वामिन्यै " ।
 ३ प्रकटयोगिन्यै " ।
 ३ कामाकर्षिण्यै " ।
 ३ बुद्ध्याकर्षिण्यै " ।
 ३ अहंकाराकर्षिण्यै " ।
 ३ शब्दाकर्षिण्यै " ।
 ३ स्पर्शाकर्षिण्यै " ।
 ३ रूपाकर्षिण्यै " ।
 ३ रसाकर्षिण्यै " ।
 ३ गंधाकर्षिण्यै " ।
 ३ चित्ताकर्षिण्यै " ।
 ३ धैर्याकर्षिण्यै " ।
 ३ स्मृत्याकर्षिण्यै " ।
 ३ नामाकर्षिण्यै " ।
 ३ बीजाकर्षिण्यै " ।
 ३ आत्माकर्षिण्यै " ।

३ अमृताकर्षिण्यै	॥	३ सर्वसंपत्तिपूरिण्यै	॥
३ शरीराकर्षिण्यै	॥	३ सर्वमंत्रमय्यै	॥
३ सर्वाशापरपूरकचक्र-		३ सर्वद्वंद्वक्षयंकयै	॥
स्वामिन्यै	॥	३ सर्वसौभाग्यदायक	
३ गुप्तयोगिन्यै	॥	चक्रस्वामिन्यै	॥
३ अनंगकुसुमायै	॥	३ संप्रदाययोगिन्यै	॥
३ अनंगमेखलायै	॥	३ सर्वसिद्धिप्रदायै	॥
३ अनंगमदनायै	॥	३ सर्वसंपत्प्रदायै	॥
३ अनंगमदनातुरायै	॥	३ सर्वप्रियंकयै	॥
३ अनंगरेखायै	॥	३ सर्वमंगलकारिण्यै	॥
३ अनंगवोगन्यै	॥	३ सर्वकामप्रदायै	॥
३ अनंगाङ्कुशायै	॥	३ सर्वदुःखविमोचिन्यै	॥
३ अनंगमालिन्यै	॥	३ सर्वमृत्युप्रशमन्यै	॥
३ सर्वसंक्षोभणचक्र-		३ सर्वविघ्ननिवारिण्यै	॥
स्वामिन्यै	॥	३ सर्वाङ्गसुन्दर्यै	॥
३ गुप्ततरयोगिन्यै	॥	३ सर्वसौभाग्यदायिन्यै	॥
३ सर्वसंक्षोभिण्यै	॥	३ सर्वार्थसाधकचक्र-	
३ सर्वविद्राविण्यै	॥	स्वामिन्यै	॥
३ सर्वाकर्षिण्यै	॥	३ कुलोत्तीर्णयोगिन्यै	॥
सर्वाह्वलादन्यै	॥	३ सर्वज्ञायै	॥
३ सर्वसंमोहिन्यै	॥	३ सर्वशक्त्यै	॥
३ सर्वस्तंभिण्यै	॥	३ सर्वैश्वर्यप्रदायै	॥
३ सर्वबृभिण्यै	॥	३ सर्वज्ञानमय्यै	॥
३ सर्ववशंकयै	॥	३ सर्वव्याधिविनाशिण्यै	॥
३ सर्वरंजिन्यै	॥	३ सर्वाधारस्वरूपायै	॥
३ सर्वोन्मादिन्यै	॥	३ सर्वपापहरायै	॥
३ सर्वार्थसाधिन्यै	॥	३ सर्वानन्दमय्यै	॥

३ सर्वेप्सितप्रदायै	„ ।	३ अतिरहस्ययोगिन्यै	„ ।
३ सर्वरक्षाभवरूपिण्यै	„ ।	३ श्रीमहाभट्टारिकायै	„ ।
३ सर्वरक्षाकरचक्र		३ सर्वानंदमयचक्र	
स्वामिन्यै	„ ।	स्वामिन्यै	„ ।
३ निगर्भयोगिन्यै	„ ।	३ परापररहस्य	
३ बशिन्यै	„ ।	योगिन्यै	„ ।
३ कामेश्वर्यै	„ ।	३ त्रिपुरायै	„ ।
३ मोदिन्यै	„ ।	३ त्रिपुरेद्वयै	„ ।
३ विमलायै	„ ।	३ त्रिपुरसुंदर्यै	„ ।
३ अरुणायै	„ ।	३ त्रिपुरवासिन्यै	„ ।
३ जयिन्यै	„ ।	३ त्रिपुराश्रीयै	„ ।
३ सर्वेश्वर्यै	„ ।	३ त्रिपुरमालिन्यै	„ ।
३ कौलिन्यै	„ ।	३ त्रिपुरासिद्धयै	„ ।
३ सर्वरोगहरचक्र-		३ त्रिपुरांबायै	„ ।
स्वामिन्यै	„ ।	३ महात्रिपुरसुंदर्यै	„ ।
३ रहस्ययोगिन्यै	„ ।	३ महामहेश्वर्यै	„ ।
३ बाणिन्यै	„ ।	३ महामहारास्यै	„ ।
३ चापिन्यै	„ ।	३ महामहाशक्त्यै	„ ।
३ पाशिन्यै	„ ।	३ महामहागुप्तायै	„ ।
३ अंकुशिन्यै	„ ।	३ महामहासप्तायै	„ ।
३ महाकामेश्वर्यै	„ ।	३ महामहानंदायै	„ ।
३ महावज्रेश्वर्यै	„ ।	३ महामहास्पंदायै	„ ।
३ महाभगमालिन्यै	„ ।	३ महामहाशयायै	„ ।
३ महाश्रीसुंदर्यै	„ ।	३ महामहाश्रीचक्रे	
३ सर्वसिद्धिप्रदचक्र		नगर साम्राज्यै	„ ।
स्वामिन्यै		३ नमस्तेनमस्ते स्वाहा	„ ।

इति खड्गमालानामानि ।

“अथ श्रीसौभाग्याष्टोत्तरशतनामस्तोत्रम्” ।

“संकल्पः” अद्येत्यादि मम श्रीराजराजेश्वरी महात्रिपुरसुंदरी देवताप्रसादसिद्धिद्वारा सर्वाभीष्टसिद्धर्थं श्रीसौभाग्याष्टोत्तरशतनामस्तोत्रपाठारूपं कर्म करिष्ये ॥

अस्य श्रीसौभाग्याष्टोत्तरशतनाम स्तोत्रमंत्रस्य आनंदभैरव-
ऋषिः । अनुष्टुप्छंदः । श्री महात्रिपुरसुंदरी देवता । ऐं बीजं ।
सौःशक्तिः । क्लीं कीलकम् । श्री महात्रिपुरसुंदरी प्रसादसिद्धर्थे
पाठेविनियोगः ॥ ऋष्यादिन्विन्यस्य ॥ मूलेन द्विरावृत्या करषडंगं
विधाय ध्यायेत् । यथा—

आनंदभैरवऋषेय नमः शिरसि नम अनुष्टुप्छंद से मुखे । श्री
महात्रिपुरसुंदरी देवतायै नमः हृदये । ऐं बीजाय नमः गुह्ये ।
सौः शक्तये नमः पादयोः । क्लीं कीलकाय नमः नामौ । मम
श्री महात्रिपुरसुंदरीप्रसादसिद्धर्थे पाठे विनियोगाय नमः सर्वांगे ।
कूटत्रयेण द्विरावृत्या करषडंगौ ॥

॥ ध्यानम् ॥

बालार्कमंडलाभासां चतुर्बाहुं त्रिलोचनाम् ।

पाशांकुशधनुर्बाणा धारयंती शिवां भजे ॥

इति ध्यात्वा मानसैः संपूज्य योनिमुद्रया प्रणमेत् ।

॥ अथ नमोन्तसौभाग्याष्टोत्तरशतनामावलि ॥

॥ संकल्पः ॥ अद्येत्यादि० मम श्रीराजराजेश्वरीमहात्रिपुरसुंदरीदेवता
सिद्धिद्वारा सर्वाभीष्टसिद्धर्थं सौभाग्याष्टोत्तरशतनामभिः अमुक-
द्वयसमर्पणं करिष्ये ।

अस्यश्री सौभाग्याष्टोत्तरशतनाम मालामंत्रत्येत्यादि पूर्ववत्
ऋष्यादिन्यासान्विधाय करषडंगं कृत्वा बालार्कतुध्यात्वा
मानसोपचारैः संपूज्य योनिमुद्रयाप्रणम्य नामानिपठेत् ॥

ऐं ह्रीं श्रीं ऐं क्लीं सौः

परमानंदलहरी परचेतन्यर्षीपिका ।
 स्वयंप्रकाशकिरणा नित्यवेभवशालिनी ॥१॥
 विशुद्धकेवलाखंडा सत्यकालात्मरूपिणी ।
 आदिमध्यान्तरहिता महामायाविलासिनि ॥२॥
 गणपात्रपरिच्छेत्री सर्वतत्त्वविकासिनी ।
 स्त्रीपुंसभावरसिका जगत्सर्गादिलंपटा ॥३॥
 अशेषनामरूपादिभेदाभेदितविभ्रमा ।
 अनादिवासनारूपा वासनोद्यत्प्रपंचिका ॥४॥
 प्रपंचोपशमप्रौढा चराचरजगन्मयी ।
 समस्तजगदाधारा सर्वसन्जीवनीत्सुका ॥५॥
 भक्तचिन्तामयानंतविधवैभवविग्रहा ।
 शृंगरादिनवप्रौढ रसानुगुण संभ्रमा ॥६॥
 सर्वाकर्षणवदयादि सर्वकर्मधुरंधरा ।
 विज्ञानपरमानंदविद्या संतानसिद्धिदा ॥७॥
 आयुरारोग्यसौभाग्यबलश्रीकीर्तिभाग्यदा ।
 धनधान्यमणिवस्त्रभूषालेपनमाल्यदा ॥८॥
 गृहग्राममहाराज्यसाम्राज्य सुखदायिनी ।
 सप्तांगकुलसंपूर्णसार्वभौमपदप्रदा ॥९॥
 ब्रह्माविष्णुशिवेन्द्रादिपदविभ्रालक्षणा ।
 मुक्तिमुक्तिमहाभक्ति विरक्त्याद्वैतवादिनी ॥१०॥
 निग्रहानुग्रहापेक्षानिर्णितश्रीपदान्विता ।
 परकायप्रवेशादियोगसिद्धिप्रदायिनी ॥११॥
 सृष्टसजीवनप्रौढा दुष्टसंहारसिद्धिदा ।
 लीलाविनिर्मितानेककोटिब्रह्मांडमंडला ॥१२॥

एकानेकात्मिका नानारूपिण्यद्वाग्नेश्वरी ।
 शिवशक्तिमयी नित्यशृंगारेकरसप्रिया ॥१३॥
 तुष्टा पुष्टा परिच्छिन्ना नित्ययौवनमोहिनी ।
 समस्तदेवतारूपा सर्वदेवाधिदेवता ॥१४॥
 देवर्षिपितृसिद्धादियोगिनीभैरवात्मिका ।
 पुत्रमित्रकलत्रादिवंधुसर्वस्वरूपिणी ॥१५॥
 मंत्रस्तोत्रमहायंत्रवज्रादि पुष्टिकात्मिका ।
 निधिसिद्धिमणिमुद्राशस्त्रास्त्रयुधभासुरा ॥१६॥
 छत्रचामरवादित्रपताकाढ्यजनान्विता ।
 हस्त्यश्वरथपादादिमातृसेनेशसेविता ॥१७॥
 पुरोहितकुलाचार्यगुरुशिष्यादिसेविता ।
 सुधासमुद्रमध्योद्यत्सुरद्रुमनिवासिनी ॥१८॥
 मणिद्विपांतरप्रोद्यत्कदंबवनवासिनी ।
 चिन्तामणिगृहान्तस्था महामण्डल मध्यगा ॥१९॥
 रत्नसिंहासनप्रोद्यत् शिवमंचाधिशायिनी ।
 सदाशिवमहालिंगमूलसंपृष्टयोनिना ॥२०॥
 अन्योन्यलिगसंघर्षकंडूसंक्षुब्धमानसा ।
 कलोद्यद्विदुकार्याद्याश्चर्यनाद परंपरा ॥२१॥
 नादांतानंदसंदोहस्वयंढ्यक्तवचोमृता ।
 कामराजमहातंत्ररहस्याचारदक्षिणा ॥२२॥
 मकारपंचकोद्भूतप्रौढांतोल्लाससुंदरी ।
 श्रोचक्रराजनिलयाश्रीविद्यामंत्रविग्रहा ॥२३॥
 अखंडसच्चिदानंदशिवशक्त्यैकरूपिणी ।
 त्रिपुरात्रिपुरेशानीमहात्रिपुरसुंदरी ॥२४॥

त्रिपुरावासरसिका त्रिपुराश्रीस्वरूपिणी ।
 महापद्मवनांतस्था महात्रिपुरमालिनी ॥२५॥
 महात्रिपुरसिद्धांवा महाश्रीत्रिपुराविका ।
 नवचक्रमहादेवी महात्रिपुरमैरवी ॥२६॥
 श्रीमाता ललिता बाला राजराजेश्वरी तथा ।
 उत्पत्तिस्थितिसंहारचक्रचक्र नवासिनी ॥२७॥
 भूचक्रवासरसिका मेरुचक्रनिवासिनी ।
 कालचक्रभ्रमोन्नद्धज्योतिश्चक्रप्रवर्तिनी ॥२८॥
 अद्धमेरुकचक्रस्था सर्वलोकमहेश्वरी ।
 वल्मीकपूरमध्यस्था जंबूवननिवासिनी ॥२९॥
 अनलाचक्रचक्रस्था व्याघ्रचक्रनिवासिनी ।
 श्रीकालहस्तिनिलयाकाशोपुरनिवासिनी ॥३०॥
 श्रमत्केलासनिलयाद्वादशांतमहेश्वरी ।
 श्रीषोडशांतमध्यस्था सर्ववेदान्तलक्षिता ॥३१॥
 श्रुतिस्मृतिपुराणेतिहासागमकुलेश्वरी ।
 भूतभौक्तितन्मात्रदेवता प्राणहृन्मयी ॥३२॥
 जीवेश्वरब्रह्मरूपो त्रिगुणाढया गुणात्मिका ।
 अवस्थात्रयनिर्मुला वाग्रमोमा थहेश्वरी ॥३३॥
 गायत्री भूवनेशानी दुर्गा काल्यादिरूपिणी ।
 मत्स्यकूर्मवराहादिनानोवेशविलासिनी ॥३४॥
 महायोगीश्वराराध्या महावीरवरप्रदा ।
 सिद्धेश्वरकुलाराध्यश्रीमच्छारणभैरवा

सौः क्लीं ऐं श्रीं ह्रीं हे ॥३५॥

इति श्रीरुद्रयामले सौभाग्याष्टोत्तर नाम स्तोत्रम् ॥

अनेन श्रीसौभाग्याष्टोत्तरशतनामस्तोत्रजपाखेन कर्मण्य भगवती
 श्रीराजराजेश्वरी महात्रिपुरसुंदरीदेवता तृप्रीयताम् ॥ ॐ तत्स ॥

हिं ह्रीं श्रीं ऐं क्लीं सौः परमानंदलहयै नमः ।

„ परचैतन्यदापिकायै „ ।	„ जगत्सर्गादिलंपटायै „ ।
„ स्वयंप्रकाशकिरणायै „ ।	„ अशेषनामरूपादिभेदा
„ नित्यवैभवशालिन्यै „ ।	भेदितविभ्रमायै „ ।
„ विशुद्धकेवलखंडायै „ ।	„ अनादिवासनारूपायै „ ।
„ सत्यकालात्मरूपण्यै „ ।	„ वासनोद्यत्प्रपंचकायै „ ।
„ आदिमध्यान्तरहेतायै „ ।	„ प्रपंचोपशमप्रौढायै
„ महामायाविलासिन्यै „ ।	„ चराचरजगन्मय्यै „ ।
„ गणपात्रपरिच्छेद्यै „ ।	„ समस्तजगदाधारायै „ ।
„ सर्वतत्त्वविकारिण्यै ^{१०} „ ।	„ सर्वसंजीवनोत्सुकायै „ ।
„ स्त्रापु सभावरसिकयै „ ।	

„ यत्तच्चिन्तामयानंतविधवैभवविग्रहायै ^{२०} „ ।	
„ शृंगारादिनवप्रौढारसानुगुण संभ्रमायै „ ।	
„ सर्वाकर्षणवश्यादसर्वकर्मधुरंधरायै „ ।	
„ विज्ञानपरमानंदवेद्यासंतानसिद्धिदायै „ ।	
„ आयुरारोग्यसौभाग्यबलश्रीकीर्तिभाग्यदायै „ ।	
„ धनधान्यमणिवस्त्रभूषालेपनमाल्यदायै „ ।	
„ गृहग्राममहाराज्यसाम्राज्यसुखदायिन्यै „ ।	
„ सप्तांगकुलमूर्गासार्वभौमपदप्रदायै „ ।	
„ ब्रह्माविष्णुशिवेन्द्रादिपदाविभ्रमलक्षणायै „ ।	
„ भुक्तिमुक्तिमहाभाक्ताविरक्त्याद्वैतवादिन्यै „ ।	
„ निगृहानुगृहापेक्षानिर्णितश्रोत्रप्रदान्वितायै ^{३०} „ ।	
„ परकायप्रवेशादियोगसिद्धिप्रदायिन्यै „ ।	
„ शिष्टसज्जीवनप्रौढायै „ ।	
„ दुष्टसंहारसिद्धिदायै „ ।	
„ लीलाविनिर्भित्तानेककोटब्रह्मांडमंडलायै „ ।	

- ३ एकानेकात्मिकायै नमः ।
 „ नानारूपिण्यै „ ।
 „ अर्धा गनेश्वर्यै „ ।
 „ शिवशक्तिमय्यै „ ।
 „ नित्यशृंगारैकरसप्रियायै „ ।
 „ तुष्टापुष्टापरिच्छिन्नायै „ ।
 „ नित्ययौवनमोहिन्यै „ ।
 „ समस्तदेवतारूपायै „ ।
 „ सर्वदेवाधिदेवतायै „ ।
 „ देवर्षिपितृसिद्धादियोगिनी-
 भै वात्मिकायै „ ।
 „ पुत्रमित्रकलत्रादिवंधु
 सर्वस्वरूपिण्यै „ ।
 „ मंत्रस्तोत्रमहायंत्रव्रजादि-
 पुष्टिकात्मिकायै „ ।
 „ निधिसिद्धिमणिमुद्रा-
 शस्त्राद्यायुधभासुरायै „ ।
 „ छत्रचामरवादित्रपताका
 व्यजनान्वितायै „ ।
 „ हस्त्यश्वरथपादादि-
 मानुसेनेशसेवितायै „ ।
 „ पुरोहितकुलाचार्यागुरु-
 शिष्यादिसेवितायै^{५०} „ ।
 „ सुधासमुद्रमध्योद्यत्सुर-
 द्रुमनिवासिन्यै „ ।
 „ मणिद्विपांतरप्रोद्यत्कंदव-
 ननवासिन्यै „ ।

- ३ चिन्तामणिगृहान्तस्थायै नमः ।
 „ महामण्डलमध्यगायै „ ।
 „ रत्नसिंहासनप्रोद्यत्शिव-
 मंचाधिशायिन्यै „ ।
 „ सदाशिवमहालिङ्ग-
 मूलसस्पृष्टयानिकायै „ ।
 „ अन्योन्यलिङ्गमंघर्ष
 कंदूसंक्षुब्धमानसायै „ ।
 „ कलोद्यद्विदुकार्याद्या-
 श्रयणादपरंपरायै „ ।
 „ नादांतानंदसंदोहस्वयं-
 व्यक्तवचोमृतायै „ ।
 „ कामराजमहातंत्ररहस्या-
 चारदक्षिणायै^{५०} „ ।
 „ मकारपंचकाद्भूत-
 प्रौढांतोल्हाससुंदर्यै „ ।
 „ श्रीचक्रराजनिलयायै „ ।
 „ श्रीविद्यायै „ ।
 „ मंत्रविग्रहायै „ ।
 „ अखण्डसांश्रदानदशिव-
 शक्त्यैक्यरूपिण्यै „ ।
 „ त्रिपुरायै „ ।
 „ त्रिपुरेशायै „ ।
 „ महात्रिपुरसुंदर्यै „ ।
 „ त्रिपुराबासरसिकायै „ ।
 „ त्रिपुराश्रीस्वरूपिण्यै^{५०} „ ।

૩ મહાપદ્મવનાંતસ્થાયૈ નમઃ ।	૩ શ્રીકાલહસ્તિનિલયાયૈ નમઃ ।
„ મહાત્રિપુરમાલિન્યૈ „ ।	„ કાશીપુરનિવાસિન્યૈ „ ।
„ મહાત્રિપુરસિદ્ધામ્બાયૈ „ ।	„ શ્રોમત્કૈલાસનિલયાયૈ „ ।
„ મહાશ્રીત્રિપુરાંબિકાયૈ „ ।	„ દ્વાદશાંતમહેશ્વરૈ „ ।
„ નવચક્રમહાદેવ્યૈ „ ।	„ શ્રીષોડશાંતમધ્યસ્થાયૈ „ ।
„ મહાત્રિપુરભૈરવ્યૈ „ ।	„ સર્વવેદાન્તલક્ષિતાયૈ „ ।
„ શ્રીમાત્રે „ ।	„ શ્રુતિસ્મૃતિપુરાણેતિહા- સાગમકુલેશ્વર્યૈ „ ।
„ લલિતાયૈ „ ।	„ ભૂતભૌતિકતન્માત્ર- દેવતાપ્રાણહૃન્મયૈ „ ।
„ બાલાયૈ „ ।	„ જીવેશ્વરબ્રહ્મરૂપ- ત્રિગુણાઢયાગુણાત્મિકાયૈ „ ।
„ રાજરાજેશ્વર્યૈ ૯૦ „ ।	„ અવસ્થાત્રયનિર્મુક્તાયૈ ૧૦૦ „ ।
„ ઉત્પત્તિસ્થિતિસંહાર- ચક્રચક્રનિવાસિન્યૈ „ ।	„ વાગ્રમોમમહેશ્વર્યૈ „ ।
„ ભૂચક્રવાસરસિકાયૈ „ ।	„ ગાયત્રીભૂવનેશાન્યૈ „ ।
„ મેરુચક્રનિવાસિન્યૈ „ ।	„ દુર્ગાકાલ્યાદિરૂપિણ્યૈ „ ।
„ કાલચક્રધ્રમોનદ્વ- યોતિશ્ચક્રપ્રવર્તિન્યૈ „ ।	„ મત્સ્યકૂર્મવરાહાદિ- નાનાવેશાંબલાસિન્યૈ „ ।
„ અદ્વૈતમેરુચક્રસ્થાયૈ „ ।	„ મહાયોગીશ્વરારાધ્યાયૈ „ ।
„ સર્વલોકમહેશ્વર્યૈ „ ।	„ મહાવીરવરપ્રદાયૈ „ ।
„ વલ્મીકપૂરમધ્યસ્થાયૈ „ ।	„ સિદ્ધેશ્વરકુલારાધ્યાયૈ „ ।
„ જવૂવનનિવાસિન્યૈ „ ।	„ શ્રીમન્નચરણભૈરવાયૈ „ ।
„ અનલચક્રચક્રસ્થાયૈ „ ।	સૌઃ ક્લીં એં શ્રીં હ્રીં એં ॥ *
„ વ્યાઘ્રચક્રનિવાસિન્યૈ ૯૦ „ ।	

અનેન શ્રીસૌભાગ્યાષ્ટોત્તરશતનામભિઃ અમુકદ્રવ્યસમર્પણાલ્યેન
કર્મણા ભગવતીશ્રીરાજરાજેશ્વરીમહાત્રિપુરસુંદરીદેવતા પ્રીયતામ્ ॥

इति श्रीरुद्रयामले सौभाग्याष्टोत्तरशतनामानि ॥

* આ નામાવલીનો સંકલ્પ અહીં અપાયો નથી. સંકલ્પ અને ઋષ્યાદિ
ન્યાસ પાના ૭૬ ઉપર પંક્તિ ૧૯થી ૨૫માં અપાઈ ગયા છે. તેમનો
નામાવલીના આરંભમાં ઉપયોગ કરવો.

अथ त्रिशतिस्तोत्रम् ।

श्रीहयग्रीव उवाच

ये ही श्री

- (क) ककाररूपा कल्याणी कल्याणगुणशालिनी ।
कल्याणशैलनिलया कमनीया कलावती ॥१॥
कमलाक्षी कल्मषघ्नी करुणामृतसागरा ।
कदंबकाननावासा कदंबकुसुमप्रिया ॥२॥
कंदर्पविद्या कंदर्पजनकापांगवोक्षणा ।
कपूर्ववीटीसौरभ्यकल्लोलितककुपुतटा ॥३॥
कलिदोषहरा कंजलोचना कम्पविग्रहा ।
कर्माधिसाक्षिणी कारयित्री कर्मफलप्रदा ॥४॥
- (ख) एकाररूपा एकाक्षर्यैकानेकाक्षराकृतिः ।
एतत्तदित्यनिर्देश्या एकानन्दचिदाकृतिः ॥५॥
एवमित्यागमाबोध्या एकमक्तिमदर्चिता ।
एकाग्रचितनिर्ध्याता एषणारहितादृता ॥६॥
एल्यसुगंधिचिकुरा एनःकूटविनाशिनी ।
एकभोगा एकरसा एकैश्वर्यप्रदायिनी ॥७॥
एकातपत्रसाम्राज्यप्रदा एकांतपूजिता ।
एधमानप्रभा एजदनेकजगदीश्वरी ॥८॥
एकवीरादिसंसेव्या एकप्रभावशालिनी ।
- (ङ) ईकाररूपिणीशित्री ईप्सितार्थप्रदायिनी ॥९॥
ईदृगित्यविनिर्देश्या ईश्वरत्वविधायिनी ।
ईशानादिब्रह्ममयी ईशित्वाद्यष्टसिद्धिदा ॥१०॥
ईक्षित्रीक्षणसृष्टांडकोटिरीश्वरबलभा ।
ईडिता ईश्वराधो गशरीरेशाधिदेवता ॥११॥

ईश्वरप्रेरणकरी ईशतांडवसाक्षिणी ।

ईश्वरोत्संगनिलया ईतिबाधाविनाशिनी ॥१२॥

ईहाविरहिता ईशशक्तिरीषात्मतानना ।

(ल) लकाररूपा ललिता लक्ष्मोवाणीनिषेविता ॥१३॥

लाकिनी ललनारूपा लसदाडमपाटला ।

ललंतिकालसत्फाला ललाटनयनाचिता ॥१४॥

लक्ष्णोज्ज्वलदिव्यांगी लक्ष्मकोटचंडनायिका ।

लक्ष्यार्था लक्षणागम्या लब्धकामा लतातनुः ॥१५॥

ललामराजदलिका लंबमुक्तालताचिता ।

लंबोदरप्रसूर्लभ्या लज्जाढ्या लयवर्जिता ॥१६॥

(ह्रीं) ह्रींकाररूपा ह्रींकारनिलया ह्रींपदप्रिया ।

ह्रींकारबीजा ह्रींकारमंत्रा ह्रींकारलक्षणा ॥१७॥

ह्रींकारजपसुप्रीता ह्रींमती ह्रींविभूषणा ।

ह्रींशीला ह्रींपदाराध्या ह्रींगर्भा ह्रींपदाभिधा ॥१८॥

ह्रींकारवाच्या ह्रींकारपूज्या ह्रींकारपीठिका ।

ह्रींकारवेद्या ह्रींकारचिन्त्या ह्रीं हांशरीरिणी ॥१९॥

(ह्र) ह्रकाररूपा ह्रलघृक्पूजना ह्रणिषेक्षणा ।

हरप्रिया हराराध्या हरिब्रह्मोद्वंदिता ॥२०॥

ह्र्याह्वासेवितांघ्रिहयमेधसमचिता ।

हर्यक्षवाहना हंसवाहना हृतदानवा ॥२१॥

ह्र्यादिपापशमनी हरिदश्वादिसेविता ।

हस्तिकुंभोन्नतकुचा हस्तिकृत्तिप्रियांगना ॥२२॥

हरिद्राकुंकुमादिग्वा हर्यश्वाद्यामराचिता ।

हरिकेशसरवो हादिविद्या हालामदालसा ॥२३॥

- (स) सकाररूपा सर्वज्ञा सर्वेशी सर्वमंगला ।
 सर्वकर्त्री सर्वभर्त्री सर्वहन्त्री सनातनी ॥२४॥
 सर्वानवद्या सर्वागसुंदरी सर्वमाक्षिणी ।
 सर्वात्मिका सर्वमौख्यदात्री सर्वविमोहिनी ॥२५॥
 सर्वाधारा सर्वगता सर्वावगुणवर्जिता ।
 सर्वारूपा सर्वमाता सर्वभूषणभूषिता ॥२६॥
- (क) ककारार्था कालहन्त्री कामेशी कामितार्थदा ।
 कामसंजीवनी कल्या कठिनस्तनमंडला ॥२७॥
 करभोरुः कलानाथमुखो कचजितांबुदा ।
 कटाक्षस्यंदिकरुणा कपालिप्राणनायिका ॥२८॥
 कारुण्यविग्रहा कांता कांतिधृतजपावलिः ।
 कलालापा केबुकंठी करनिर्जितपल्लवा ॥२९॥
 कल्पवल्लीसमभुजा कस्तूरीतिलकाञ्चिता ।
- (ह) हकारार्था हंसगतिर्हाटकाभरणोज्ज्वला ॥३०॥
 हारहारिक्कुचाभोगा हाकिनी हल्यवर्जिता ।
 हरित्पतिसमाराध्या हठात्कारहतासुरा ॥३१॥
 हर्षप्रदा हविर्भोक्त्री हार्दसंतमसापहा ।
 हल्लीसंलास्यमंतुष्टा हंसमंत्रार्थरूपिणी ॥३२॥
 हानोपादाननिर्मुक्ता हर्षिणी हरिसुंदरी ।
 हाहाहूहूमुखस्तुत्या हानिवृद्धिविवर्जिता ॥३३॥
 हैयंगवीनहृदया हरिगोपारुणांशुका ।
- (ल) लकारार्था लतापूज्या लयस्थित्युद्धवेश्वरी ॥३४॥
 लास्यदर्शनमंतुष्टा लाभालाभविवर्जिता ।
 लंघ्येतराज्ञा लावण्यशालिनी लघुसिद्धिदा ॥३५॥
 लाक्षारससवर्णाभा लक्ष्मणाग्रजपूजिता ।
 लम्ब्येतरा लब्धभक्तिसुलभा लांगलायुधा ॥३६॥

लञ्जचामरहस्तश्रीशारदापरिवीजिता ।

लज्जापदसमाराध्या लंपटा लकुलेश्वरी ॥३७॥

लब्धमाना लब्धरसा लब्धसंपत्समुन्नतिः ।

(हीं) ह्रींकारिणी ह्रींकाराद्या ह्रींमध्या ह्रींशिखामणिः ॥३८॥

ह्रींकारकुंडाग्निशिखा ह्रींकारशशिचंद्रिका ।

ह्रींकारभास्कररुचिर्ह्रींकारांभोदचंचला ॥३९॥

ह्रींकारकंदार्कुरिका ह्रींकारैकपरायणा ।

ह्रींकारदोर्विकाहंसी ह्रींकारोद्यानकेकिनी ॥४०॥

ह्रींकारारण्यहरिणी ह्रींकारावालवल्लरी ।

ह्रींकारपंजरशुकी ह्रींकारांगणदीपिका ॥४१॥

ह्रींकारकंदरासिहीं ह्रींकारांभोजभृंगिका ।

ह्रींकारसुमनोमाध्वी ह्रींकारतरुमंजरी ॥४२॥

(स) सकाराख्या समरसा सकलागमसंस्तुता ।

सर्ववेदांततात्पर्यभूमिः सदसदाश्रया ॥४३॥

सकला सच्चिदानंदा साध्वी सद्गतिदायिनी ।

सनकादिमुनिध्येया सदाशिवकुटुंबिनी ॥४४॥

सकलाधिष्ठानरूपा सत्यरूपा समाकृतिः ।

सर्वप्रपंचनिर्मात्री समानाधिकवर्जिता ॥४५॥

सर्वोत्तुगा संगहीना सद्गुणा सकलेष्टदा ।

(क) ककारिणी काव्यलोला कामेश्वरमनोहरा ॥४६॥

कामेश्वरप्राणनाडी कामेशोत्संगवासिनी ।

कामेश्वरालिंगितांगी कामेश्वरसुखप्रदा ॥४७॥

कामेश्वरप्रणयिनी कामेश्वरविलासिनी ।

कामेश्वरतपःसिद्धिः कामेश्वरमनःप्रिया ॥४८॥

कामेश्वरप्राणनाथा कामेश्वरविमोहिनी ।

कामेश्वरब्रह्मविद्या कामेश्वरगृहेश्वरी ॥४९॥

कामेश्वराह्लादकरी कामेश्वरमहेश्वरी ।

कामेश्वरी कामकोटिनिलया कांक्षितार्थदा ॥५०॥

(ल) लकारिणी लब्धरूपा लब्धधीर्लब्धवांछिता ।

लब्धपाप्मनोदूरा लब्धाहंकारदुर्गमा ॥५१॥

लब्धशक्तिर्लब्धदेहा लब्धैश्वर्यसमुन्नतिः ।

लब्धवृद्धिर्लब्धलीला लब्धयौवनशालिनी ॥५२॥

लब्धातिशयसर्वांगसौंदर्या लब्धविभ्रमा ।

लब्धरागा लब्धपतिर्लब्धनानागमस्थितिः ॥५३॥

लब्धभोगा लब्धसुखा लब्धहर्षाभिपूरिता ।

(ह) ह्रींकारमूर्तिर्ह्रींकारसौधशृंगकपोतिका ॥५४॥

ह्रींकारदुग्धाब्धिसुधा ह्रींकारकमलेन्दिरा ।

ह्रींकारमणिदीपार्चिर्ह्रींकारतरुसारिका ॥५५॥

ह्रींकारपेटकमणिर्ह्रींकारादर्शबिंबिता ।

ह्रींकारकोशासिलता ह्रींकारस्थाननर्तकी ॥५६॥

ह्रींकारशुक्तिकामुक्तामणिर्ह्रींकारबोधिता ।

ह्रींकारमयसौवर्णस्तंभविद्रुमपुत्रिका ॥५७॥

ह्रींकारवेदोपनिषद् ह्रींकाराध्वरदक्षिणा ।

ह्रींकारनन्दनारामनवकल्पकवल्लरी ॥५८॥

ह्रींकारहिमवद्गंगा ह्रींकारार्णवकौस्तुभा ।

ह्रींकारमंत्रसर्वस्वा ह्रींकारपरसौख्यदा श्रीं ह्रीं ऐं ॥५९॥

अनेन श्रीललितात्रिशतीनामस्तोत्रजपाख्येन कर्मणा भगवती
श्रीराजराजेश्वरोमहात्रिपुरसुन्दरीदेवता प्रीयताम् ॥ ॐ तत् सत् ॥

॥ इति श्रीललितात्रिशतीनामस्तोत्रं संपूर्णम् ॥

॥ अथ नमोऽन्तललितात्रिशतीनामावलिः ॥

संकल्पः । अद्येत्यादि० मम श्रीराजराजेश्वरीमहात्रिपुरसुन्दरी
देवताप्रसादसिद्धद्वारा सर्वाभीष्टसिद्धयर्थं ललितात्रिशतीनामभिः
अमुकद्रव्यसमर्पणं करिष्ये ॥

विनियोगः ।

अस्य श्रीललितात्रिशतीस्तोत्रमंत्रस्य ह्यग्रीव ऋषिः । अनुष्टुप् छन्दः ।
श्रीललितामहात्रिपुरसुन्दरीदेवता । ऐं क ४ बीजम् । सौः स ३ शक्तिः । क्लीं
ह्र ५ कीलकम् । श्रीललितामहात्रिपुरसुन्दरीप्रसादसिद्धयर्थं त्रिशतनामभिः
अमुकद्रव्यसमर्पणे विनियोगः ॥

ऋष्यादिन्यासान्विधाय करषडंगं कृत्वा देवीं ध्यात्वा मान-
सोपचारैः संपूज्य योनिमुद्रया प्रणम्य नामानि पठेत् ॥

ऐं ह्रीं श्रीं ककाररूपायै नमः ।	३ कर्पूरवीटीसौरभ्यकलोलित
३ कल्याण्यै नमः ।	ककुपतटायै नमः ।
३ कल्याणगुणशालिन्यै ॥	३ कलिदोषहरायै ॥
३ कल्याणशैलनिलयायै ॥	३ कंजलोचनायै ॥
३ कमनीयायै ॥	३ क्रम्रविग्रहायै ॥
३ कलावत्यै ॥	३ कर्माधिमाक्षिण्यै ॥
३ कमलाक्ष्यै ॥	३ कारयित्रीयै ॥
३ कल्मषघ्न्यै ॥	३ कर्मफलप्रदायै २० ॥
३ करुणामृतसागरायै ॥	३ एकाररूपायै ॥
३ कदंबकाननवासायै ॥	३ एकाक्ष्यै ॥
३ कदंबकुसुमप्रियायै ॥	३ एकानेकाक्षराकृत्यै ॥
३ कंदर्पविद्यायै ॥	३ एतत्तादित्यनिर्दिश्यायै ॥
३ कंदर्पजनकापांगवीक्षणायै ॥	३ एकानंदचिदाकृतये ॥

- ३ एवमित्यागमाबोध्याय नमः ।
 ३ एकभक्तिमर्दितायै " ।
 ३ एकाग्रचित्तनिर्ध्यातायै " ।
 ३ एषणारहतादृतायै " ।
 ३ एलासुगंधचिकुरायै " ।
 ३ एनकूटविनाशिन्यै " ।
 ३ एकभोगायै " ।
 ३ एकरसायै " ।
 ३ एकैश्वर्यप्रदायिन्यै " ।
 ३ एकांतपत्रपाम्राज्यप्रदायै " ।
 ३ एकांतपूजितायै " ।
 ३ एधमानप्रमायै " ।
 ३ एजदनेकजगदीश्वर्यै " ।
 ३ एकवीरादिसंसेव्यायै " ।
 ३ एकप्रभावशालिन्यै ४० " ।
 ३ ईकाररूपिण्यै " ।
 ३ ईशिञ्यै " ।
 ३ ईष्टिमतार्थप्रदायिन्यै " ।
 ३ ईदृगित्यविनिर्देश्यायै " ।
 ३ ईश्वरत्वविधायिन्यै " ।
 ३ ईशानादिब्रह्ममय्यै " ।
 ३ ईशित्वाद्यष्टसिद्धिदायै " ।
 ३ ईक्षिन्यै " ।
 ३ ईक्षणमुष्टाडकोटयै " ।
 ३ ईश्वरवल्लभायै " ।
 ३ ईडितायै " ।

- ३ ईश्वराधांगशरीरायै नमः ।
 ३ ईशाधिदेवतायै " ।
 ३ ईश्वरप्रेरणकर्यै " ।
 ३ ईशतांडवसाक्षिण्यै " ।
 ३ ईश्वरोत्सगनिलयायै " ।
 ३ ईतिवाधाविनाशिन्यै " ।
 ३ ईहाविरहितायै " ।
 ३ ईशशक्त्यै " ।
 ३ ईषस्मिमताननायै १० " ।
 ३ लकाररूपायै " ।
 ३ ललितायै " ।
 ३ लक्ष्मीत्राणीनिषेवितायै " ।
 ३ लाकिन्यै " ।
 ३ ललनारूपायै " ।
 ३ लसदाडिमपाटलायै " ।
 ३ ललंतिकालसत्फालायै " ।
 ३ ललाटनयनार्चितायै " ।
 ३ लक्ष्णोज्ज्वलदिव्याङ्ग्यै " ।
 ३ लक्ष्काटयंडनायिकायै " ।
 ३ लक्ष्याथायै " ।
 ३ लक्षणागम्यायै " ।
 ३ लब्धकामायै " ।
 ३ लनातनवे " ।
 ३ ललामराजदलिकायै " ।
 ३ लंबिमुकालतांचितायै " ।
 ३ लंबोदरप्रसवे " ।

३ लभ्यायै	नमः ।	३ हराध्यायै	नमः ।
३ लज्जाढ्यायै	„ ।	३ हरिब्रह्मेन्द्रवंदितायै	„ ।
३ लयवर्जितायै ८०	„ ।	३ ह्यारूढासे वितान्त्रायै	„ ।
३ ह्रींकाररूपायै	„ ।	३ हयमेधसमर्चितायै	„ ।
३ ह्रींकारनिलयायै	„ ।	३ हर्यक्षवाहनायै	„ ।
३ ह्रींपदप्रियायै	„ ।	३ हंसवाहनायै	„ ।
३ ह्रींकारबीजायै	„ ।	३ हतदानवायै	„ ।
३ ह्रींकारमंत्रायै	„ ।	३ हत्यादिपापशमन्यै	„ ।
३ ह्रींकारलक्ष्णायै	„ ।	३ हरिदश्वादिसेवितायै	„ ।
३ ह्रींकारजपसुप्रीतायै	„ ।	३ हस्तिकुंभोन्नतकृचायै	„ ।
३ ह्रींमन्यै	„ ।	३ हस्तिकृतिप्रियाङ्गनायै	„ ।
३ ह्रींविभूषणायै	„ ।	३ हरिद्राकृङ्कमादिग्धायै	„ ।
३ ह्रींशीलयै	„ ।	३ हर्यश्वाद्यमराचितायै	„ ।
३ ह्रींपदाराध्यायै	„ ।	३ हरिकेशसरन्यै	„ ।
३ ह्रींगर्भायै	„ ।	३ हादिविद्यायै	„ ।
३ ह्रींपदाभिधायै	„ ।	३ हालामदालसायै १२०	„ ।
३ ह्रींकारवाच्यायै	„ ।	३ सकाररूपायै	„ ।
३ ह्रींकारपूज्यायै	„ ।	३ सर्वज्ञायै	„ ।
३ ह्रींकारपोठिकायै	„ ।	३ सर्वेश्वर्यै	„ ।
३ ह्रींकारवेद्यायै	„ ।	३ सर्वमंगलायै	„ ।
३ ह्रींकारचित्यायै	„ ।	३ सर्वकर्त्र्यै	„ ।
३ ह्रीं	„ ।	३ सर्वभर्त्र्यै	„ ।
३ ह्रींशरीरिण्यै १००	„ ।	३ सर्वहन्त्र्यै	„ ।
३ हकाररूपायै	„ ।	३ सनातनायै	„ ।
३ हलधृक्पूजितायै	„ ।	३ सर्वानवद्यायै	„ ।
३ हरिणेक्ष्णायै	„ ।	३ सर्वांगसुन्दर्यै	„ ।
३ हरिप्रियायै	„ ।	३ सर्वमाक्षिण्यै	„ ।
		३ सर्वात्मिकायै	„ ।

३ सर्वसौख्यदात्र्यै नमः ।
 ३ सर्वविमोहिन्यै ॥
 ३ सर्वाधारायै ॥
 ३ सर्वगतायै ॥
 ३ सर्वापगुणवर्जितायै ॥
 ३ सर्वारुणायै ॥
 ३ सर्वमात्रे ॥
 ३ सर्वभूषणभूषितायै^{१४०} ॥
 ३ ककारार्थायै ॥
 ३ कालहन्त्र्यै ॥
 ३ कामेश्यै ॥
 ३ कामितार्थदायै ॥
 ३ कामसंजीविन्यै ॥
 ३ कल्पायै ॥
 ३ कठिनस्तनमण्डलायै ॥
 ३ करभोरवे ॥
 ३ कलानाथमुख्यै ॥
 ३ कचजितांबुदायै ॥
 ३ कटाक्षरयंदिकरुणायै ॥
 ३ कपालिप्राणनायिकायै ॥
 ३ कारुण्यविग्रहायै ॥
 ३ कान्तायै ॥
 ३ कान्तिधूतजपावल्यै ॥
 ३ कलालापायै ॥
 ३ कम्बुकण्ठायै ॥
 ३ करनिर्जितपल्लवायै ॥
 ३ कल्पवल्लीसमभुजायै ॥

३ कस्तूरीतिलकोच्चितायै नमः^{१६०} ।
 ३ हकारार्थायै ॥
 ३ हंसगत्यै ॥
 ३ हाटकाभरणोज्ज्वलायै ॥
 ३ हारहारिकुचामोगायै ॥
 ३ हाकिन्यै ॥
 ३ हल्यवर्जितायै ॥
 ३ हरित्पतिसमाराध्यायै ॥
 ३ हठात्कारहतासुरायै ॥
 ३ हर्षप्रदायै ॥
 ३ हविर्भोक्तृयै ॥
 ३ हार्दसंतमसापहायै ॥
 ३ हल्लीसंलास्यसंतुष्टायै ॥
 ३ हंसमंत्रार्थरूपिण्यै ॥
 ३ हानोपादाननिर्मुक्तायै ॥
 ३ हर्षिण्यै ॥
 ३ हरिसोदयै ॥
 ३ हाहाहूहूमुखस्तुन्यायै ॥
 ३ हानिवृद्धिविवर्जितायै ॥
 ३ हैयंगवोनहृदयायै ॥
 ३ हरिगोपारुणांशुकायै ॥
 ३ लकारारुण्यायै ॥
 ३ लतापूज्यायै ॥
 ३ लयस्थित्युद्भवेश्वर्यै^{१८०} ॥
 ३ लोस्यदर्शनसंतुष्टायै ॥
 ३ लभालाभविवर्जितायै ॥
 ३ लब्धयेतराज्ञायै ॥

३ लावण्यशालिन्यै नमः ।	३ ह्रींकारारण्यहरिण्यै नमः ।
३ लघुसिद्धिदायै " ।	३ ह्रींकारावालेवल्लयै " ।
३ लाक्षारससवर्णाभायै " ।	३ ह्रींकारपंजरशुक्यै " ।
३ लक्ष्मणाग्रजपूजितायै " ।	३ ह्रींकारांगदीपिकायै " ।
३ लभ्येतरायै " ।	३ ह्रींकारकंदराभिद्यै " ।
३ लब्धभक्ति सुलभायै " ।	३ ह्रींकारांभोजभृंगिकायै " ।
३ लांगलायुधायै " ।	३ ह्रींकारसुप्तोमाध्यायै " ।
३ लग्नचामरहस्तश्रीशारदा परिवोजितायै " ।	३ ह्रींकारतरुमञ्जयै " ।
३ लज्जापदसमाराध्यायै " ।	३ सकाराख्यायै " ।
३ लंपटायै " ।	३ समरसायै " ।
३ लकुलेश्वर्यै " ।	३ सकलागमसंस्तुतायै " ।
३ लब्धमानायै " ।	३ सर्ववेदांतार्थभूम्यै " ।
३ लब्धरसायै " ।	३ सदसदाश्रयायै " ।
३ लब्धसंपत्समुन्नत्यै २० " ।	३ सकलायै " ।
३ ह्रींकारिण्यै " ।	३ सच्चिदानंदायै " ।
३ ह्रींकाराद्यायै " ।	३ साध्यायै " ।
३ ह्रींमध्यायै " ।	३ सद्गतिदायिन्यै " ।
३ ह्रींशिखामण्यै " ।	३ सनकादिमुनिध्येयायै " ।
३ ह्रींकारकुंडाग्रिशिखायै " ।	३ सदाशिवकुटुंबिन्यै " ।
३ ह्रींकारशशिचंद्रिकायै " ।	३ सकलाधिष्ठानरूपायै " ।
३ ह्रींकारभास्कररुच्यै " ।	३ सत्यरूपायै " ।
३ ह्रींकारांभोदचंचलायै " ।	३ सभाकृत्यै " ।
३ ह्रींकारकंदांकुरिकायै " ।	३ सर्वप्रपंचनिर्मात्र्यै " ।
३ ह्रींकारैकपरायणायै " ।	३ समानाधिकवर्जितायै " ।
३ ह्रींकारदीर्घकाहंस्यै " ।	३ सर्वोत्तुंगायै " ।
३ ह्रींकारोन्नानकेकिन्यै " ।	३ संगहीनायै " ।
	३ सद्गुणायै " ।

३ सकलेष्टदायै ^{२४०}	३ लब्धशक्त्यै
३ ककारिण्यै	३ लब्धदेहायै
३ काव्यलोलायै	३ लब्धेश्वर्यसमुन्नतयै
३ कामेश्वरमनोहरायै ^{२४०}	३ लब्धवृद्धयै
३ कामेश्वरप्राणनाड्यै	३ लब्धलीलायै
३ कामेशोत्संगवासिन्यै	३ लब्धयौवनशालिन्यै
३ कामेश्वरालिंगिताङ्गायै	३ लब्धातिशयसर्वांग
३ कामेश्वरसुखप्रदायै	सौंदर्यायै
३ कामेश्वरप्रणयिन्यै	३ लब्धविभ्रमायै
३ कामेश्वरविलासिन्यै	३ लब्धरागायै
३ कामेश्वरतपसिद्धयै	३ लब्धपतये
३ कामेश्वरमनःप्रियायै	३ लब्धनानागमस्थित्यै
३ कामेश्वरप्राणनाथायै	३ लब्धभोगायै
३ कामेश्वरविमोहिन्यै	३ लब्धसुखायै
३ कामेश्वरब्रह्मविधायै	३ लब्धहर्षाभिपूरितायै
३ कामेश्वरगृहेश्वर्यै	३ हींकारमूर्त्यै
३ कामेश्वराह्लादकर्यै	३ हींकारशौधशृंगकपोतिकायै
३ कामेश्वरमहेश्वर्यै	३ हींकारदुग्धान्धिसुधायै
३ कामेश्वर्यै	३ हींकारकमलेदिरायै
३ कामकोटिन्निलयायै	३ हींकारमणिदीपार्चिषे
३ कांक्षतार्थदायै ^{२६०}	३ हींकारतरुशारिकायै
३ लकारिण्यै	३ हींकारपेटकमण्यै
३ लब्धरूपायै	३ हींकारादर्शविवितायै
३ लब्धधियै	३ हींकारकोशासिलतायै
३ लब्धवाञ्छितायै	३ हींकारास्थाननर्तक्यै
३ लब्धपापननोदूरायै	३ हींकारशुक्तिकामुक्तामण्यै
३ लब्धाहंकारदुर्गमायै	३ हींकारबोधितायै

३ ह्रीं कारमयसौवर्णस्तंभ	॥	३ ह्रीं कारहिमवद्वगायै	॥
विदुमपुत्रिकायै	॥	३ ह्रीं कारार्णकौस्तुभायै	॥
३ ह्रीं कारवेदोपनिषदे	॥	३ ह्रीं कारमंत्रसर्वस्वायै	॥
३ ह्रीं काराध्वरदक्षिणायै	॥	३ ह्रीं कारपरसौरुयदायै ३० ॥	॥
३ ह्रीं कारनन्दनारामनव-			
कल्पकवल्लयै	॥		

अनेन श्रीललितात्रिशतीनामभिः अमुकद्रव्यसमर्पणाख्येन कर्मणा
भगवती श्रीराजराजेश्वरिमहात्रिपुरसुन्दरीदेवता प्रीयताम् ॥

॥ इति श्रीललितात्रिशतीनामानि ॥

॥ नमोऽललितासहस्रनामावलिः ॥

संकल्पः । अथेत्यादि० मम श्रीराजराजेश्वरीमहात्रिपुरसुन्दरी
देवताप्रसादसिद्धिद्वारा सर्वाभीष्ट सिद्ध्यर्थं ललितासहस्रनामभिः
अमुकद्रव्यसमर्पणाख्यं कर्म करिष्ये ।

विनियोगः ॥

अस्य श्रीललितासहस्रनामस्तोत्रमालामंत्रस्य वशिण्यादिवाग्देवता
ऋषयः । अनुष्टुप् छन्दः । श्रीललितामहात्रिपुरसुन्दरीदेवता ।
ऐं क ४ बीजम् । सौः स ३ शक्तिः । ह्रीं ह्रप कीलकम् । श्री
महात्रिपुरसुन्दरीदेवताप्रसादसिद्ध्यर्थं सहस्रनामभिः अमुकद्रव्य-
समर्पणे विनियोगः । तत्रादौ शिरसे, मुखे हृदये, गुह्ये, पादयोः,
नाभौ, सर्वाङ्गेति चतुर्थ्यन्तेन ऋष्यादिन्यासान्विधौ ।

करषडंगं कृत्वा सिन्दूरारुणेति देवीं ध्यायेत् ।

अथ ध्यानम् ।

सिन्दूरारुणविग्रहां त्रिनयनां माणिक्यमौलिस्फुर-
त्तारानायकशेखरां स्मिमुखीमापीनवक्षोरुहाम् ।

पाणिम्यामलिपूर्णरत्नचषकं रक्तोत्पलं बिभ्रतीं
सौम्यां रत्नघटस्थलचरणां ध्यायेत्परामम्बिकाम् ॥

ततो मानसोपचारैः संपूज्य योनिमुद्रया प्रणम्य नामानि पठेत् ॥

इति ध्यात्वा—

ऐं ह्रीं श्रोत्रं श्रामात्रे नमः ।	३ अष्टमीचन्द्रविभ्राज
३ श्री महाराज्यै .. ।	दलिकस्थलशोभितायै नमः ।
३ श्रीमत्सिंहासनेश्वर्यै .. ।	३ मुखचन्द्रकलङ्काभमृग
३ चिदग्निकुण्डसंभूतायै .. ।	नाभिविशेषकायै .. ।
३ देवकार्यसमुद्यतायै .. ।	३ वदनस्मरमाङ्गल्यगृह
३ उद्यद्भानुमहस्त्राभायै .. ।	तोरणचिल्लिकायै .. ।
३ चतुर्बाहुसमन्वितायै .. ।	३ वक्त्रलक्ष्मीपरोवाहच
३ रागस्वरूपपाशाढ्यायै .. ।	लन्नीनाभलोचनायै .. ।
३ क्रोधाकाराङ्कुशो	३ नवचम्पकपुष्पाभना
ज्ज्वलायै .. ।	सादण्डविराजितायै .. ।
३ मनोरूपेक्षुकोदण्डायै .. ।	३ ताराकान्तितिरस्कारिना
३ पञ्चतन्मात्रसायकायै .. ।	साभरणमासुरायै .. ।
३ निजा गणप्रभापूरमञ्ज	३ कदम्बमञ्जरीकल्प
द्ववह्नाण्डमण्डलायै .. ।	कर्णपूरमनोहरायै .. ।
३ चम्पकाशोकपुन्नाग	३ ताटङ्कयुगलीभूत
सौगन्धिकलसत्कचायै .. ।	तपनोदुपमण्डलायै .. ।
३ कुरुविन्दमणिश्रेणीकन	३ पद्मरागशिलादर्श
त्कोटीरमण्डितायै .. ।	परिभाषिकपोलभुवे .. ।

३ नवविद्रुमबिम्बश्री न्यकारदशनच्छदायै नम ।	॥ अरुणारुणकौमुभभवस भास्वत्कटीतटयै नम ।
॥ शुद्धवद्याङ्कुराकार द्विजपांक्तद्वयोज्ज्वलायै ॥ ।	॥ रत्नकिङ्कणकारम्य रशनादामभूषतायै ॥ ।
३ कपूरवीटकामोदसमा कर्षादगन्तरायै ॥ ।	॥ कामेशज्ञातसौभाग्य मार्दवोरुद्धयान्वितायै ॥ ।
३ निजसल्लापमाधुर्य विनिभस्सितकच्छयै ॥ ।	॥ माणिक्यमुकुटाकार जानुद्वयविराजितायै ॥ ।
३ मन्दस्मितप्रभापूरम उज्ज्वाभेशमानसायै ॥ ।	॥ इन्द्रगोपपरिक्षप्तस्मर तूणाभजङ्कायै ॥ ।
३ अनाकलितसादृश्य चिबुकश्रीविराजतायै ॥ ।	॥ गूढगुल्फायै ॥ ।
३ कामेशबद्धमाङ्गल्यसूत्र शोभितकन्धरायै ॥ ।	॥ कूमपृष्ठजयष्णुप्र पदान्वितायै ॥ ।
३ कनकाङ्गदकेयूरकमनी यमुजान्वितायै ॥ ।	॥ नखदीधितिर्सीछन्न नमज्जनतमोगुणायै ॥ ।
३ रत्नश्रैवेयखाचतलोल मुक्ताफलान्वितायै ॥ ।	॥ पदद्वयप्रभाजालपरा- कृतमरोरुहायै ॥ ।
३ कामेश्वरप्रेमरत्नमणि प्रातिपणस्तन्यै ॥ ।	॥ शिञ्जानमाणमञ्जीर मण्डितश्रीपदाम्बुजायै ॥ ।
३ नाभ्यालवालरोमा ॥ ।	॥ मरालीमन्दगमनायै ॥ ।
लिलताफलकुचद्वयायै ॥ ।	॥ महालावण्यशेषध्वयै ॥ ।
३ लक्ष्यरोमलताधारना समुन्नेयमध्यमायै ॥ ।	॥ सर्वारूपायै ॥ ।
३ स्तनभारदलन्मध्यपट्ट बन्धवलित्रयायै ॥ ।	॥ अनवद्याङ्गायै ॥ ।
	॥ सर्वाभरणभूषतायै ॥ ।
	॥ शिवकामेश्वराङ्कथायै ॥ ।
	॥ शिवायै ॥ ।

- ३ स्वाधीनवल्लभायै नमः ।
 ३ सुमेरुमध्यशङ्कस्थायै „ ।
 ३ श्रीमन्नगरनायिकायै „ ।
 ३ चिन्तामणिगृहान्तस्थायै „ ।
 ३ पञ्चब्रह्मासनस्थितायै „ ।
 ३ महापद्माटवोसंस्थायै „ ।
 ३ कदम्बवनवासिन्यै ६० „ ।
 ३ सुधासागरमध्यस्थायै „ ।
 ३ कामाक्ष्यै „ ।
 ३ कामदायिन्यै „ ।
 ३ देवर्षिगणसंघातस्तूय
 मानात्मनौभवायै „ ।
 ३ भण्डासुरवधोद्युक्तशक्ति
 सेनासमन्वितायै „ ।
 ३ संपत्करीसमारूढसिधुर-
 व्रजसेवितायै „ ।
 ३ अश्वारूढाधिष्ठिताश्व-
 कोटिकोटिभिरावृतायै „ ।
 ३ चक्रराजरथारूढसर्वा-
 युधपरिष्कृतायै „ ।
 ३ गेयचक्ररथारूढमन्त्रिणी-
 परिसेवितायै „ ।
 ३ किरिचक्ररथारूढदण्ड-
 नाथापुरस्कृतायै ७२ „ ।
 ३ ज्वालामालिनिकाक्षिप्त-
 वह्निप्राकारमध्यगायै „ ।
 ३ भण्डसैन्यवधोद्युक्तशक्ति-
 विक्रमहर्षितायै नमः ।
 ३ नित्यापराक्रमाटोप-
 निरीक्षणसमुत्सुकायै „ ।
 ३ भण्डपुत्रबंधोद्युक्तबाला
 विक्रमनन्दितायै „ ।
 ३ मन्त्रिण्यम्बाविरचित
 विषङ्गवधतोषितायै „ ।
 ३ विशुकप्राणहरणवाराही
 वीर्यनन्दितायै „ ।
 ३ कामेश्वरमुखालोक
 कल्पितश्रीगणेश्वरायै „ ।
 ३ महागणेशनिर्भिन्नविघ्न
 यन्त्रप्रहर्षितायै „ ।
 ३ भण्डासुरेन्द्रनिर्मुक्त
 शस्त्रप्रत्यस्त्रवर्षिण्यै „ ।
 ३ कराङ्गुलिनस्योत्पन्न
 नारायणदशकृत्यै ८० „ ।
 ३ महापाशुपतास्त्राग्नि
 निर्दग्धासुरसैनिकायै „ ।
 ३ कामेश्वरास्त्रनिर्दग्धस
 भण्डासुरसै „ ।
 ३ ब्रह्मोपेन्द्रमहेन्द्रादिदेव
 संस्तुतवैभवायै „ ।
 ३ हरनेत्राग्निसंदग्धकाम
 संजीवनौषध्यै „ ।

३ श्रीमद्वाग्भवकूटैकस्वरूप	३ कुण्डलिन्यै नमः ^{११०}
मुखपङ्कजायै नमः ।	३ विसतन्तुतनीयस्यै „ ।
३ कण्ठाधःकटिपर्यन्तमध्य	३ भवान्यै „ ।
कूटस्वरूपिण्यै „ ।	३ भावनागम्यायै „ ।
३ शक्तिकूटैकतापन्नकटयधो-	३ भवारण्यकुठारिकायै „ ।
भागधारिण्यै „ ।	३ भद्रप्रियायै „ ।
३ मूलमन्त्रात्मिकायै „ ।	३ भद्रमूर्त्यै „ ।
३ मूलकूटत्रयकलेवरायै „ ।	३ भक्तसौभाग्यदायिन्यै „ ।
३ कुलामृतैकरसिकायै ^{८०} „ ।	३ भक्तिप्रियायै „ ।
३ कुलसंकेतपालिन्यै „ ।	३ भक्तिगम्यायै „ ।
३ कुलाङ्गनायै „ ।	३ भक्तिवश्यायै ^{१२०} „ ।
३ कुलान्तस्थायै „ ।	३ भयापहायै „ ।
३ कौलिन्ये „ ।	३ शांभ्व्यै „ ।
३ कुलयोगिन्यै „ ।	३ शारदाराध्यायै „ ।
३ अकुलायै „ ।	३ शर्वाण्यै „ ।
३ समयान्तस्थायै „ ।	३ शर्मदायिन्यै „ ।
३ समयाचारतत्परायै „ ।	३ शांकर्यै „ ।
३ मूलाधारैकनिलयायै „ ।	३ श्रीकर्यै „ ।
३ ब्रह्मग्रन्थिविभेदिन्यै ^{१००} „ ।	३ साध्व्यै „ ।
३ मणिपूरान्तरुदितायै „ ।	३ शरच्चन्द्रनिभाननायै „ ।
३ विष्णुग्रन्थिविभेदिन्यै „ ।	३ शातोदर्यै ^{१३०} „ ।
३ आज्ञाचक्रान्तराल-	३ शान्तिमत्यै „ ।
स्थायै „ ।	३ निराधारायै „ ।
३ रुद्रग्रन्थिविभेदिन्यै „ ।	३ निरञ्जनायै „ ।
३ सहस्राराम्बुजारुढायै „ ।	३ निर्लेपायै „ ।
३ सुधासाराभवर्षिण्यै „ ।	३ निर्मलायै „ ।
३ तडिल्लतासमरुच्यै „ ।	३ नित्यायै „ ।
३ षट्चक्रोपरिसंस्थितायै „ ।	
३ महाशक्त्यै „ ।	

३ निराकारायै	नमः ।	३ निर्ममायै	नमः ।
३ निराकुलायै	” ।	३ ममताहन्त्र्यै	” ।
३ निर्गुणायै	” ।	३ निष्पापायै	” ।
३ निष्कलायै ^{१४०}	” ।	३ पापनाशिन्यै	” ।
३ शान्तायै	” ।	३ निष्क्रोधायै	” ।
३ निष्कामायै	” ।	३ क्रोधशमन्यै	” ।
३ निरुपप्लवायै	” ।	३ निर्लोभायै ^{१७०}	” ।
३ नित्यमुक्तायै	” ।	३ लोभनाशिन्यै	” ।
३ निर्विकारायै	” ।	३ निःसंशयायै	” ।
५ निष्प्रपञ्चायै	” ।	३ संशयध्न्यै	” ।
३ निराश्रयायै	” ।	३ निर्भवायै	” ।
३ नित्यशुद्धायै	” ।	३ भवनाशिन्यै	” ।
३ नित्यबुद्धायै	” ।	३ निर्विकल्पायै	” ।
३ निरवधायै ^{१५०}	” ।	३ निराबाधायै	” ।
३ निरन्तरायै	” ।	३ निभेदायै	” ।
३ निष्कारणायै	” ।	३ भेदनाशिन्यै	” ।
३ निष्कलङ्कायै	” ।	३ निर्नाशायै ^{१८०}	” ।
३ निरुपाधये	” ।	३ मृत्युमथन्यै	” ।
३ निरीश्वरायै	” ।	३ निष्क्रियायै	” ।
३ नीरागायै	” ।	३ निष्परिग्रहायै	” ।
३ रागमथनायै	” ।	३ निस्तूलायै	” ।
३ निर्मदायै	” ।	३ नीलचिकुरायै	” ।
३ मदनाशिन्यै	” ।	३ निरपायायै	” ।
३ निश्चिन्तायै ^{१६०}	” ।	३ निरत्ययायै	” ।
३ निरहंकारायै	” ।	३ दुर्लभायै	” ।
३ निर्मोहायै	” ।	३ दुर्गमायै	” ।
३ मोहनाशिन्यै	” ।	३ दुर्गाम्यै ^{१७०}	” ।

३ दुःखहन्त्रायै	नमः ।
„ सुखप्रदायै	„ ।
„ दुष्टदूरायै	„ ।
„ दुराचारशमन्यै	„ ।
„ दोषवार्जितायै	„ ।
„ सर्वज्ञायै	„ ।
„ सान्द्रकरुणायै	„ ।
„ समानाधिकवार्जितायै	„ ।
„ सर्वशक्तिमय्यै	„ ।
„ सर्वमङ्गलायै ^{२००}	„ ।
„ सद्गतिप्रदायै	„ ।
„ सर्वेश्वर्यै	„ ।
„ सर्वमय्यै	„ ।
„ सर्वमन्त्रस्वरूपण्यै	„ ।
„ सर्वयन्त्रात्मिकायै	„ ।
„ सर्वतन्त्ररूपायै	„ ।
„ मनोन्मन्यै	„ ।
„ माहेश्वर्यै	„ ।
„ महादेव्यै	„ ।
„ महालक्ष्म्यै ^{२१०}	„ ।
„ मृडाप्रययै	„ ।
„ महारूपायै	„ ।
„ महापूज्ययै	„ ।
„ महापातकनाशिन्यै	„ ।
„ महामायायै	„ ।
„ महासत्त्वायै	„ ।

३ महाशक्त्यै	नमः ।
„ महारयै	„ ।
„ महाभोगायै	„ ।
„ महैश्वर्यायै ^{२२०}	„ ।
„ महावीर्यायै	„ ।
„ महाबलायै	„ ।
„ महाबुद्धयै	„ ।
„ महामिद्वयै	„ ।
„ महायोगेश्वरेश्वर्यै	„ ।
„ महातन्त्रयै	„ ।
„ महामन्त्रायै	„ ।
„ महायन्त्रायै	„ ।
„ महासनायै	„ ।
„ महायागक्रमाराध्यायै ^{२३०}	„ ।
„ महाभैरवपूजायै	„ ।
„ महेश्वरमहाकल्प-	
महाताण्डवमाक्षिण्यै	„ ।
„ महाकामेशमहर्ष्यै	„ ।
„ महात्रिपुरसुन्दर्यै	„ ।
„ चतुःषष्टयुपचाराढ्यायै	„ ।
„ चतुःषष्टकलामय्यै	„ ।
„ महाचतुःषष्टकोटियोगिनी	
गणसेवितायै	„ ।
„ मनुविद्यायै	„ ।
„ चन्द्रविद्यायै	„ ।
„ चन्द्रमण्डलमध्यगायै ^{२४०}	„ ।

३ चारुरूपायै	नमः ।
„ चारुहासायै	„ ।
„ चारुचन्द्रकलाधरायै	„ ।
„ चराचरजगन्नाथायै	„ ।
„ चक्रराजनिकेतनायै	„ ।
„ पार्वत्यै	„ ।
„ पद्मनयनायै	„ ।
„ पद्मरागसमप्रभायै	„ ।
„ पञ्चप्रेतासनासीनायै	„ ।
„ पञ्चब्रह्मस्वरूपिण्यै ^{२५०}	„ ।
„ चिन्मय्यै	„ ।
„ परमानन्दायै	„ ।
„ विज्ञानघनरूपिण्यै	„ ।
„ ध्यानध्यातृध्येयरूपायै	„ ।
„ धर्माधर्मविवर्जितायै	„ ।
„ विश्वरूपायै	„ ।
„ जागरिण्यै	„ ।
„ स्वपन्त्यै	„ ।
„ तैजसात्मिकायै	„ ।
„ सुप्तायै ^{२६०}	„ ।
„ प्राज्ञात्मिकायै	„ ।
„ तुर्यायै	„ ।
„ सर्वावस्थाविवर्जितायै	„ ।
„ सृष्टिकर्त्र्यै	„ ।
„ ब्रह्मरूपायै	„ ।
„ गोप्त्यै	„ ।
„ गोविन्दरूपिण्यै	„ ।

३ संहारिण्यै	नमः ।
„ रुद्ररूपायै	„ ।
„ तिरोधानकर्त्र्यै ^{२७०}	„ ।
„ ईश्वर्यै	„ ।
„ सदाशिवायै	„ ।
„ अनुग्रहदायै	„ ।
„ पञ्चकृत्यपरायणायै	„ ।
„ भानुमण्डलमध्यस्थायै	„ ।
„ भैरव्यै	„ ।
„ भगमालिन्यै	„ ।
„ पद्मासनायै	„ ।
„ भगवत्यै	„ ।
„ पद्मनाभसहोदर्यै ^{२८०}	„ ।
„ उन्मेषनिमिषोत्पन्न-	
विपन्नभुवनावल्यै	„ ।
„ सहस्रशीर्षवदनायै	„ ।
„ सहस्राक्ष्यै	„ ।
„ सहस्रपदे	„ ।
„ आब्रह्मकीटजनन्यै	„ ।
„ वर्णाश्रमविधायिन्यै	„ ।
„ निजाब्राह्मरूपनिगमायै	„ ।
„ पुण्यापुण्यफलप्रदायै	„ ।
„ श्रुतिसीमन्तसिन्दूरी-	
कृतपादाब्जधूलिकायै	„ ।
„ सकलागमसंदोहशुक्ति-	
संपुटमौक्तिकायै ^{२९०}	„ ।

२ पुरुषार्थप्रदायै	नमः ।	३ राक्षसघ्न्यै	नमः ।
॥ पूर्णायै	॥ ।	॥ रामायै	॥ ।
॥ भोगिन्यै	॥ ।	॥ रमणलम्पटायै ^{३२०}	॥ ।
॥ भुवनेश्वर्यै	॥ ।	॥ काम्यायै	॥ ।
॥ अम्बिकायै	॥ ।	॥ कामकलारूपायै	॥ ।
॥ अनादिनिधनायै	॥ ।	॥ कदम्बकुसुमप्रियायै	॥ ।
॥ हरिब्रह्मेन्द्रसेवितायै	॥ ।	॥ कल्याण्यै	॥ ।
॥ नारायण्यै	॥ ।	॥ जगतीकन्दायै	॥ ।
॥ नादरूपायै	॥ ।	॥ करुणारससागरायै	॥ ।
॥ नामरूपविवर्जितायै ^{३००}	॥ ।	॥ कलावत्यै	॥ ।
॥ ह्रींकार्यै	॥ ।	॥ कलालापायै	॥ ।
॥ ह्रींमत्यै	॥ ।	॥ कान्तायै	॥ ।
॥ हृदायै	॥ ।	॥ कादम्बरीप्रियायै ^{३३०}	॥ ।
॥ हेयोपादेयवर्जितायै	॥ ।	॥ वरदायै	॥ ।
॥ राजराजार्चितायै	॥ ।	॥ वामनयनायै	॥ ।
॥ राज्यै	॥ ।	॥ वारुणीमदबिह्वलायै	॥ ।
॥ रम्यायै	॥ ।	॥ विश्वाधिकायै	॥ ।
॥ राजीवलोचनायै	॥ ।	॥ वेदवेद्यायै	॥ ।
॥ रञ्जन्यै	॥ ।	॥ विन्द्याचल-	
॥ रमण्यै ^{३१०}	॥ ।	॥ निवासिन्यै	॥ ।
॥ रस्यायै	॥ ।	॥ विघात्र्यै	॥ ।
॥ रणत्किङ्किणिमेखलायै	॥ ।	॥ वेदजनन्यै	॥ ।
॥ रभायै	॥ ।	॥ विष्णुमायायै	॥ ।
॥ राकेन्दुवदनायै	॥ ।	॥ विलासिन्यै ^{३४०}	॥ ।
॥ रतिरूपायै	॥ ।	॥ क्षेत्रस्वरूपायै	॥ ।
॥ रतिप्रियायै	॥ ।	॥ क्षेत्रेश्यै	॥ ।
॥ रक्षाकर्यै	॥ ।	॥ क्षेत्रक्षेत्रज्ञपालिन्यै	॥ ।

॥ क्षयवृद्धिविनिर्मुक्त्यै नमः ।	३ पश्यन्त्यै नमः ।
॥ क्षेत्रपालभमर्चितायै ॥ ।	३ परदेवतायै ॥ ।
॥ विजयायै ॥ ।	३ मध्यमायै ^{३७०} ॥ ।
॥ विमलायै ॥ ।	३ वैखरीरूपायै ॥ ।
॥ वन्द्यायै ॥ ।	३ भक्तमानसहंसिकायै ॥ ।
॥ वन्दारुजनवत्सलायै ॥ ।	३ कामेश्वरप्राणनाड्यै ॥ ।
॥ वाग्वादिन्यै ^{३५०} ॥ ।	३ कृतज्ञायै ॥ ।
॥ वामकेश्यै ॥ ।	३ कामपूजितायै ॥ ।
॥ वह्निमण्डलवासिन्यै ॥ ।	३ शृङ्गारससंपूर्णायै ॥ ।
॥ भक्तिमत्कल्पलतिकायै ॥ ।	३ जयायै ॥ ।
॥ पशुपाशविमोचिन्यै ॥ ।	३ जालन्धरस्थितायै ॥ ।
॥ संहताशेषपाखण्डायै ॥ ।	३ ओडयाणपीटनिलयायै ॥ ।
॥ सदाचारप्रवर्तिकायै ॥ ।	३ बिन्दुमण्डलवासिन्यै ^{३८०} ।
॥ तापत्रयाग्निसंतप्त	३ रहोयागक्रमाराध्यायै ॥ ।
समाह्लादनचन्द्रिकायै ॥ ।	३ रहस्तर्पणतपितायै ॥ ।
॥ तरुण्यै ॥ ।	३ सद्यः प्रसादिन्यै ॥ ।
॥ तापसाराध्यायै ॥ ।	३ विश्वसाक्षिण्यै ॥ ।
॥ तनुमध्यायै ^{३६०} ॥ ।	३ साक्षिवर्जितायै ॥ ।
॥ तमोपहायै ॥ ।	३ षडङ्गदेवतायुक्तायै ॥ ।
॥ चित्यै ॥ ।	३ षाङ्गुण्यपरिपूरितायै ॥ ।
॥ तत्पदलक्ष्यार्थायै ॥ ।	३ नित्यकृन्नायै ॥ ।
॥ चिदेकरसरूपिण्यै ॥ ।	३ निरुपमायै ॥ ।
॥ स्वात्मानन्दलबी	३ निर्वाणसुखदायिन्यै ^{३९०} ॥ ।
भूतब्रह्माद्यानन्द ॥ ।	३ नित्याषोडशिकारूपायै ॥ ।
॥ संतत्यै ॥ ।	३ श्रीकण्ठार्धशरीरिण्यै ॥ ।
॥ परायै ॥ ।	३ प्रभावत्यै ॥ ।
॥ प्रत्यकूचितिरूपायै ॥ ।	३ प्रभारूपायै ॥ ।

३ प्रसिद्धायै	नमः ।	३ जडात्मिकायै	नमः ।
३ परमेश्वर्यै	„ ।	३ गायत्र्यै ४२०	„ ।
३ मूलप्रकृत्यै	„ ।	३ व्याहृत्यै	„ ।
३ अव्यक्तायै	„ ।	३ सन्ध्यायै	„ ।
३ व्यक्ताव्यक्त		३ द्विजवृन्दनिषेवितायै „	।
स्वरूपिण्यै	„ ।	३ तत्त्वासनायै	„ ।
३ व्यापिन्त्र्यै ४००	„ ।	३ तस्यै	„ ।
३ विविधाकारायै	„ ।	३ तुभ्यं	„ ।
३ विद्याविद्यास्वरूपिण्यै „	।	३ अय्यै	„ ।
३ महाकामेशनयनकुमुदा-		३ पञ्चकोशान्तरस्थितायै „	।
ह्लादकौमुद्यै	„ ।	३ निःसोममहिम्ने	„ ।
३ भक्तहार्दतमोभेदभानु		३ नित्ययौवनायै ४३०	„ ।
मुद्धानुसतत्यै	„ ।	३ मदशालिन्यै	„ ।
३ शिवदूत्यै	„ ।	३ मदाघूर्णितरक्ताक्ष्यै	„ ।
३ शिवाराध्यायै	„ ।	३ मदपाटलगण्डभुवे	„ ।
३ शिवमूर्त्यै	„ ।	३ चन्दनद्रवदिग्धाङ्ग्यै	„ ।
३ शिवंकर्त्र्यै	„ ।	३ चाम्पेयकुसुमप्रियायै „	।
३ शिवप्रियायै	„ ।	३ कुशलायै	„ ।
३ शिवपरायै ४१०	„ ।	३ कोमलाकारायै	„ ।
३ शिष्टेष्टायै	„ ।	३ कुरुकुल्लायै	„ ।
३ शिष्टपूजितायै	„ ।	३ कुलेश्वर्यै	„ ।
३ अप्रमेयायै	„ ।	३ कुलकुण्डालयायै ४४०	„ ।
३ स्वप्रकाशायै	„ ।	३ कौलमार्गतत्परसेवितायै „	।
३ मनोवाचामगोचरायै „	।	३ कुमारगणनाथाम्बायै „	।
३ चिच्छक्त्यै	„ ।	३ तुष्ट्यै	„ ।
३ चेतनास्वपायै	„ ।	३ पुष्ट्यै	„ ।
३ जडशक्त्यै	„ ।	३ मत्यै	„ ।

३ घृत्यै	नमः ।	३ सिद्धमात्रे	नमः ।
३ शान्त्यै	” ।	३ यशस्विन्यै	” ।
३ स्वस्तिमृत्यै	” ।	३ विशुद्धिचक्रनिलयायै	” ।
३ कान्त्यै	” ।	३ आरक्तवर्णायै	” ।
३ नन्दिन्यै ४५०	” ।	३ त्रिलोचनायै	” ।
३ विघ्ननाशिन्यै	” ।	३ खड्गाङ्गादिप्रहरणायै	” ।
३ तेजोवत्यै	” ।	३ वदनैकसमन्वितायै	” ।
३ त्रिनयनायै	” ।	३ पायसान्नप्रियायै ४८०	” ।
३ लोलाक्षीकामरूपिण्यै	” ।	३ त्वक्स्थायै	” ।
३ मालिन्यै	” ।	३ पशुलोकभयंकरी	” ।
३ हंसिन्यै	” ।	३ अमृतादिमहाशक्ति	
३ मात्रे	” ।	संवृतायै	” ।
३ मलयाचलवासिन्यै	” ।	३ डाकिनीश्वर्यै	” ।
३ सुमुख्यै	” ।	३ अनाहताब्जनिलयायै	” ।
३ नलिन्यै ४१०	” ।	३ श्यामाभायै	” ।
३ सुभ्रुवे	” ।	३ वदनद्वयायै	” ।
३ शोभनायै	” ।	३ दंष्ट्रोज्ज्वलायै	” ।
३ सुरनायिकायै	” ।	३ अक्षमालादिधरायै	” ।
३ कालकण्ठायै	” ।	३ रुधिरसंस्थितायै ४८०	” ।
३ कान्तमृत्यै	” ।	३ कालरात्र्यादिशक्त्यौघ	
३ क्षोमिण्यै	” ।	वृतायै	” ।
३ सूक्ष्मरूपिण्यै	” ।	३ स्निग्धौदनप्रियायै	” ।
३ वज्रेश्वर्यै	” ।	३ महावीरेन्द्रवरदायै	” ।
३ वामदेव्यै	” ।	३ राकिण्यम्बास्वरूपिण्यै	” ।
३ वयोवस्थाविबर्जितायै ४७०	” ।	३ मणिपूराञ्जनिलयायै	” ।
३ सिद्धेश्वर्यै	” ।	३ वदनत्रयसंयुतायै	” ।
३ सिद्धविद्यायै	” ।	३ वज्रादिकामुधोपेतायै	” ।

३ डामर्यादिभिरावृतायै नमः ।
 „ रक्तवर्णायै „ ।
 „ मांसनिष्ठायै^{५००} „ ।
 „ गुडान्नप्रीतमानसायै „ ।
 „ समस्तभक्तसुखदायै „ ।
 „ लाकिन्यम्बास्वरूपिण्यै „ ।
 „ म्बाधिष्ठानाम्बुजगतायै „ ।
 „ चतुर्वक्त्रमनोहरायै „ ।
 „ शूलाद्यायुधसंपन्नायै „ ।
 „ पीतवर्णायै „ ।
 „ अतिगर्वितायै „ ।
 „ मेदोनिष्ठायै „ ।
 „ मधुप्रीतायै^{५१०} „ ।
 „ वशिन्यादिसमन्वितायै „ ।
 „ दध्यन्नासक्तहृदयायै „ ।
 „ काकिनीरूपधारिण्यै „ ।
 „ मूलाधाराम्बुजाखण्डायै „ ।
 „ पञ्चवक्रायै „ ।
 „ अस्थिसंस्थितायै „ ।
 „ अङ्कुशादिप्रहरणायै „ ।
 „ वरदादिनिषेवित्तायै „ ।
 „ मुद्गौदनासक्तवित्तायै „ ।
 „ साकिन्यम्बास्वरूपिण्यै^{५२०} ।
 „ आज्ञावक्राब्जनिलयायै „ ।
 „ शुक्लवर्णायै „ ।
 „ षडाननायै „ ।
 „ मञ्जासंस्थायै „ ।

३ हंसवतीमुख्यशक्ति-
 समन्वितायै नमः ।
 „ हरिद्रान्नैकरसिकायै „ ।
 „ हाकिनीरूपधारिण्यै „ ।
 „ सहस्रदलपद्मस्थायै „ ।
 „ सर्ववर्णोपशोभितायै „ ।
 „ सर्वायुधधरायै^{५३०} „ ।
 „ शुक्लसंस्थितायै „ ।
 „ सर्वतोमुख्यै „ ।
 „ सर्वौदनप्रीतचित्तायै „ ।
 „ याकिन्यम्बास्वरूपिण्यै „ ।
 „ स्वाहायै „ ।
 „ स्वधायै „ ।
 „ अमृत्यै „ ।
 „ मेघायै „ ।
 „ श्रुत्यै „ ।
 „ स्मृत्यै^{५४०} „ ।
 „ अनुत्तमायै „ ।
 „ पुण्यकीर्त्यै „ ।
 „ पुण्यलभ्यायै „ ।
 „ पुण्यश्रवणकीर्तनायै „ ।
 „ पुलोमजार्चितायै „ ।
 „ बन्धमोचिन्यै „ ।
 „ बन्धुरालकायै „ ।
 „ विमर्शरूपिण्यै „ ।
 „ विद्यायै „ ।
 „ विद्यदादिजगत्प्रसवे^{५५०} „ ।

३ सर्वव्याधिप्रशमन्यै नमः ।
 „ सर्वमृत्युनिवारिण्यै „ ।
 „ अग्रगण्यायै „ ।
 „ अचिन्त्यरूपायै „ ।
 „ कलिकल्मषनाशिन्यै „ ।
 „ कात्यायन्यै „ ।
 „ कालहन्त्र्यै „ ।
 „ कमलाक्षनिषेवित्यै „ ।
 „ ताम्बूलपूरितमुख्यै „ ।
 „ दाडिमीकुसुम-
 „ प्रभायै^{५६०} „ ।
 „ मृगाक्ष्यै „ ।
 „ मोहिन्यै „ ।
 „ मुरुयायै „ ।
 „ मृडान्यै „ ।
 „ मित्ररूपिन्यै „ ।
 „ नित्यतृप्तायै „ ।
 „ भक्तनिधये „ ।
 „ नियन्त्र्यै „ ।
 „ निखिलेश्वर्यै „ ।
 „ मैत्र्यादिवासनालभ्यायै^{५७०} ।
 „ महाप्रलयसाक्षिण्यै „ ।
 „ पराशक्त्यै „ ।
 „ परानिष्ठायै „ ।
 „ प्रज्ञानघनरूपिन्यै „ ।
 „ माध्वीपानालसायै „ ।
 „ मत्तायै „ ।

३ मातृकावर्णरूपिण्यै नमः ।
 „ महाकैलासनिलयायै „ ।
 „ मृणालमृदुदोर्लतायै „ ।
 „ महनीयायै^{५८०} „ ।
 „ दयामूर्त्यै „ ।
 „ महासाम्राज्यशालिन्यै „ ।
 „ आत्मविद्यायै „ ।
 „ महाविद्यायै „ ।
 „ श्रीविधायै „ ।
 „ कामसेवितायै „ ।
 „ श्रीषोडशाक्षरीविद्यायै „ ।
 „ त्रिकूटायै „ ।
 „ कामकोटिकायै „ ।
 „ कटाक्षकिकरीभूत
 कमलाकोटिसेवितायै^{५९०} ।
 „ शिरःस्थितायै „ ।
 „ चन्द्रनिभायै „ ।
 „ भालस्थायै „ ।
 „ इन्द्रधनुःप्रभायै „ ।
 „ हृदयस्थायै „ ।
 „ रविप्रख्यायै „ ।
 „ त्रिकोणान्तरदीपिकायै „ ।
 „ दाक्षायण्यै „ ।
 „ दैत्यहन्त्र्यै „ ।
 „ दक्षयज्ञविनाशिन्यै^{६००} „ ।
 „ दरान्दोलितदीर्घाक्ष्यै „ ।
 „ दरहासोज्ज्वलन्मुख्यै „ ।

३ गुरुमूर्त्यै	नमः ।	३ त्रिजगद्वन्द्यायै	नमः ।
„ गुणनिधये	„ ।	„ त्रिमूर्त्यै	„ ।
„ गोमात्रे	„ ।	„ त्रिदशेश्वर्यै	„ ।
„ गुहजन्मभुवे	„ ।	„ त्र्यक्षर्यै ६३०	„ ।
„ देवेश्यै	„ ।	„ दिव्यगन्धाढ्यायै	„ ।
„ दण्डनीतिस्थायै	„ ।	„ सिन्दूरतिलकाञ्चितायै	„ ।
„ दहराकाशरूपिण्यै	„ ।	„ उमायै	„ ।
„ प्रतिपन्मुख्यराकान्ततिथि-		„ शैलेन्द्रतनयायै	„ ।
मण्डलपूजितायै ६१०	„ ।	„ गौर्यै	„ ।
„ कलात्मिकायै	„ ।	„ गन्धर्वसेवितायै	„ ।
„ कलानाथायै	„ ।	„ विश्वगर्भायै	„ ।
„ काठ्यालापविनोदिन्यै	„ ।	„ स्वर्णगर्भायै	„ ।
„ सचामररमावाणीसव्य-		„ अवरदायै	„ ।
दक्षिणासेवितायै	„ ।	„ वागधीश्वर्यै ६४०	„ ।
„ आदिशक्त्यै	„ ।	„ ध्यानगम्यायै	„ ।
„ अमेयायै	„ ।	„ अपरिच्छेद्यायै	„ ।
„ आत्मने	„ ।	„ ज्ञानदायै	„ ।
„ परमायै	„ ।	„ ज्ञानविग्रहायै	„ ।
„ पावनाकृतय	„ ।	„ सर्ववेदान्तसंवेद्यायै	„ ।
„ अनेककोटिब्रह्माण्ड-		„ सत्यानन्दस्वरूपिण्यै	„ ।
जनन्यै ६२०	„ ।	„ लोपामुद्रार्चितायै	„ ।
„ दिव्यविग्रहायै	„ ।	„ लीलाकल्लप्तब्रह्माण्ड-	
„ कलीकायै	„ ।	मण्डलायै	„ ।
„ केवलायै	„ ।	„ अदृश्यायै	„ ।
„ गुह्यायै	„ ।	„ दृश्यसहितायै ६५०	„ ।
„ केवल्यपददायिन्यै	„ ।	„ विज्ञात्र्यै	„ ।
„ त्रिपुरायै	„ ।	„ वेद्यवर्जितायै	„ ।

३ योगिन्यै	नमः ।	३ वृहत्सेनायै	नमः ।
„ योगदायै	„ ।	„ भावाभावविवर्जितायै ६८०	„ ।
„ योग्यायै	„ ।	„ सुखाराध्यायै	„ ।
„ योगानन्दायै	„ ।	„ शुभंकयै	„ ।
„ युगंधरायै	„ ।	„ शोभनासुलभागत्यै	„ ।
„ इच्छाशक्तिज्ञानशक्तिक्रिया-		„ राजराजेश्वर्यै	„ ।
शक्तिस्वरूपिण्यै	„ ।	„ राज्यदायिन्यै	„ ।
„ सर्वाधारायै	„ ।	„ राज्यवल्लभायै	„ ।
„ सुप्रतिष्ठायै ६६०	„ ।	„ राजत्कृपायै	„ ।
„ सदसद्रूपधारिण्यै	„ ।	„ राजपीठनिवेशितनिजा-	
„ अष्टमूर्त्यै	„ ।	श्रितायै	„ ।
„ अजाजैत्र्यै	„ ।	„ राज्यलक्ष्म्यै	„ ।
„ लोकयात्राविधायिन्यै	„ ।	„ कोशनाथायै ६७०	„ ।
„ एकार्किन्यै	„ ।	„ चतुरङ्गवलेश्वर्यै	„ ।
„ भीमरूपायै	„ ।	„ साम्राज्यदायिन्यै	„ ।
„ निद्वैतायै	„ ।	„ सत्यसन्धायै	„ ।
„ द्वैतवर्जितायै	„ ।	„ सागरमेखलायै	„ ।
„ अन्नदायै	„ ।	„ दीक्षितायै	„ ।
„ वसुदायै ६७०	„ ।	„ दैत्यशमन्यै	„ ।
„ वृद्धायै	„ ।	„ सर्वलोकवशंकयै	„ ।
„ ब्रह्मात्मैक्यस्वरूपिण्यै	„ ।	„ सर्वार्थदात्र्यै	„ ।
„ बृहत्यै	„ ।	„ सावित्र्यै	„ ।
„ ब्राह्मण्यै	„ ।	„ सच्चिदानन्दरूपिण्यै ७००	„ ।
„ ब्राह्म्यै	„ ।	„ देशकालपरिच्छिन्नायै	„ ।
„ ब्रह्मानन्दायै	„ ।	„ सर्वगायै	„ ।
„ बलिप्रियायै	„ ।	„ सर्वमोहिन्यै	„ ।
„ भाषारूपायै	„ ।	„ सरस्वत्यै	„ ।

३ शास्त्रमयै	नमः ।	३ नामपारायणप्रीतायै	नमः ।
„ गुहाम्बायै	„ ।	„ नन्दिविद्यायै	„ ।
„ गुह्यरूपिण्यै	„ ।	„ नटेश्वर्यै	„ ।
„ सर्वोपाधिविनिर्मुक्त्यै	„ ।	„ मिथ्याजगदधिष्ठानायै	„ ।
„ सदाशिवपतिव्रतायै	„ ।	„ मुक्तिदायै	„ ।
„ संप्रदायेश्वर्यै ७१०	„ ।	„ मुक्तिरूपिण्यै	„ ।
„ साध्यै	„ ।	„ लस्यप्रियायै	„ ।
„ यै	„ ।	„ लयक्यै	„ ।
„ गुरुमण्डलरूपिण्यै	„ ।	„ लज्जायै ७४०	„ ।
„ कुलोत्तीर्णायै	„ ।	„ रम्भादिवन्दितायै	„ ।
„ भगाराध्यायै	„ ।	„ भवदावमुधावृष्ट्यै	„ ।
„ मायायै	„ ।	„ पापारण्यदवानल्यै	„ ।
„ मधुमत्यै	„ ।	„ दौर्भाग्यतूलवातूल्यै	„ ।
„ मह्यै	„ ।	„ जराध्वान्तरविप्रभायै	„ ।
„ गणाम्बायै	„ ।	„ भाग्याब्धिचन्द्रिकायै	„ ।
„ गुह्यकाराध्यायै ७२०	„ ।	„ भक्तचित्तकेकि	„ ।
„ कोमलाङ्ग्यै	„ ।	„ घनाघनायै	„ ।
„ गुरुप्रियायै	„ ।	„ रोगपर्वतदम्भोलये	„ ।
„ स्वतन्त्रायै	„ ।	„ मृत्युदारुकुठारिकायै	„ ।
„ सर्वतन्त्रेश्वर्यै	„ ।	„ महेश्वर्यै ७५०	„ ।
„ दक्षिणामूर्तिरूपिण्यै	„ ।	„ महाकाल्यै	„ ।
„ सनकादिसमाराध्यायै	„ ।	„ महाप्रासायै	„ ।
„ शिवज्ञानप्रदायिन्यै	„ ।	„ महाशनायै	„ ।
„ चित्कलायै	„ ।	„ अपर्णायै	„ ।
„ आनन्दकलिकायै	„ ।	„ चण्डिकायै	„ ।
„ प्रेमरूपायै ७३०	„ ।	„ चण्डमुण्डासुरनिपूदिन्यै	„ ।
„ प्रियंकयै	„ ।	„ क्षराक्षरात्मिकायै	„ ।

३ सर्वलोकेशै	॥	३ मार्तण्डभैरवाराध्यायै	॥
॥ विश्वधारिण्यै	॥	॥ मन्त्रिणीन्यस्तराज्यधुरे	॥
॥ त्रिवर्गदात्र्यै ७६०	॥	॥ त्रिपुरेश्यै	॥
॥ सुभगायै	॥	॥ जयत्सेनायै	॥
॥ त्र्यम्बकायै	॥	॥ निस्त्रैगुण्यायै	॥
॥ त्रिगुणात्मिकायै	॥	॥ परापरायै ७६०	॥
॥ स्वर्गापवर्गदायै	॥	॥ सत्यज्ञानानन्दरूपायै	॥
॥ शुद्धायै	॥	॥ सामरस्यपरायणायै	॥
॥ जपापुष्पनिभाकृत्यै	॥	॥ कपर्दिन्यै	॥
॥ ओजोवत्यै	॥	॥ कलामालायै	॥
॥ द्युतिधरायै	॥	॥ कामधुरायै	॥
॥ यज्ञरूपायै	॥	॥ कामरूपिण्यै	॥
॥ प्रियव्रतायै ७७०	॥	॥ कलानिधये	॥
॥ दुराराध्यायै	॥	॥ काव्यकलायै	॥
॥ दुराधर्षायै	॥	॥ रसज्ञायै	॥
॥ पाटलीकुसुमप्रियायै	॥	॥ रसशेवधये ८००	॥
॥ महत्यै	॥	॥ पुष्टायै	॥
॥ मेहनिलयायै	॥	॥ पुरातनायै	॥
॥ मन्दारकुसुमप्रियायै	॥	॥ पूज्यायै	॥
॥ वीराराध्यायै	॥	॥ पुष्करायै	॥
॥ विराड्रूपायै	॥	॥ पुष्करेक्षणायै	॥
॥ विरजायै	॥	॥ परस्मैज्योतिषे	॥
॥ विश्वतोमुख्यै ७८०	॥	॥ परस्मैधाम्ने	॥
॥ प्रत्यग्रूपायै	॥	॥ परमाणवे	॥
॥ पराकाशायै	॥	॥ परात्परायै	॥
॥ प्राणदायै	॥	॥ पाशहस्तायै ८१०	॥
॥ प्राणरूपिण्यै	॥	॥ पाशहन्त्र्यै	॥
		॥ परमञ्चविभेदिन्यै	॥

३ मूर्तायै	"	३ मूलविग्रहरूपिण्यै ८४०	"
" अमूर्तायै	"	" भावज्ञायै	"
" अनित्यतृप्तायै	"	" भवरोगादयै	"
" मुनिमानसहंसिकायै	"	" भवचक्रप्रवर्तिन्यै	"
" सत्यव्रतायै	"	" छन्दःसारायै	"
" सत्यरूपायै	"	" शास्त्रसारायै	"
" सर्वान्तर्यामिन्यै	"	" मन्त्रसारायै	"
" सत्यै ८२०	"	" तलोदयै	"
" ब्रह्माण्यै	"	" उदारकीर्तये	"
" ब्रह्मणे	"	" उद्दामवैभवायै	"
" जनन्यै	"	" वर्णरूपिण्यै ८५०	"
" बहुरूपायै	"	" जन्ममृत्युजरातप्तजन-	
" बुधाचितायै	"	विश्रान्तिदायिन्यै	"
" प्रसवित्र्यै	"	" सर्वोपनिषदुद्धृष्टायै	"
" प्रचण्डायै	"	" शान्त्यतीताकलात्मिकायै,,	"
" आज्ञायै	"	" गंभीरायै	"
" प्रतिष्ठायै	"	" गगनान्तस्थायै	"
" प्रकटाकृतये ८३०	"	" गर्वितायै	"
" प्राणेश्वर्यै	"	" गानलोलुपायै	"
" प्राणदायै	"	" कल्पनारहितायै	"
" पञ्चाशत्पीठरूपिण्यै	"	" काष्ठायै	"
" विशृङ्खलायै	"	" अकान्तायै ८६०	"
" विविक्तस्थायै	"	" कान्तार्धविग्रहायै	"
" वीरमात्रे	"	" कार्यकारणनिर्मुक्तायै	"
" वियत्प्रसवे	"	" कामकेलितरङ्गितायै	"
" मुकुन्दायै	"	" कनकनकतताटङ्कायै	"
" मुक्तिनिलयायै	"	" लीलाविग्रहधारिण्यै	"

३ अजायै	नमः ।	३ विद्रुमाभायै	नमः ।
„ क्षयविनिर्मुक्तायै	„ ।	„ वैष्णव्यै	„ ।
„ मुग्धायै	„ ।	„ विष्णुरूपिण्यै	„ ।
„ क्षिप्रप्रसादिन्यै	„ ।	„ अयोनये	„ ।
„ अन्तर्मुखसमाराध्यायै	„ ।	„ योनिनिलयायै	„ ।
„ बहिर्मुखसुदुर्लभायै	„ ।	„ कूटस्थायै	„ ।
„ त्रय्यै	„ ।	„ कुलरूपिण्यै	„ ।
„ त्रिवर्गनिलयायै	„ ।	„ वीरगोष्ठीप्रियायै	„ ।
„ त्रिस्थायै	„ ।	„ वीरायै	„ ।
„ त्रिपुरमालिन्यै	„ ।	„ नैष्कर्म्यायै ८००	„ ।
„ निरामयायै	„ ।	„ नादरूपिण्यै	„ ।
„ निरामयायै	„ ।	„ विज्ञानकलनायै	„ ।
„ निरालम्बायै	„ ।	„ कल्यायै	„ ।
„ स्वात्मारामायै	„ ।	„ विदग्धायै	„ ।
„ सुधासूत्र्यै	„ ।	„ वैन्दवासनायै	„ ।
„ संसारपङ्कनिर्गमसमुद्ध-		„ तत्त्वाधिकायै	„ ।
रणपण्डितायै ८८०	„ ।	„ तत्त्वमयै	„ ।
„ यज्ञप्रियायै	„ ।	„ तत्त्वमर्थस्वरूपिण्यै	„ ।
„ यज्ञकर्त्र्यै	„ ।	„ सामगानप्रियायै	„ ।
„ यजमानस्वरूपिण्यै	„ ।	„ सौम्यायै ८१०	„ ।
„ धर्माधारायै	„ ।	„ सदाशिवकुटुम्बिन्यै	„ ।
„ धनाध्यक्षायै	„ ।	„ सव्यापसव्यमार्गस्थायै	„ ।
„ धनधान्यविवर्धिन्यै	„ ।	„ सर्वापद्विनिवारिण्यै	„ ।
„ विप्रप्रियायै	„ ।	„ स्वस्थायै	„ ।
„ विप्ररूपायै	„ ।	„ स्वभावमधुरायै	„ ।
„ विश्वभ्रमणकारिण्यै	„ ।	„ धीरायै	„ ।
„ विश्वप्रासायै ८८०	„ ।	„ धीरसमर्चितायै	„ ।

३ चैतन्यार्थसमाराध्यायै नमः ।	३ वामकेश्वर्यै नमः ।
„ चैतन्यकुसुमप्रियायै „ ।	„ पञ्चयज्ञप्रियायै „ ।
„ सदोदितायै ८२० „ ।	„ पञ्चप्रेतमञ्चाधिशायिन्यै „ ।
„ सदातुष्टायै „ ।	„ पञ्चम्यै „ ।
„ तरुणादित्यपाटलायै „ ।	„ पञ्चभूतेश्यै „ ।
„ दक्षिणादक्षिणाराध्यायै „ ।	„ पञ्चसङ्ख्योपचारिण्यै ८५० ।
„ दरस्मेरमुखाम्बुजायै „ ।	„ शोश्वत्यै „ ।
„ कौलिनीकेवलायै „ ।	„ शाश्वतैश्वर्यायै „ ।
„ अनर्घ्यैकैवल्यपददायिन्यै „ ।	„ शर्मदायै „ ।
„ स्तोत्रप्रियायै „ ।	„ शंभुमोहिन्यै „ ।
„ स्तुतिमत्यै „ ।	„ धरायै „ ।
„ श्रुतिसंस्तुतवैभवायै „ ।	„ धरसुतायै „ ।
„ मनस्विन्यै ८३० „ ।	„ धन्यायै „ ।
„ मानवत्यै „ ।	„ धर्मिण्यै „ ।
„ महेश्यै „ ।	„ धर्मवर्धिन्यै „ ।
„ मङ्गलाकृत्यै „ ।	„ लोकातीतायै ८६० „ ।
„ विश्वमात्रे „ ।	„ गुणातीतायै „ ।
„ जगद्धात्र्यै „ ।	„ सर्वातीतायै „ ।
„ विशालाक्ष्यै „ ।	„ शमात्मिकायै „ ।
„ विरागिण्यै „ ।	„ बन्धूककुसुमप्रख्यायै „ ।
„ प्रगल्यायै „ ।	„ बालायै „ ।
„ परमोदारायै ८४० „ ।	„ लीलाविनोदिन्यै „ ।
„ परामोदायै „ ।	„ सुमङ्गल्यै „ ।
„ मनोमय्यै „ ।	„ सुखक्यै „ ।
„ व्योमकेश्यै „ ।	„ सुवेषाढ्यायै „ ।
„ विमानस्थायै „ ।	„ सुवासिन्यै ८७० „ ।
„ चण्डिण्यै „ ।	„ सुवासिन्यर्चनप्रीतायै-

३ आशोभनायै	नमः ।	३ अनघायै	नमः ।
„ शुद्धमानसायै	„ ।	„ अद्भुतचारित्रायै	„ ।
„ बिन्दुतर्पणसंतुष्टायै	„ ।	„ वाञ्छितार्थप्रदाय	„ ।
„ पूर्वजायै	„ ।	„ अभ्यासातिशयज्ञातायै	„ ।
„ त्रिपुराम्बिकायै	„ ।	„ षड्ध्वातीतरूपिण्यै ८८०	„ ।
„ दशमुद्रासमाराध्यायै	„ ।	„ अव्याजकरुणामूर्त्यै	„ ।
„ त्रिपुराश्रीवशंकयै	„ ।	„ अज्ञानध्वान्तदीपिकायै	„ ।
„ ज्ञानमुद्रायै	„ ।	„ आबालगोपविदितायै	„ ।
„ ज्ञानगम्यायै ८८०	„ ।	„ सर्वानुलङ्घ्यशासनायै	„ ।
„ ज्ञानज्ञेयस्वरूपिण्यै	„ ।	„ श्रीचक्रराजनिलयायै	„ ।
„ योनिमुद्रायै	„ ।	„ श्रीमत्त्रिपुरसुन्दर्यै	„ ।
„ त्रिखण्डेयै	„ ।	„ श्रीशिवायै	„ ।
„ त्रिगुणायै	„ ।	„ शिवशक्त्येयरूपिण्यै	„ ।
„ अम्बायै	„ ।	„ ललिताम्बिकायै १०००	„ ।
„ त्रिकोणगायै	„ ।		

अनेन श्रीललितासहस्रनामभिः अमुकद्रव्यसमर्पणाख्येन कर्मणा
भगवती श्रीराजराजेश्वरी महात्रिपुरसुन्दरीदेवता प्रीयताम् ॥

॥ ॐ तत् सत् ॥

॥ इति श्रीललितासहस्रनामानि ॥

॥ अष्टाङ्गसिद्धिक्रमः ॥

पूजाकर्मणि संकल्पे सप्तविधपारायणे (मुख्यतयाङ्गपारायणे) चास्योपयोग आवश्यकत्तेनात्र सोदाहरणं तद्विविच्यते । अस्मिन्नर्थे प्रथमं गतकलिवर्षज्ञानं परमावश्यकमस्ति तत्प्रकारो यथा— शालि-
वाहनशकारम्भः ३१७९ मितेषु गतकलिवर्षेषु जातः । अतः
इष्टशालिवाहनशक + ३१७९ = गतकलिवर्षाणि । प्रकृतोदाहरणे
शालिवाहनशक १९०८ फाल्गुनकृष्ण ३० रविवासरे
(ता. २९-३-८७) गतकल्यद्वादहर्गणानयनार्थं गतकलिवर्षसाधनं
यथा—

$$\therefore \text{इ.शा.श} + ३१७९ = \text{गतकलिवर्षाणि} ।$$

$$\therefore १९०८ + ३१७९ = ५०८७ \text{ गतकलिवर्षाणि} ।$$

ततः—(कौलमतसिद्धान्ते)

कल्याद्यब्दगणो दिवाकरगुणश्चैत्रादिमासैर्युतः

स्थितः शून्यनगाप्तयुक् सुरहृतो लब्धाधिमासैर्युतः ।

त्रिंशद्द्वयो दिनयुक् द्विधा शिवगुणस्य भ्रागभक्तो नितः

कल्याद्यब्दगणो भवेद्भृगुदिनालङ्कारात्रोद्भवः ॥

$$\therefore \text{ग क.व.} \times १२ + \text{चैत्रादिगतमासाः} = \text{मासगणः} ।$$

$$\therefore ५०८७ \times १२ = ६१०४४ + ११ = ६१०५५ \text{ मासगणः} ।$$

$$\therefore \frac{\text{मा.ग.}}{७०} = \text{फ+शे} । \frac{\text{फ + मा.ग.}}{३३} = \text{अधिमासाः + शे} ।$$

अत्र शेषस्य त्यागः । मा.ग. + अधिमासाः = चान्द्रमासाः ।

$$\therefore \frac{६१०५५}{७०} = ८७२ + \text{शे} । ६१०५५ + ८७२ = ६१९२७ ।$$

६१९२७ ÷ ३३ = १८७६ + शेषम् । १८७६ = अधिमासाः ।

∴ ६१०५५ + १८७६ अधिमासाः = ६२९३१ चान्द्रमासाः ।

∴ चान्द्रमासाः × ३० + ग.ति. = तिथिगणः ।

∴ ६२९३१ × ३० + २९ = १८८७९५९ तिथिगणः ।

स द्विः स्थाप्यः ।

∴ ति ग. × ११ ÷ ७०३ = अवमदिनानि = शेषम् ।

∴ ति.ग. - अवमदिनानि = अहर्गणः

∴ १८८७९५९ × ११ = २०७६७५४९ ÷ ७०३
= २९५४१ अवमदिनानि + शेषस्य त्यागः ।

∴ १८८७९५९ - २९५४१ = १८५८४१८ ।

वारार्थं सप्तभक्ते शेषमितो वारः । अतः १८५८४१८ ÷ ७
= २६५४८८ लब्धिः + २ शेषम् । कलियुगारंभे शुक्रवासरः । अतः शेषे
मिते शुक्रवासरः । १ शनिः २ रविः इत्यादिना । अत्र लब्धेस्त्यागः
शेषमितो वासरः अतो रविवासरः । ∴ सिद्धोऽहर्गणः = १८५८४१८
युगादिसाधनार्थं प्रकारो यथा सौभाग्यतंत्रे—

अथाधुना युगादीनां ज्ञानं हि कथ्यते मया ।

अङ्गाङ्काब्ध्यर्तुवेदाश्चैव ते तु युगसन्ततिः ॥

तच्छेषेऽङ्गत्रयश्च पूर्णपक्षैर्भक्ते परिवृत्तिः ।

शेषं रसाद्रीषु ह्येते वर्षाणि तद्गतानि च ॥

वर्षशेषे रसगुणैर्भक्ते मासास्तु ते गताः ।

मासशेषं क्रमाद ज्ञेयं दिनानीत्यङ्गशेषतः ॥

एवमष्टाङ्गसंसिद्धिरस्मात्तात्कालिकी स्मृता ।
 नक्षत्रयोगसंसिद्धिः प्रोक्ता सङ्कल्पवाचने ॥
 शेषमष्टाङ्गकं ज्ञेयं पारायणविदां वरैः ।
 इति ज्ञात्वा श्रीमतां च विनियोगं समाचरेत् ॥
 वर्षाक्षराणि षट्त्रिंशदकारादीनीत्युदीर्यते ।
 मासाश्च षोडश प्रोक्ताः स्वराणां षोडशत्वतः ॥
 मासस्य दिनसंख्या तु षट्त्रिंशच्च प्रकीर्तिता ।
 अकारादिक्षकारान्ता षट्त्रिंशद्दिनसन्ततिः ॥
 नित्याश्च षोडश प्रोक्ताः षोडशस्वरसंस्थिताः ।
 कामेश्वर्यादिचित्रान्ता सर्वान्ते षोडशी भवेत् ॥
 पर्यायक्रमतो ज्ञेयमिति शास्त्रस्य ढिण्डिमः ।

कलियुगदिनानि = १५७७९१७८२ दि+२४ घटी

कलियुगेऽवान्तरयुगाः = १२९६ । ∴ युगदिनानि = ७४६४९६ ।

परिवृत्तिदिनानि = २०७३६ । वर्षादिनानि = ५७६ ।

वर्षमासा = १६ । मासदिनानि = ३६ ।

नित्या = १६ । पक्षे दिनानि अतः १५ + १ = १६ ।

वारसंख्या = ९ । दिनेघटिकोदय = ६० ।

१ वर्षम् = १६ मासाः ।

१ परिवृत्तौ = षट्त्रिंशद्वर्षाणि । १ युग = षट्त्रिंशत्परिवृत्तयः ।

अतोऽहर्गणे ७४६४९६ मितैर्दिवसे हृते लब्धा गतयुगाः ।
 शेषदिनानि २०७३६ भाज्येन भक्तानि लब्धा गताः परिवृत्तयः ।
 तच्छेषं ५७६ दिनैर्भक्तं लब्धानि गतवर्षाणि । तच्छेषं ३६
 दिनैर्भक्तं लब्धा गतमासाः । एवं युगपरिवृत्ति वर्षमासानयम् ।

अत्र युगादीनाम् प्राप्तिर्लब्धिसंख्यातः । किन्तूदय (घटिका) नाथ
(वासरः) तत्त्वाक्षर नित्यानामकृतेऽहर्गण एव भाज्यः । भाजकास्तु
५ | ९ | ३६ | १६ मिताः । शेष मितमुदयादीनि । युगपरिवृत्ति
वर्षानामतत्त्वस्यश्च गणनं अकारादि अकारान्त षट्त्रिंशत् वर्णाः ।
मासाः अकारादि षोडश स्वराः । दिनसाधन मासशेष संख्यात ।
क्षकारादि षोडश स्वराः । दिनसाधनं मासशेष संख्यातः । अकारादि
षट्त्रिंशत् मासशेष संख्या ३६ तौऽधिके षट्त्रिंशद्भिर्भक्ते
शेषमितं । १अ + कादिमावसाना २५ यकारादि क्षान्ताः ।

* षोडशनित्या नामानि यथा—

कामेश्वरी, भगमालिनी, नित्यक्लिन्ना, भेरुण्डा, बहूनिवासिनी,
महावज्रेश्वरी, शिवदूति, त्वरिता, कुलसुन्दरी, नित्या, नीलपताका,
विजया, सर्वमङ्गला, ज्वालामालिनी, चित्रा, षोडशी (महानित्या)
इति ॥

तत्त्वदिनानि : शिव, शक्ति, सदाशिव, ईश्वर, शुद्धविद्या, माया,
कला, अविद्या, राग, काल, नियति, पुरुष, प्रकृतिः, अहंकार, मन,
बुद्धि, त्वक्, चक्षु, श्रोत्र, जिह्वा, घ्राण, वाक्, पाणि, पाद, पायु,
उपस्थ, शब्द, स्पर्श, रूप, रस, गन्ध, आकाश, वायु, अग्नि,
सलिल, पृथ्वी ॥ इति ॥

* "अत्र नित्याः षोडशः" इति प्रसिद्धम् । अतः नित्या-
नयनाऽहर्गणाय षोडशमितोभाजकः इति कथितमस्ति । परंतु
तन्न साध्विती मनमतं । कामेश्वर्यादि चित्रान्ता ततः चित्रादि
कामेश्वर्यन्तः नित्याक्रमः इत्युपक्तं । अतः १५ + १५ नित्यानामकृते
त्रिंशमितौ भाजकः एव समिचीनम् । परमानन्द तंत्रेऽयमेव संख्याकौ
भाजकौ गृहीतोऽस्ति । (चतुर्दशपटले श्लोक)

षोडशी नित्या पूजायामुक्ता । "अः" रूपा । अत्र तु
नित्यानयने अकारादि अ, आ.....अं पर्यन्ताः पञ्चदश स्वराः ।
क्रमोत्क्रमेणग्राह्या ।

नवनाथा : (वासराः) प्रकाश, विमर्श, आनन्द, ज्ञान, सत्य, पूर्ण, स्वभाव, प्रतिभा, सुभग । इति नाथान्तानव ॥

घटिका (उदयाः) अ, ए, च, त, य । (इतिपंच)

उदाहरण यथा—

$$\begin{array}{r}
 ७४६४९६ \overline{) १८५८४१८} (२ \\
 \underline{१४९२९९२} \\
 २०७३६ \overline{) ३६५४२६} (१७ \\
 \underline{२०७३६} \\
 १५८०६६ \\
 १४१४७२ \\
 \hline
 ५७६ \overline{) १६५९४} (२८ \\
 \underline{११५२} \\
 ५०७४ \\
 ४६०८ \\
 \hline
 ३६ \overline{) ४६६} (११ \\
 \underline{३६} \\
 १०६ \\
 ७२ \\
 \hline
 ३४
 \end{array}$$

१ लब्धोद्युगो गतौ
 १७ परिवृतयोगताः
 २८ वर्षाणिगतानि
 १२ मासागता
 ३४ शेषं = दिनानि गतानि
 १८५८४१८
 ३ घटिका
 ८ वार
 २ नित्या
 २६ तत्त्व

अहर्गण = $१८५८४१८ \div ५ =$ लब्धि + शेष ३ शेषमिता घटिकाः

अहर्गण = $१८५८४१८ \div ९ =$ ल+शेष ८ वासराः

अहर्गण = $१८५८४१८ \div १६ =$ ल+शेष २नित्ये

अहर्गण = $१८५८४१८ \div ३६ =$ ल+शेष २६ तत्त्वानि

वाराक्षरमथो वक्ष्ये नववर्गाद्यवर्णकान् ।

अल्लुकचटतपयशा नित्यं त्वेवं विनिर्दिशेत् ॥

नववारा इति ज्ञेया नवनाथात्मकाः क्रमात् ।

मासे मासे तु वाराणां चतुरावृत्तयो भवेत् ॥

घटिकाश्चाथ विज्ञेयाः षष्टिसंख्या दिने दिने ।

पञ्चाशन्मातृकायाश्च विभागः पञ्चधा भवेत् ॥

अहं च तयनामानो वर्गाः संपद्यते ततः । (ङ्काररहिता)

यस्मिन् दिने तु यो वर्णो ज्ञात्वा तद्घटिकोदयम् ॥

तदादिगणयेधिमानाद्यवर्गं जपेत् पुनः ॥

तारत्रयं मूलविद्यां वर्षमासदिनोदयात् ॥ (अथ चतुरंगक्रमः)

संयोज्य-चतुरङ्गाख्यो विधिरेषः सुसिद्धिदः ॥

वारश्च घटिका चैव दिननित्ये तथैव च ।

वर्षमासयुगश्चान्ते परिवृत्तिरिति क्रमात् ॥

अष्टाङ्गक्रमसंयोगो भृग्वार्यैः समुपासितः । *

जपार्चनविधौ ज्ञेया शक्तयोऽष्टौ सुसिद्धिदाः ॥

शेष	संज्ञा	वारनामानि	तंत्रान्तरे वारनामानि
०	अ	प्रकाशानन्दः	प्रह्लादानन्दनाथः
१	इ	विमर्शानन्दः	सकलानन्दनाथः
२	क	आनन्दानन्दः	कुमारानन्दनाथः
३	च	ज्ञानानन्दः	वसिष्ठानन्दनाथः
४	ट	सत्यानन्दः	क्रोधानन्दनाथः
५	त	पूर्णानन्दः	सुरानन्दनाथः
६	प	स्वभावानन्दः	ध्यानानन्दनाथः
७	य	प्रतिभानन्दः	बोधानन्दनाथः
८	श	सुभगानन्दः	शुकानन्दनाथः

अहर्गणे नवभिर्भक्तेः शेषे अ नामा वारः । वा प्रकाशानन्द-
वारः । एवमग्रेऽपि प्रकृतोदाहरणे ३ शेषे च संज्ञकः ज्ञानानन्द-

वासरः नित्याज्ञानार्थमहर्गणे षोडशभिर्भक्तेशेषे प्रथमा कामेश्वरी
प्रकृतादाहरणे २ शेषे इ नामा नित्यकिलन्ना तत्त्वनामानि ।

॥ अथ नित्यानामानि ॥

शेष	संज्ञा	त्रिपुरसुन्दर्याम्	आद्यायाम्
०	अ	कामेश्वरी	काली
१	आ	भगमालिनी	कपालिनी
२	इ	नित्यकिलन्ना	कुला
३	ई	भेरुण्डा	कुरुकुला
४	उ	वहिनवासिनी	विरोधिनी
५	ऊ	महाबज्रेश्वरी	विप्रचित्रा
६	ऋ	शिवदूतिका	उग्रा
७	ॠ	त्वरिता	उग्रप्रभा
८	लृ	कुलसुन्दरी	दीप्ता
९	ॡ	नित्या	नीला
१०	ए	नीलपताका	घना
११	ऐ	विजया	बलाका
१२	ओ	सर्वमंगला	मात्रा
१३	औ	ज्वालामालिनी	मुद्रा
१४	अं	चित्रा	मित्रा
१५	अः	श्रीषोडशी	असिता

॥ तत्त्वानामानि ॥

शेष	संज्ञा	नामानि	शेष	संज्ञा	नामानि
०	अ	शिव	१८	द	क्षेत्र
१	क	शक्ति	१९	ध	जिह्वा
२	ख	सदाशिव	२०	न	घ्राण
३	ग	ईश्वर	२१	प	वाक्
४	घ	शुद्धविद्या	२२	फ	पाणि
५	ङ	माया	२३	ब	पाद
६	च	कला	२४	भ	पायु
७	छ	अविद्या	२५	म	उपस्थ
८	ज	राग	२६	य	शब्द
९	झ	काल	२७	र	स्पर्श
१०	व	नियति	२८	ल	रूप
११	ट	पुरुष	२९	व	रस
१२	ठ	प्रकृतिः	३०	श	गन्ध
१३	ड	अहंकार	३१	ष	आकाश
१४	ढ	मन	३२	स	वायु
१५	ण	बुद्धि	३३	ह	अग्नि
१६	त	त्वक्	३४	ळ	सलिल
१७	थ	चक्षु	३५	क्ष	पृथ्वी

तत्त्वानामसु शिवादि भूमिपर्यन्ताति तत्त्वानि शेषेण ज्ञेयानि ।

अष्टाङ्गसिद्धिपञ्चाङ्गानुसारेण संकल्पः । यथा—

स्वस्ति श्रीसंवत् २०४३ शालिवाहन शके १९०८ फाल्गुन
कृष्णे अमावास्यां रविवासरे कल्याद्यहर्गण १८५८४१८ अस्मिन्
देवोमावृत्ता माने ख युगे, थ परिवृत्तौ, ल वर्षे । ठ मासे ।
८ सुभगानंदनाथ वासरे । च घटिकोदये । ऋ सलिलदिने । आ
भगमालिनीनित्याया । श्री देवी प्रीत्यर्थं जपे (पारायणे) विनियोगः ।

प्रस्तुत पुस्तके १९ पृष्ठे अंग पारायणमस्ति । तत्र च
'अष्टांगविद्या' इति पदमस्ति । 'अष्टांगविद्या' इत्यनेन युगाद्याष्ट-
पदार्थानाम् द्योतका अष्टौवर्णाः । अष्टांगसिद्धि प्रकाराद्वगन्तव्या ।
तत्र च वारघटिके दिनेनित्ये वर्षमासौ युगपरिवृत्तिः इति युग्मा-
दीनां द्योतक वर्णाः ग्राह्याः । यथा—क्रमेण प्रतिद्वितीयवर्णं
सविन्दुकं कर्णेनाष्टाक्षरात्मकाः विद्या भवति इति ।

अस्मिन् उदाहरणे—

युग खं, परिवृत्ति १७ थ, वर्षाणि २२फ, धमास च, २६
तत्त्व(दिन)य, ३ घटिका च उदय, ८ वार श, सुभगानंदनाथा,
२ नित्यानित्यकिलन्ना इ, अतः श चं, चइ, प उ, खतं,
इत्यष्टांगविद्या

एवं दिननित्याविद्या (घटिकापारायणे)मपि ज्ञेया यज्ञं दिन-
नित्याविद्या ।

एतद्यर्थं परमानंदतन्त्रे—

तत्त्वात्मकत्वमपि वै नित्यास्तिशत् समीरिताः
क्रमव्युत्क्रमयोगेन स्वराणां च महेश्वरि ॥
नववर्गात्मका नाथा वारात्मानः प्रकीर्तिता ।
सूर्योदयाख्याघटिकाः कीर्तिताः पञ्चसंख्यकाः ॥
मिथुनानां चतुष्केण विद्या चाष्टाङ्गसंज्ञिता ।
वारघटयौ दिनानित्यावर्षमासा युगावृत्तिः ॥
मिथुने मिथुने देवि बिन्दुयोगः प्रकीर्तितः ।

॥ અથ મુદ્રાપ્રકરણમ્ ॥

૧ સંઘટ્ટમુદ્રા—સંઘટ્ટમુદ્રાં તે વક્ષ્યે શુણુ દેવેશિ સંયતા ।

અધોમુખાઙ્ગુલાગ્રાણિ હસ્તદ્વયગતાનિ વૈ ॥૧॥

एकीकृतान्यूर्ध्वं कनिष्ठाग्रं तु योजिते ।

ब्रह्मरन्ध्रे तु विन्यस्ता मुद्रा संघट्टसंज्ञिता ॥૨॥

૨ સ્તંભનમુદ્રા—પશ્ચપૂજાં વિધાયાથ પઞ્ચ મુદ્રાઃ પ્રદર્શયેન્ ।

अङ्गुष्ठपार्श्वद्वितयं संयोज्योर्ध्वाङ्गुलाग्रकम् ॥

ऋजुरूपाण्यङ्गुलानि मुद्रैषा स्तम्भनाभिधा ॥૩॥

૧ ગુરુ પાદુકા ધ્યાન માટે સંઘટ્ટમુદ્રા લેવાય છે. આને થોડાક ભેદથી મુગમુદ્રા પણ કહે છે. અને ગુરુ ધ્યાનમાં તાંત્રિકો તેનો ઉપયોગ કરે છે. પૃષ્ઠ ૮ પંક્તિ ૧૦માં સુમુખ, સુવૃત અને ચતુરસ્ત્ર, મુદ્ગર અને યોનિમુદ્રા એમ લખ્યું છે. તે નિત્યોત્સવ મંથને અનુસરતી ખીજી પદ્ધતિઓમાં આપેલી હોવાથી અમે પણ આપી છે. પરંતુ તેમાંની સુમુખ, સુવૃત અને મુદ્ગર એ ત્રણ મુદ્રાઓના લક્ષણ કોઈએ આપ્યાનું જાણમાં નથી. તેમના લક્ષણ ન મળતાં હોવાથી પરમાનંદતંત્રમાં ઉલ્લાસ ૧૪માં શ્રીવિદ્યા ક્રમમાં ગુરુપંક્તિ ધ્યાન માટે કહેલી સંઘટ્ટમુદ્રા અને પછી દર્શાવતી સ્તંભન, ચતુરસ્ત્ર, મત્સ્ય, કૃર્મ અને યોનિમુદ્રાના લક્ષણો અમે આપ્યા છે.

પરમાનંદના કહેવા મુજબ આ મુદ્રાઓ વાપરવી જોઈએ અનુક્રમે આવતી બધી મુદ્રાઓનાં લક્ષણ અમે આપ્યા છે.

આ મુદ્રાઓ કોઈ સારા સાધક પાસેથી પ્રત્યક્ષ શીખી લેવી જોઈએ વિવેચન કે ચિત્રોથી તે સમજાવવાની ઇચ્છા હતી પણ ચિત્રોથી બરાબર સ્પષ્ટ થતી ન હોવાથી ચિત્રો આપ્યા નથી.

૨ ‘પૂર્વવદ’નો અર્થ પડંગન્યાસ વખતે અસ્રાય ફટ્ટ એમ બોલી જમણા હાથની મધ્યમા અને અંગુઠા વડે ચપટી વગાડતાં માથા ઉપર ત્રણ વખત ફેરવી ડાબા હાથ સાથે ત્રણ તાલી પાડવામાં આવે છે તેમ કરવું એવો છે. અર્થાત્ પડંગ ન્યાસમાં આવતી અસ્ત્રમુદ્રા એ જ અહીં લેવાની છે. અહીં ફટ્ટ (પૃ. ૩૭ પંક્તિ ૧૦) એમ પદ મૂક્યું છે તે અસ્ત્રમુદ્રા માટેનું છે.

- ३ चतुरस्रमुद्रा—प्राङ्गुलापेयमेव चतुरस्रेति शब्दिता ॥४॥
 ४ मत्स्यमुद्रा—अङ्गुष्ठद्वितयं पाश्वे'ऋजुरूपमधोमुखम् ।
 मत्स्यमुद्रेयमाख्याता मण्डलादिप्रकल्पने ॥५॥
 ५ कूर्ममुद्रा—मत्स्यमुद्रा पुरा प्रोक्ता कनिष्ठातर्जनीद्वयम् ।
 अधोमुखीकृतं देवी कूर्ममुद्रा भवेदियम् ॥६॥
 ६ योनिमुद्रा—योनिमुद्रापि संप्रोक्ता चैवं मुद्रा तु पञ्चधा ।
 परिवर्त्य करौ सम्यक्तर्जनीर्वापने समे ॥७॥
 मध्यमे कुरु तन्मध्ये योजयेत्तदनन्तरम् ।
 अन्योन्यानामिके देवि कनिष्ठे बु यथा स्थिते ॥८॥
 अङ्गुष्ठाभ्यां योजिताभ्यां योन्याकारं तु कारयेत् ।
 योनिमुद्रेयमाख्याता परा त्रैलोक्यमावृत्ता ॥९॥
 ७ अङ्कुशमुद्रा—ऊर्ध्वमुष्टौ दक्षहस्ते तर्जनी वक्ररूपिणी ।
 मुद्रेयमङ्कुशाख्या स्यात्तीर्थाद्वा नादिकर्मणि ॥१०॥
 ८ कुम्भमुद्रा—हस्तद्वयं मुष्टिरूप ऋजुरूपा तु तर्जनी ।
 दक्षाङ्गुष्ठेऽपराङ्गुष्ठं क्षिप्त्वा हस्तद्वयेन तु ॥११॥
 सावकाशात्मिकांमुष्टिं कुर्यात् सा ।
 कुम्भमुद्रिकाति । इयमेव घटमुद्रा ॥१२॥
 ९ धेनुमुद्रा—तर्जन्यादिचतुष्कं वै प्रोतं हस्तद्वयस्थितम् ।
 दक्षतर्जन्यनामायां वाममध्यकनिष्ठके ॥१३॥
 वामतर्जन्यनामायां दक्षमध्यकनिष्ठके ।
 अधोमुखी धेनुमुद्रा त्वमृतीकरणे मता ॥१४॥
 १० अस्रमुद्रा—अस्त्रपूर्ववदेवेहं रक्षणे संप्रकीर्तितम् ॥१५॥
 ११ गालिनीमुद्रा—कनिष्ठाङ्गुष्ठकौ सक्तौ करयोरितरेतरम् ।
 तर्जनी मध्यमानामा संहता भुग्न वर्जिता ॥१६॥
 मुद्रेषा गालिनी प्रोक्ता शंखतोय विशोधने ॥१७॥
 १२ त्रिखंडामुद्रा—परिवर्त्य करौ स्पृष्टावङ्गुष्ठौ कारयेत् समौ ।
 अनामाऽर्नात कृत्वा तर्जन्यौ कुटिलाकृति ॥१८॥

कनिष्ठिके नियुञ्जीत निजस्थाने महेश्वरि ।

त्रिखण्डेयं समाख्याता त्रिपुराऽह्वानकर्मणि ॥१९॥

१३ आषाहनादिषण्मुद्रा—आषाहनं स्थापनं च सन्निधापनरोधने ।

संमुखीकरणं चावगुण्ठनं चेति षट् क्रमात् ॥२०॥

हस्तद्वयं चोर्ध्वमुखमृज्जङ्गुलियुतं युतम् ।

अङ्गुल्यग्राणि भुग्राणि कनिष्ठामूलभागतः ॥२१॥

अङ्गुष्ठाग्रसमायोगान्मुद्रैषाषाहनी मता ।

अधोमुखी चेत्येव स्थापनाख्या समीरिता ॥२२॥

मुष्टिद्वयोदरयुता भवेत् सा सन्निधापनी ।

इयमङ्गुष्ठगर्भात् तु सन्निरोधनरूपिणी ॥२३॥

इयमेवोत्तानरूपा संमुखीकरणाभिधा ॥२४॥

१३ सर्वसंक्षोभिणी तर्जन्यो दण्डवन्कुर्यान्मध्यमस्थे हुनामिके ।

सर्वसंक्षोभिणी मुद्रा त्रैलोक्यक्षोभकारिणी ॥२५॥

१४ प्रसर्वविद्राविणी—मध्यमे तर्जनीयुक्ते सरले स्यात्तदा भवेत् ।

सर्वविद्राविणी मुद्रा द्रावयेत्सचराचरम् ॥२६॥

१५ सर्वाकर्षिणी—मध्यमे तर्जनीयुग्मे वक्रे कुर्यात्सुलोचने ।

एतस्या एव मुद्रायास्तदाऽऽकर्षणकारिणी ॥२७॥

१६ सर्ववशकरीमुद्रा—विपरीतौ तलौ कृत्वा चाङ्गुली हन्मुखा यजेत् ।

परिवर्तनमार्गेण क्रमेण निबिडास्ततः ॥२८॥

अङ्गुष्ठावग्रदेशे तु तर्जन्यावङ्कुशाकृती ।

सर्वा एकत्र संयोज्य सर्ववश्यकरी भवेत् ॥२९॥

१७ सर्वोन्मादिनीमुद्रा—पुटाञ्जलिकरौ कृत्वा मध्यभागर्भसंस्थिते ।

परस्परकनिष्ठे तु तर्जन्यग्रगते ततः ॥३०॥

अनामिके तु सरले मध्यमामुखदेशगौ ।

अङ्गुष्ठौ परमेशानि सर्वोन्मादनकारिणी ॥३१॥

१८ महाङ्कुशमुद्रा—एतस्या एव मुद्राया अनामातर्जनीक्रमात् ।

अङ्कुशाकाररूपा तु मुद्रेयं तु महाङ्कुश ॥३२॥

१९ खेचरीमुद्रा—वामं भुजं दक्षभुजे दक्षिणं वामदेशतः
 निवेद्य योजयेत्पश्चात्परिवर्त्य क्रमेण हि ॥३३॥
 कनिष्ठानामिकायुग्मे तर्जनीभ्यां निरोधयेत् ।
 मध्यमे सरले कृत्वा योनिबत्सरलौ ततः ॥३४॥
 अङ्गुष्ठौ खेचरी पार्थिवस्थानयोजिनी ।
 पियेयं सर्वदेवानां खेचरत्वप्रदायिनी ॥३५॥

२० बीजमुद्रा—परिवर्त्याञ्जलिं कृत्वा कनिष्ठाग्रगते ततः ।
 मध्यमे स्थापयद्देवी कनिष्ठे धारयेत्ततः ॥३६॥
 अनामिकाभ्यां सुदृढं तर्जनीमध्यमायुगम् ।
 अङ्गुष्ठाभ्यां समायोज्यमर्धचन्द्राकृतिं प्रिये ॥३७॥
 बीजमुद्रेयमाख्याता सर्वानन्दकरी प्रिये ।
 पश्यतां इयं सर्वत्रिखण्डा मुद्रा ॥३८॥

२१ ग्रासमुद्रा—ईषत्संकुचिता देवी ईषत्संश्लिष्टरूपिणः ।
 ऊर्ध्वाग्रा अङ्गुला देवी मुद्रा ग्रासाभिधा भवेत् ॥३९॥
 कनिष्ठानामयोर्मध्या तर्जन्योर्मध्यनाभयोः ।
 कनिष्ठादित्रिषु तथा चतुर्ष्वङ्गुष्ठयोगतः ॥४०॥
 प्राणादिपञ्चसंख्याता मुद्रा श्रेया वरानने ।
 एवमेष समाख्याती मयाऽर्ध्यादिविधिः क्रमात् ॥४१॥

२२ बाणमुद्रा—यथा हस्तगतो बाणस्तथा हस्तं कुरु प्रिये ।
 बाणमुद्रेयमाख्याता रिपुवर्गानिहन्तनी ॥४२॥

